

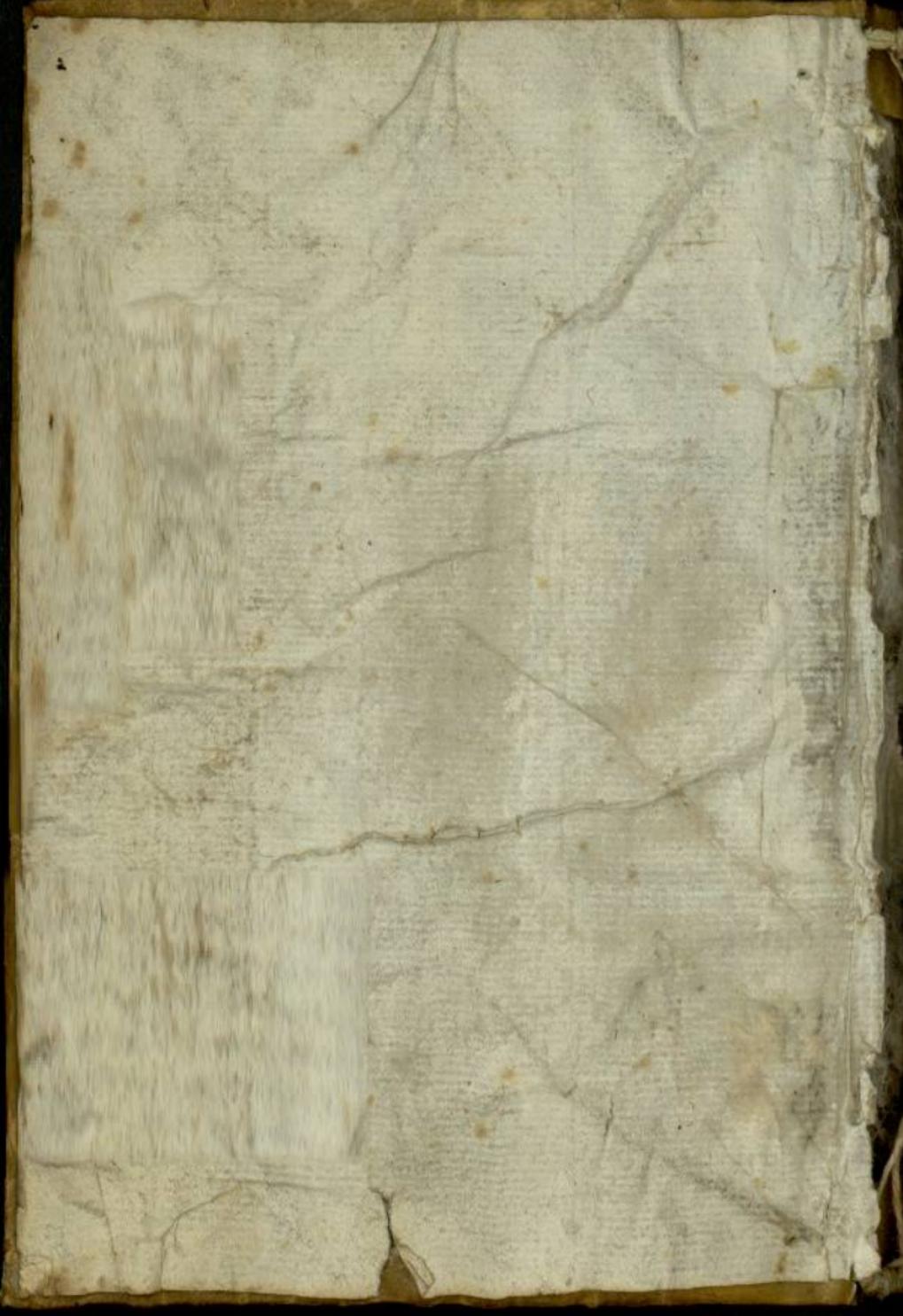
P

1 - 60

- 3

H P u

P

J Res 34 pp 2

Ex libris Ionazii
Florenza et Itex

Com a Pastor D'ivino
Se recomana los obellos

10 Pastor Dioniso
Se recomana los obellos
Com a Bon Pastor

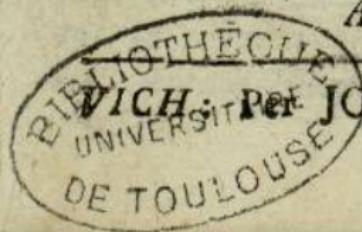
3300 W 2

BREV COMPENDI DE LA DOCTRINA CHRISTIANA

QUE PER BENEFICI DE SOS
 Subdits , en estil facil , y clar ha or-
 denat lo Illustrisim Senyor Don Si-
 meon de Guinda y Apestegui , per
 la gracia de Deu , y de la Santa Se-
 da Apostolica,Bisbe de Urgell,Prin-
 cep Soberá de la Vall de Andorra,y
 del Consell de Sa Magestat &c.

*Dit Illustriſſim Senyor cõcedeix 40.dias
 de perdò à tots los qui llegiràn,ensenya-
 ran,y apendràn,y á tots los qui serán o-
 casiò de llegir,enséyar,y apédre lo pre-
 sent Dialogo de la Doctrina Christiana.*

AB LLICENCIA.

JOAN DORCA , Y MORERA.

БІЛУ ЄВАНГЕЛІЯ
ДО ГОСПОДА
ІСУСА ХРИСТА

*Itidem etiam saltem Dominicis, & aliis festis
diebus pueros in singulis Parrochiis Fidei rudimenta,
& obedientiam erga Deum, & Parentes diligenter
ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt, & si opus
sit, etiam per Censuras Ecclesiasticas compellent,
non obstantibus consuetudinibus. Concil. Trident.
sess. 24. cap. 4. de Reform.*

*Quid ergo nos miseri, & desides dicturi sumus,
qui pro ovibus commissis curam impendere negli-
gimus? D. Damasc. Epist. 4. tom. 1. Conc.*

PROLECH.

LOS motius que puramente per gloria de Deu , y benefici de las Animas de nostras amadas Ovellas te nostre Pastorat zel per manar im- primer est Catechisme en forma de Dialogo , es , per imitar los passos de tants Sants, è Illustrissims, Mestras, que com á llum de primera magnitud se emplearen en escriuver, y exercitarse en tant sant, y degut empleo, pera desterrar la ignorancia mes perjudicial á las Animas, pues unicamente desta virtuosa educaciò, y de la ciencia destos primers rudiments de la Doctrina Christiana , dependeix , y se forma lo primer escalò per pujar al Cel.

No menos mou nostre zel el desitjar continuar , y observar lo precepte de nostres Constitucions Provincials, quan ab paraulas tant claras , y preceptivas nos adverteixé esta obligacio,dient: *Hac L. i e. ii
igitur Constitutione Diocesanis omnibus , & De Fid.
aliis Prælatis Ecclesiasticis super his juris Cathol.
dictionem Ecclesiasticam habentibus districte cap. i.
principiendo mandamus , ut per viros littera- incip.
tos, & proridos dictari , & scribi faci diu &c.
ant aliquod breve compendium , in quo*

*prædicta omia , quantum à Populo necesse
est sciri. distincte comprehendantur, & clare.*

Y si be en las penosas Visitas de tants
anys tenim exprimentat , que molts
Parrocos zelosos exactament cumplen
la obligació de la ensenyança de la Doc-
trina Christiana, que es nostre major
consuelo: pues delta instruciò , y cul-
tura dependeix gran sementera per la

Judith Gloria : *Vos estis Presbyteri in Populo*
c. 8. *Dei , & ex vobis pendet Anima illorum.*

Tamèt magno cum memore in quibus-
dam Parochis magnam ignorantiam
horum rudimentorum invenimus , &

Isai. 33. querendo cum Isaia : *Ubi est Doctror ho-
rum parvolorum ? Proh dolor ! Inveni-
mus erum Parachos cum fatali otio in-
utramque obligationem , scilicet hu-
jus instructionis , & prædicationis dor-
mientes , habentes os ad māducandum
alimenta Ecclesiastica , & non dicentes
verbum opportunum; quæstuique tem-
porali interdum magis quam spirituali
inhiantes.*

His vœ! Et maxime vœ illis! Quia con-
tra hos Canes mutos non volentes la-
trare , clamant omnia jura , Scripturæ
Sacrae , Canones , Sancti Patres , Concilia
tam Generalia , quam Provincialia , at-
que Diœcesanea & fera omnes Docto-
res

res asserentes: quod si Parochus notabi-
liter in cathechizando sibi defuerit, pec-
cat gravissime, non solum contra cha-
ritatem, quia Christi ovinas ex igno-
rantia, & cæcitate per devia errare, sed
etiam contra justitiam, quia officium
suum non facit, in aliquo ejus principa-
li punto deficiens, quod est Fidei rudi-
menta ignorantibus subditos docere; at-
que etiam contra Religionem, quia Dei
cultum non promovet, & ejus gloriam
non querit; *Ideo*, inquit Trullench., tene Trull.
tur Curatus sub mortali docere, quod sub lib. 1.e.
mortali tenetur scire subditus. Et doctissi- 1. dub.
mus Sà ait: *Negligentia magna Parochi in 4.*
docendo ad salutem necessaria, nempe Sym. Sà ver-
bolum, Decalogum, & Pater noster mortale bo Pa-
est, & hanc ignoriam contemplans con- roch.n.
cludit: *V&e Parochis! V&e Episcopis! V&e Prez.*
latis! O Pastor negligens! Obligasti te
Deo ut pro grege tuo impendas panem
Doctrinæ ex vi sponsionis tuæ; & tu vi-
dens oves, & ovinas tuæ Patæciæ igna-
ras, non illum frangis? Quid igitur ipsis
respondes, clamantibus cum Jeremia:
Petimus panem, & non est qui illum fran- Thren.
gat, & nobis porrigit. Quid denique res- 4.
pondebis Supremo Judici, quando cum
Majestate terribili tibi dicat: Redde ra-
tionem villicationis tuæ, ovium & ovinula-

rum tuarum? O quanta differentia ibi
erit, inquit Magnus Gregorius inter Pa-
tores sollicite pascentes suam plebem,
D. Gre- & non pascentes. Cum igitur, inquit San-
gor. ho-ctus, tot Pastores cum gregibus suis ante
mil. 17. aeterni Pastoris oculos venerint, nos miseri-
quid dicturi sumus, qui ad Dominum nos-
trum vacui redimus? Qui Pastorum nomen
habuimus, & oves quas & nutrimento nos-
tro debemus ostendere, non habemus? In illo
tremendo Judicio Deus sanguinem, &
predicionem ovium tuarum de mani-
bus tuis requiret. *Judicium durissimum,*
Fer ser. ait Divus Vincentius Ferrerius, fiet ei,
S. Blas. quando redit et computum de animabus dam-
natis ex sua negligentia. Ergo heum! Si
oves, & oviculae tuæ ob tuam omissionem in miseram captivitatem Satanæ
S. Ber- descendenterunt. *Quis igitur tibi*, inquit Di-
nard. in vus Bernardus in die tantæ necessitatis suc-
med. ju curret? *Quis tuebitur à rugientibus præpa-*
ratis ad escam? *Quis consolabitur?* *Quis*
de ducet? O quot Parochi in illa die irur-
gientes clamore magno, dicent cum
Isai. 6. Isai a sine fructu: *Væ mihi, quia tacui!*
O amantissimi Pastores! Hęc alta men-
te reponite. Pastores sumus, ergo mag-
no cum amore, & zelo so licite pasce-
re debemus plebes nobis commendata-
tas sit igitur nobis iste zelus continuus

stimulus ad cathechizandum , & ad
laborandum strenue in Vinea Domini,
quia ut inquit Divus Gregorius: Nullum D. Gre-
omnipotenti Deo tale est sacrificium , quale gor ho-
est zelus animarum. Ut postea magno mil. 1.
cum solatio in tribunali nostri aman- in Ezec.
tissimi Salvatoris possimus cum Sancto

Petro dicere: Et cum apparuerit Princeps Epist. 1.

Pastorum , percipiemus immarcessibilem c. 5.

gloriae coronam. Nam juxta Danielem :

Qui ad justitiam erudiunt multos fulgebunt Daniel.
quasi stellæ in perpetuas aternitates. 22.
Deuter.

Lo Dret Divino, y Natural intima també als Pares esta urgent , y grave obligaciò de ensenyar la Doctrina Christiana á sos fills. Ditxós es lo Pare que cumple este obligaciò, pues ab esta declaraciò de la Doctrina rehengendra á sos fills pero Deu, illustrant son enteniment pera que coneguian , y amian à Deu, y à la vida eterna de sa Anima, encaminatlos ab esta ensenyança al amor de una rectitud honesta , abraçant las virtuts, y aborrint los vicios; lo que sens esta instrucció quedant privats, perque no pot tenir amor la voluntat de allò que no te noticia el enteniment. Lo qui se accredita de millor Pare, es lo qui ab esta virtuosa educació, y ensenyança guia á sos fills, y familia à la vida eterna, que

à

à est si los hi ha dats, y encomanáts Deu
nóstre Senyor.

Pero ay dels Pares descuydats en esta
estretilsima obligaciò! Y que trist ay serà
per estos miserables Pares en lo dia del
Judici ; pues de la perdiciò de sos fills
per causa desta ignorancia , y de tots
los pecats que per falta de correcció ,
y desta virtuosa educaciò, trobarà Deu
en los fill, en aquell tremendo Judici ne
seràn responsables , y castigats los Pa-
res ! O que culpa tenen que plorar , y
que pagar estos Pares negligents en sos
fills ! O à quants Pares cäregaràn sobre
sus espal·les en el Judici los fills sa igno-
rancia , que es estada ocasiò de sa con-
demnaciò ! Y que deplorable es mirar à
molts Pares ab gran cuydado de mirar
à sos fills , y fillas en alguna abilitat del
Mon ; y tant omissons en ensenyarlos la
Doctrina del Cel ! Tant sollicts per dei-
xarlos ab las conveniencias temporals ;
y tant descuydats de instruirlos, y gui-
arlos, pera que logrian las convenien-
cias espirituals , y eternas ! Tant cuyda-
do , pera que aprenguien quatre lletres
per la honra vana dal Mon ; y total-
ment negligens en ensenyarlos , y fer-
los ensenyar la Doctrina Christiana ,
que es la ciencia del Cel , y

la honra eterna de la Anima! Y considerant Sant Bernat esta omissió, y negligencia de molts Pares, exclama : O Bernat Parentes crudeles ! *Immo non Parentes sed ep. 118 peremptores.* O Pares los mes crueis! diu lo Sant, que ab est descayt no mereixeu anomenarvos Pares , sino tirans contra vostres fills. Pues de aqui al devant esmenian esta ralta, ensenyant ab tot cuidado, suavitat, y amor à sos fills los Mysteris de la Fè , y la obligaciò de guardar la Lley Divina, com se explica en est Dialogo, y ho lograràn be fils començan à instruir mentrens son xichs ; perque es la edat que ab major facilitat se imprimeixen las virtuts, y maximas de una rectitud honesta, com cone-
guè Seneca , no obstant de ser Gentil :

Facillime enim tenera conciliantur ingenia Seneca ad honesti, rectique amorem. Y ab est c. 19- ep. 19- dado, è instrucció lograràn los fills una vida eterna, y als bons Pares sels infundirà una duplicada Gloria , com diu Mendoza parlant de Isaac, y Abrahán: *Quidquid bonus filius agebat , refundebatur Mend. in Parentem :* in Gen.

No es estat menos relevant lo mor-
tiu ha tingut nostre amor Pastoral per
ordenar est Dialogo, el desitjar que uni-
versalment en nostre Bisbat se observe

un methodo, y regla en las preguntas,
y respuestas de la Doctrina Christiana ;
pues de variar, com casi en totes las
Parroquias se discide, se segueixen gra-
ves inconvenients, y pareix se infereix
evidentment, que per evitar estos, ab
madura concideraciò, posá nostre Con-
cili Provincial precepte á tots los Dio-
cesans, ordenassen quiscun en son Bis-
bat , un Compendi de sa Doctrina
Christianà , en el qual estigués conten-
gut lo que los subdits de necessitat de
medi, y precepte avian de saber; perque
à no tenir lo Concili est fi, sobrant com
sobraven tanta varietat de Dialogos ,
parexia inutil lo precepte ; y si be con-
fessam lo avantatge ab que nos excedeixen
altres Dialogos, pero no tot lo que
no es lo supremo , se ha de despreciar
per insim, especialment tenint, com te-
nim, la recta intenció, que es lo que do-
na bondat à la obra; y la que es menos
Iustrosa, governada de la recta intenció
li dona resplendor ; y la nostra es sola-
ment pera agradar, y mes servir à Deu,
evitant estos inconvenients, per profit
de las Animas , dient com Sant Agustì
August. en semblant cas: *Quibus ut minus valui,*
de Trin. *prodeesse saltem volui.*

I. 19. Los inconvenients se segueixen , de
no

no observar en tot lo Bisbat universitat
methodo en preguntar , y respondre so-
bre la Doctrina Christiana, la experien-
cia, que es mare de la ciencia, nos ho ha-
ensenyat : pues primerament à molts se
hou à dir, que no tenen amor en apen-
drer la Doctrina, perque en mudant de
Parroco diu que mudan de Doctrina ;
que si be en la substancia es una, al veu-
rer te different norma de preguntar , y
fer responder, apareix à la gent sensilla
que es alguna Doctrina nova ; y est in-
convenient es mes perjudicial à las Ani-
mas, que alguns no pésan. Lo segon es
que en las demès casas lo Pare , la Ma-
re, y los fills , tots han tingut distinchs
Mestres de la Doctrina , y entre si son
diversos los estills de preguntar , y res-
pondre; y quant los Pares volen ense-
nyar la Doctrina à los fills , para ordi-
nariament en una alteraciò com de es
cola, quiscun defensant que sa Doctrina
es la millor, y para en eixos arguments
s'és lograrse el fi. ò per millor dir en una
confusió , com en la Torre de Babel ,
que ni Pares entenen las respuestas dels
fills, ni los fills las preguntes dels Pares;
à mes que si los Pares no observan lo
estil dels Parrocos, causarà gran confu-
sió als fills per apendrer la Doctrina , ò

auran de apendre molts estils, que per
semblant gent es dificultós.

Ultimament, no es menos inconve-
nient, que arribant un Parroco en sa
Parroquia ; com tindrà diferent me-
thodo de preguntar la Doctrina del que
tenia son àtercessor , examinant de dita
Doctrina à sos Feligresos quant se van à
confessar , apenas ningun sab respon-
drer , y quedan los pobres Penitenits
avergoyits , y confusos, y los Parrocos,
y Confessors ab mil estimulos per po-
derlos dar la absolució ; y est inconve-
nient en las personas avançadas en edat
persevera en cada Parroquia tots los
dias de la vida Lo mateix inconvenient
se segueix , quant un Parroco confessa
Penitents de altre Parroquia , ò los ha
de examinar per contrauerer Matrimo-
ni. Estos , y altres inconvenients de no
observar universal methodo, no son de
poca monta, sino tan perjudicials, com
la experientia ensenya à tots los Confes-
sors , y Pastors zeiosos ; y per evitarlos
ha format nostre cuidado lo present
Dialogo, movent, suadint, y encarregant
quant nos es possible à tots los Curats, y
sos Lloctinents, Mestres, Pares , y de-
més, que ensenyaran la Doctrina Chris-
tiana en nostre Bisbàt, se conformian en

lo modo de preguntar, y fer responder
ab lo present Dialogo; y los Mestres de
llegir usaràn per sos Deixebles desta
Doctrina , y faràn que la lligian en sas
casas devant de sos Pares, y familia, que
esperàm serà gloria de Deu, profit de las
Animas, desaho go de conciencias, me-
nos treball de ensenyarla dintre breus
anys , y atacar escusas de ignorantis , y
peresosos.

En alguns apareixarà , que es algo di-
fus est Diologo; pero com no hi ha Au-
tor , que tractant de est assumpto no
afirmia , que no basta saber de memòria
las Oracions necessarias de la Doctrina
Christiana , sino que es precis tenir de
ellas (quiscun per son estat) la inteligen-
cia necessaria ; perçò se dona en las res-
postas alguna raho intellegible, ajustada
à la capacitat de personas sensilles , à
qui se instrueix ; que si be es concisa,
sem pre abulta, y si algunas respuestas son
un poch estesas , es per lo recel de que-
dar lo sentit obscur , ó mal explicat: to-
ta esta dificultat se vensem ab lo cuy-
dado, zel, amor , y explicaciò; pues nos
consta , que alguns Parrocos de nostre
Bisbàt , sols ab la ensenyança dels dias
de festa, en breu temps han instruhit à
sos Feligresos , y los han fet apendrer

Dia-

Dialogos mes estesos; y ab est cuydado,
y diligencia, ajudats de la Divina assis-
tencia , poden esperar, que lo menos
cada any instruiràn à sos Feligresos de
una Oraciò necessaria ab sa explicaciò,
y dintre quatre anys tenen lo poble ins-
truhit en lo necessari; que serà lo major
profit de sas Ovellas , la major gloria
dels Parrocos, y nostre maior consuelo.
Per no aflojar est cuydado, tingan los
Pastors de Animas present la estretis-
sima obligacio desta ensenyança , la
necessitat , y utilitat de ella pera conti-
nuarla, lo menos tots los dias festius, en
la hora los apereixarà mes oportuna ,
mes , ò menos segons la necessitat , y
oportunitat del temps ; encara que al-
guns dels Feligresos no assistescan, ò al-
tres demostrarian sentiment perque los
fills , y criats se han de entretenir en la
Doctrina ; pues primer es desterrar ignorancia , y alimentar ab la Doctrina
à las Animas, que tots los interesos del
Mon; y primer es dar gust à Deu , que
complaurer à Pares, y Amos tant poch
zelosos, y Christians; que volen preferir
las vanas, y fabulosas riquesas del Mon
à las verdaderas, y eternas ; apreciant
mes la còservaciò de un vil Animal, q
la salvaciò de las Animas de sos fills, y
criats

criats. A estos pues, no devèm complaure, ni per ells avem de dexar de cumplir esta precisa obligaciò, que per semblant cas nos adverteix Sant Pau :

Si adhuc ominibus placerem Christi : servus non essem. Y los que per malicia, interès, ò pereza no assisteixen, quant se ensenya la Doctrina, pues esta no se ensenya tant solamèt per los minyons, sino per tots los que de ella tenen necessitat ; perque hi ha molts adultos en la edad, que pareixen minyons en la ignorancia; à estos examinarlos ab tot rigor en las confessions, y trobant ignorancia de la Doctrina necessaria, cumplir la obligaciò, usant ab lo amor de parc Espiritual, la lley de justicia pera reduhir sa pertinacia, que es lo consell de Sant Cirilo : *Oportuna reprehensio cursum peccandi facile detinet.* Y ab la Divina assistència, paciècia, zel, y amor conseguirà lo Parroco lo si, y fruit que tant desit-jám per nostras amadas ovellas,

Cirill.
63. in
Joan.
c. 27.

Avent de servir est Dialogo per personas vulgars, y sensillas, no se ha posat cuydado en lo estil, atenent sols á la utilitat, y no à la elegancia; perque la força per quedar impressionadas destas maximas Christianas als pobres ignorant, buscant fruit, y no flors, no ha

de

de estar en la composició de las veus, si-
no en la ratió; y si per esta causa desplau-
à algun : *Vade tu Zoyle , & fac melius.*

Si be consideravam, que per personas
sensillas la instrucció mes propria era
entretexirla de similis, y exemples, com
nos avisa Sant Agusti : *Plus enim movent
figurate cieta , & accedunt emorem.* Pero
per no desmayarà molts quant veurian
que lo Dialogo es molt abultat, nos
avèm senyit casi al precis, esperant del
zel de nostres carissims Parrocos, supli-
ràn esta cortedat en la explicació de sas
Doctrinas .

A tots los Caps dels Partits de nostres
Oficialáts se remitiràn partidas destas
nostras Doctrinas, perquè los Parrocos,
Mestres, Deixebles, Pares, y demès fa-
bràn llegit, las tingan mes à ma, y se
pugan tots aprofitar de eilas, pera glo-
ria de Deu, y profit de sas Animas,
com nostre Pastoral zel, y amor desitja,
y li prega.

ORA-

ORACIONES:

DE LA DOCTRINA Christiana.

Las Oracions de la Doctrina Christiana, que en arribar a us de rahò, tenen obligaciò de saber los Christians, son: lo Pare nostre, Crech en un Deu, ó Articles de la Santa Fè, Manaments de Deu è Iglesia, Sagaments, Confessió general, y Acte de Contriciò, que son com se segueixen.

PARE nostre, qui estàu en lo Cel: sia santificat lo vostre sant Nom: vinga en nosaltres lo vostre sant Regne: fassas la vostra voluntat, aixi en la Terra, Com se fa en lo Cel. Lo nostre Pa de cada dia, donaunos Senyor en lo dia de vuy: y perdonauos las nostras culpas, aixi com nosaltres perdonàm á nostres deutors. Y no permetáu que nosaltres caygám en la tentaciò: ans deslliuraunos Senyor de qualsevol mal. Amen Jesus.

Pater noster, qui es in Cœlis: sanctificetur Nomen tuum: adveniat Regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in Cœlo, & in Terra

panem nostrum quotidianum da nobis hodie,
& dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimitti-
timus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in
tentationem. sed libera nos à malo. Amen.

DEU vos salve Maria, plena sou de gracia: lo
Senyor es ab vos: beneyta sou vos entre
totes les Donas, y beneyt es lo fruyt del vostre
sant ventre Jesus Santa Maria, Mare de Deu,
pregau á Deu pernosaltres pecadors, ara y en la
hora de la nostra mort. Ament Jesus.

AVE Maria, gracia plena: Dominus tecum
benedicta tu in misericordiis, & benedictus fru-
etus ventris tui Jesus. Sancta Maria Mater Dei,
ora pro nobis peccatoribus, nunc, & in hora mor-
tis nostræ. Amén.

CRech en un Deu, Pare tot poderos, Criador
del Cel, y de la Terra: y en Jesu Christ
unich Fill de aquell, Senyor nostre: lo qual
fanch concebut per obra del Esperit Sant, y
nasquè de Maria Verge: y patì devall lo poder
de Pons Pilat, fench crucificat mort, y sepul-
ràt: devallà als inferns, resucità al tercer dia
de entre los morts: y sen pujá al Cel seu à la
dreta de Deu lo Pare tot Poderos: y de allí ha
de venir á jutjar los vius, y los morts. Crech en
lo Esperit Sant: y en la santa Mare Iglesia Ca-
tholica Romana, la comunió dels Sants: la re-
missió dels pecats: la resurrecció de la carn: la
vida perdurable. Amén Jesus.

Credo

Credo in Deum, Patrem omnipotentem, Creatorem Cœli, & Terræ: & in Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum: qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine: passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus & sepultus: descendit ad infernos, tertia die resurrexit à mortuis: ascendit ad Célos, sedet ad dexteram Dei Patis omnipotentis: inde venturus est judicare vivos & mortuos. **Credo in Spiritum Sanctum: Sanctam: Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem: remissionem peccatorum: carnis resurrectionem: vitam æternam. Amen.**

LOS Articles de la santa Fè Catholica son catorze. Los set que pertanyen à la Divinitat y los altres set à la santa Humanitat de nostre Senyor Jesu Christ , ver Deu , y ver Home.

Los que pertanyen à la Divinitat , son aquests.
Lo primer, es creurer en un sol Deu tot poderos
Le segon , creurer que es Pare.
Lo tercer , creurer que es Fill.
Lo quart es creurer que es Esperit Sant.
Lo quint , es creurer que es Criador.
Lo sisè , creurer que es Salvador.
Lo setè , creurer que es Glorificador.

Los que pertanyen à la Santa Humanitat son aquests
Lo primer , es creurer que nostre Senyor Jesu Christ , en quant Home , fonsch concebut per obra del Esperit Sant.
Lo segon , creurer que nasquè de la Verge Maria essent ella Verge ans del part, y en lo part , despres del part.

Oracions de la

- 4
Lo tercer, es creurer que prenguè mort, y Passió
per salvar los pecadors.
Lo quart, es creurer q̄ devalla als inferns, y des-
lliura las Animas dels Sants Pares, quel estavan
esperant.
Lo quint, es creurer que resucità lo tercer dia
de entre los morts.
Lo sisè, es creurer que sen pujà als Cels, y feu
à la dreta de Deu lo Pare tot poderós.
Lo setè, es creures que ha de venir à jutjar los
vius, y los morts, ço es als bons pera darlos
la Gloria, perque guardaren los seus sants
Manaments; y als mals la pena eterna, per-
que nols gurdaren.

LOS Manaments de la Lley de Deu son
deu.

- Lo primer, es amar á Deu sobre totas las coses.
Lo segon, no jurarás lo sant nom de Deu en van
Lo tercer, sentifarás las Festas.
Lo quart, honrarás Pare, y Mare.
Lo quint, no matarás.
Lo sisè, no fornicarás.
Lo setè, no furtaras.
Lo vuitè, no llevarás fals testimonis; ni mentirás
Lo novè, no desitjarás la muller de ton prohisme.
Lo dezè, no desitjarás los bens de ton prohisme
Estos deu Manaments se enclohen en dos: ço
es en amar á Deu sobre totas las coses; y à ton
prohisme com à tu mateix. Amen. Jesus.

Los

LOS Manaments de la Iglesia son finch.

Lo primer, es odir Missa cumplida los Diu-menges, y Festas de gurdar.

Lo segon, es confessar alomenos una vegada en lo any.

Lo tercer, es combregar per Pasqua florida.

Lo quart, es dejunar la Quaresma, y altres dejunihs de manament; y abstendirse de menjar carn los Divendres, y Dissaptes.

Lo quint, es pagar be, y llealment los Delmes, y Primicias, sens fer ningun frau ni engany, Ament Jesùs.

LOS Sagraments de la Iglesia son set.

Lo Primer, es lo sant Baptisme.

Lo segon, Confirmació.

Lo tercer, Eucaristia.

Lo quart, Penitencia.

Lo quint, extrema Unció.

Lo sisé, Orde Sagrát.

Lo setè, sant Matrimoni. Amen Jesu.

JO pecador me cofès à Deu tot poderós, y à la gloria Verge Matia, al Benaventurat Sant Miquel Arcangel, y al Beneventurat Sant Joan Baptista, y als Sants Apostols Sant Pere, y Sant Pau, y à tots los Sants, y à vos Pare, que he pecat en mal pensar, en mal parlar, en mal obrar y en deyxar de ben obrar; y de tots mos pecàts, dich à Deu ma culpa, y mia es la culpa, Senyor mia

mia es la gran culpa ; y per tant jo prech á la
gloriosa sempre Verge Maria, y al Benaventurat,
Sant Miquel Archangel, y al Benaventurat Sant
Joan Baptista, y als Sants Apòstols Sant Pere, y
Sant Pau, y á tots los Sants, y à vos Pare, que
pregau per mi à Deu nostre Senyor Ament.

SEnyor Deu meu Jesu Christ, Deu, y Home
verdader, Criador, Pare, y Redemptor meu,
en qui crech, espero, y amo sobre totas las cosas,
del intim de mon cor me pesa avervos ofés, per
ser Vos qui sou Bondat infinita; y me pesa per-
que nom pesa mes; y ayudat de vostra divina gra-
cia, proposo de no pecar mes, confessarme, y
cumplir la pentencia quem serà donada.

*Las Oracions infrascritas, que per repetitis motius
espirituals ha ordenat, y nos ha ensenyat la Iglesia,
regida, y governada per lo Esperit Sant, es
utilissim que los Cristians las sapan, y resien ab
devociò moltas vegadas.*

DEU vos salve Reyna, y Mare demisericordia,
vida dulcura, y esperança nostra, Deu vos
salve. A vos eridam los desterrats fills de Eva. A
vos suspiràm gemint, y plorant en aquesta vall de
llagrimas. Ea donchs, Advocada nostra, aquells
ulls vostra misericordiosos giraulos Senyora en-
vès nosaltres. Y apràs de aquest desterro, amos-
traunos á Jesus, fruyt benyt del vostre sant ven-
tre O clementissima! O piadosa! O dolça Verge
Maria!

¶. Pregau per nosaltres , Mare santa de Deu.
 &. Que siam dignes de las promessas de Jesu-
 Christ , unich Fill vostre. Amen Jesus.

LOS pecats mortal son set.
 Lo primar , es Supèrbia.
 Lo segon , Avericia.
 Lo tercer , Luxuria.
 Lo quart , Ira.
 Lo quint , Gola.
 La sisè , Enveja.
 Lo setè , pareza.

Contra estos set Pecats hi ha set Virtuts.

Contra Superbia , Humilitat.
 Contra Avericia , Liberitat.
 Contra Luxuria , Castedat.
 Contra Ira , Paciencia.
 Contra Gola , Abstinencia.
 Contra Enveja , Caritat.
 Contra Pereza , Diligencia

LAS Virtuts Theologals son tres.
 La primera , es Fe.
 La segona , Esperança.
 La tercera , Caritat.

De las Virtuts Cardinals.

LAS Virtut Cardinals son quatre.
 La primera , Prudencia.
 La segon , Justicia.
 La tercera , Fortaleza.
 La quart , Templança.

Dels

Dels Dons del Esperit Sant.

SET son los Dons del Espirit Sant.

Lo primer, Do de Sapiencia.

Lo segon, Do de Enteniment.

Lo tercer Do, de Consell.

Lo quart, Do de Fortaleza.

Lo quint, Do de Ciencia.

Lo sisè, Do de Pietat.

Lo seté, Do de Temor de Deu.

De las Benaventuranças.

LAS Benaventuranças son vuyt.

La primera, Benaventurats son los pobres de esperit, perque de aquells es lo Regne del Cel.

La segona, Benaventurats son los mansos, perque ells possehirán la terra.

La tercera, Benaventurats son los que ploran, perque ells seràn consolats.

La quarta, Benaventurats los que tenen fam, y fet de la Justicia, perque ell seràn faciats.

La quinta, Benaventurats los que usan de misericordia, perque ells alcançarán misericordia.

La sisena, Benaventurats son los nets de cor, perque ells veuràn à Deu nostre Senyor.

La setena, Benaventurats son los patiehs, perque ells serán nomenats fills de Deu.

La vuytena, Benaventurats los que pateixen per la Justicia, perque de ells es lo Regne del Cel.

Dels Fruyts del Esperit Sant.

DOts son los Fruyts del Esperit Sant.

Lo primer, la Caritat.

Doctrina Christiana.

- Los segon , Goig espiritual.
Lo tercer , y quart , Pau , y Paciencia.
Lo quint , Benignitat.
Lo sisè y setè . Fè , y Bondàt.
Lo vuytè , llarga Esperança.
Lo novè , Mansuetut
Lo desé , y onse , Modestia , Continencia.
Lo dortsè , Castedat.

De las Obras de Misericordia corporals.

- L**AS Obras de Pietat , y de Misericordia corporals son set.
La primera , donar à menjar als qui tenen fam.
La segona , donar á beurer als que tenen set.
La tercera ; vestir als despullats.
La quarta , visitar los Malaits , y Presos.
La quinta , acullir als Peregrins.
La sisena , rescatar als Catius.
La setena , soterrar los Mortis.

Las Espirituals.

- L**AS Obras de Misericordia espirituials son set.
La primera , ensenyar als ignorantis.
La segona , donar bon concell à quil ha menester.
La tercera , corregir als que van errats.
La quarta , consolar los tristos , y desconsolats
La quinta , perdonar totas las injurias per amor
de Deu.
La sisena , sufrir ab pacencia las molestias , y
flaquezas de nostres prohismes.
La setena , pregar á Deu per los vius , y per los
mortis,

Dels

Dels Enemichs del Anima.

LOS Enemichs del Anima son tres.

Lo primer, es lo Mon.

Lo segon, lo Dimoni.

Lo tereer, la Carn.

Los Sentimens corporals:

LOS Sentiments corporals son sinch,

Lo primer, es veurer.

Lo segon, ohir.

Lo tercer, olorar.

Lo quart, gustar.

Lo quint, tocar.

De las Potencias del Anima.

TRES son las Potencias del Anima,

La primera, es Memoria.

La segona, Enteniment.

La tercera, Voluntat.

De las quatre Derrarias del Home.

TAS Derrarias del Home son quatre.

La primera, es la Mort.

La segona, lo Judici final.

La tercera, la Pena eterna del Infern.

La quarta, la Gloria celestial.

Dels Pecats contra lo Esperit Sant.

LOS Pecats contra lo Esperit Sant son set.

Lo primer, es presumció de salvarnos sens algun merit.

Lo segon, desperació de la misericordia de Deu nostre Senyor.

Lo terecer, impugnació de la veritat conevida per a pecar ab mes llibertat.

Lo

- Lo quart, enveja dels bens esperituuals , que nostre proxim ha rebut de Deu.
 Lo quint , obstinació en lo pecat.
 Lo sisé , proposit de morir sens penitencia.

*Dels quatre Pecats que demanan
uenjança devant de Deu.*

- L**o primer , es Homicidi voluntari.
 Lo segon, lo abominable pecat de Sodomía
 Lo tercer, oprimir als pobres.
 Lo quart , es defraudar als treballadors en la soldada.

**PREAMBOL DE LA DOCTRINA
Christianæ.**

Pregunta. **T**Enim los Christians presepte de saber , y entender la Doctrina Christiana ?

Resposta. Si Pare ; perque dona llum , y reglas per seguir , y conixer lo camí de nostra salvació .

P. Què cosa es Doctrina Christiana ?

R. Es un breu Resumen , ab que nostre Redemptor nos ensenyà lo que aviam de creurer , esperar , y observar per amar á Deu , y aceançar la Gloria .

P. Qui te obligació de saber , y entender lo que es necessari (quiscun per son estat) de la Doctrina Christiana ?

R. Tots los Christians , que arriban à tenir discreció , y competent us de rahò .

P, Què

- P. Què senyal es llegir, chir y apendrer ab diligència, y gust la Doctrina, y Lley Divina?
- R. Es lo primer senyal de predestinació, y salvació.
- P. Y los que no la volen odir, ni fan diligencias per apendre la?
- R. Es senyal de reprobació, y condemnació, com ho diu lo mateix Christo Senyor nostre.
- P. Luego tots los negligents, y pererosos, que no sabràn lo necessari de la Doctrina Christiana, no podràn entrar al Cel?
- R. Aixi ho responguè Maria Santissima à una Dona que la ignorava. *Doctr. Balarm. pag. 5.*
- P. Los Pares de familias tenen obligació de ensenyars als fills, y demés familias, lo que es necessari de la Doctrina Christiana, ó enviarlos ahont se ensenyen?
- R. Sí Pare: que aixis los ho dicta, y mana la Lley natural, y Divina.
- P. Si los Pares de familia, Tudors, Mestres, ó Padrins son notablement descuydats en esta ensenyança, pecaràn mortalment?
- R. Si Pare: y son molts los que ploren est descuyt en las penes eternas del Infern, com osfirman moltes historias.
- P. Pero si molts Pares de familia la ignoran, com la podràn ensenyar à sos fills, y demés familia?
- R. Esta serà la major desgracia de els, y de sos fills: que com un ciego guiarà à altre ciego, tots cauràn en eternas penas.

P. Pues com remediarán esta falta los Pares ignorans?

R. Asistir ahont se ensenya, per eixir ells, y sos fills de la ignorancia tant indigna de un Christià, que professa la Lley de Christo.

P. Perque es tant necessari saber estos primers rudiments de la Doctrina Cristiana?

R. Perque nos donan reglas, y medis per viu-
rer cristianament, y alcançar lo ultim fi, pera
que som criats.

P. Y buscar est ultim fi, pera que som criats,
deu ser nostre major cuydado obligació?

R. Sì Pare: y ab esta consideraciò, y cuydado
han alcançat los Sant la Gloria.

P. Luego ferá la major conveniecia de nostras
Animas, tenir sempre present esta consideraciò?

R. Sì Pare: perque referma los mals pensaments
paraulas, y obras, que nos apartan de est ultim fi.

P. Per quin fi es criat lo Home?

R. Pera conixer, amar, y servir á Deu en esta
vida mortal, y depres goifar lo en la Gloria,?
que ferà nostra major ditxa.

P. Las demés criaturas per quin fi son criadas.

R. Per benefici, y regalo, y conservaciò del home.

P. Y los animals ponsonyosos, que son mes de-
dany, que de profit al home, à que fi son criats?

R. Per sa malicia, y fealdat son figuras del pecat:
y Deu nos ensenya, que aixis com nos apartam
de ells per no perder la vida del cos, aixis de-
vem fugir del pecat per no perder la vida de la
Anima.

P. Si Deu ab tanta liberalitat nos assisteix , y nos ha criat per tant noblefi , qual es nostra obligaciò ?

R. Pregarli nos donie llum pera tenir present est benefici , gracia pera tenir ferma resolució de posar los medis necessaris per alcançar , y conexement per usar licitament de les demés criatures , segons la voluntat de Deu.

P. Qui alcança est ultim fi de la Gloria ?

R. Tant solament los Christians , que moren en gracia de Deu.

P. Y tu ets Christià ?

R. Sí Pare , per la gracia de nostre Senyor Jesu Christ.

P. Perque dius ets Christià , solament per la gracia de nostre Senyor Jesu Christ ?

R. Perque no so Christià per los merits de mos Pares , ni de altra pura criatura , sino per la bondat de Deu , y merits de Jesu Christ.

P. Quant alcançam la ditta de ser Christians ?

R. Quant verdaderamet rebèm lo sant Baptisme.

P. Quins pot dir verdader Christià ?

R. Lo qui confessa , y observa la Fe , y Lley de Christo , que profesà quant se batejà.

P. Quina dignitat alcança lo Home quant lo fan Christià ?

R. Lo ser fill de benediciò , fill adoptiu de Deu , y hereu del Cel.

P. Y es de major dignitat , y coveniencia lo ser Christià , que ser Rey , y Emperador de tot lo Mon ?

R.

- R. Si Pare; perque no aprofitaria ser Senyor de tot lo Mon, si no sent Christià avia de perdrer pera semper lo Regne del Cel.
- P. Pera alcançar esta Gloria, b astarà à un que sia Christià?
- R. Si mor en pecat mortal, no Pare ans be en lo Infern tindrà major pena que un Gentil.
- P. Me sabrias algun exemple de esta veritat?
- R. Si Pare; per voluntat de Deu digué una calavera de un Gentil à Sant Macari, que per aver conegit los Christians la verdadera Lley, los qués condemnava patian mes grans tormentos que los Gentils en lo Infern. *In ejus vita.*
- P. Pera correspondrer pues com à bon Christià, y al benefici tan gran, que Deu te ha concedit de criarte à la verdadera Lley, posarte en fa Iglesia, donarte Ministres pera que te la ensenyassen, y Sagraments pera justificarte, que deus fer?
- R. Dech regular ma vida, y costums segons la Lley de Deu, y de la Iglesia, imitant quant sia posible la vida, y virtuts de Christo Señor nostre.

DEL SENYAL DE LA SANTA CREU.

- P. Qual es lo principal senyal del Christià?
- R. La Santa Creu; perque ab est senyal nos diferenciam de tots los Enemichs de nostra santa Fè Catolica.
- P. Y es també la Santa Creu guia, y defensa dels Christians?
- R.

- R. Si Pare: perque com en ella Christo Seayor nostre nos redemí, triunfan del pecat, y del Dimoni, li doná una singular virtut peraque fos medi poderós per vencer las tentacions.
- P. En quantas maneras nos ensenya la Iglesia usèm de aquest senyal de la Santa Creu?
- R. En dos, que son persignar, y senyar.
- P. Com te has de persignar?
- R. Fer tres Creus ben formades, ab lo dit polso de la ma dreta una en lo front, perque Deu nos libre dels mals pensaments: latre en la boca, perque Deu nos libre de les males paraulas: y altra en los pits, perque Deu nos deslliure de les males obres, dient: *Per lo senyal de la Santa Creu ✕ de nostres enemichs ✕ deslliuraunos Senyor ✕ Deu nostre.*
- P. Perque en lo persignar tant solament fem les Creus en lo front, boca, y pits?
- R. Perque com sols pecàm per pensaments, parraules, obres, ab eixes tres Creus demanàm ajuda à Deu nos libria de tots los modos podem pecar.
- P. Perque has dit, que les Creus quant te persignes, les has de fer ben fetes, y formades?
- R. Perque la Creu ben feta es terror del Dimoni, y eleve nostre esperit pera pensar, parlar, y obrar com à Christians.
- P. Que dirás de alguns Christians, que quant se senyan, y persignan, pareix fan gala de no fer les Creus?
- R.

R. Pare, eixos Christians son irrisió dels Heretges, y també risa, y burla del Dimoni.

P. Saps algun exemple, que confirmia esta veritat?

R. Si Pare: lo Doctor Ramirez exempl. 2. p. 9. refereix, que una ocaſiō un sirvent de Deus veu lo Dimoni cerca de una pica de Ayguas beneyta, que estava rient fent burla dels qui al senyar no formaven be les Creus.

P. Y lo senyar com se fa?

R. Formant una Creu ben feta ab la ma dreta, desdel front á la sinta, y del muscle esquerre al dret, dient: *En nom del Pare, y del Fill, y del Sant Esperit. Amen Jesus.*

P. Que significa principalment esta ceramonia de senyarnos?

R. Nos ensenya los dos principals Misteris de la Trinitat, y Encarnació, que de necessitat de medi avem de saber, y creure pera salvarnos.

P. Peraque ab distinció, y claredat me expliquias, com lo senyar significa estos dos Misteris: quant dius *en nom*, y no *en noms*, qué confessas?

R. Pare, ab esta paraula confesso, que suls hi ha un Deu, y no molts.

P. Y quant dius: *del Pare, y del Fill, y del Sant Esperit*, qué confessas?

R. Que son tres les Presonas Divinas, Pare, Fill, y Esperit Sant, que es lo Misteri de la Santissima Trinitat.

P. Y quant baixes la ma des del front á la cinta,
qué contemples?

R. Que lo Fill de Deu, mogut de amor per
nostra redemeiò, baixá del Cel à la terra,
prenen carn humana en les entranyes de
Maria Santissima.

Quant al senyar passes la ma del muscle es-
querre al dret, què deus meditar?

R. Que Christo Senyor nostre per sos Divinos
Merits, nos treslladà del estat infelis de ma-
ledicció, y esclaus del Dimoni, al estat ditxós
de benedicció, y de fills adoptius de Deu.

P. Perque lo persignar, y senyar se fassa ab
tota devociò, y prefecció, què recta intenció
deuhen tenir los Christians, quant se senyan,
y persignan?

R. Que invocan la Santissima Trinitat, pera
que medianc los merits de Christo Senyor
nostre, los done fortalesa pera vitar tot pecát
y acert pera viurer, y morir christianament.

P. Si est santissim senyal de la Creu fet ab devo-
ciò, y prefecció, es terror del Dimoni, y eficas
medi contra las tentacions, serà convenient la
frequentien los Christians, especialment al
posarse, y llevarse del llit, al eixir de casa, al
entrar, y eixir de la Iglesia, al donar principi,
y si á qualsevol obra espiritual, ó temporal,
y finalment sempre que lo Christiá se cone-
ixerà instigat de alguna tentació?

R. Pare, es devociò utilicima, perque en tot
temps,

temps , y lloch convè prevenirnos ab la efica-
cia, y virtut santa de la Creu per nostre acert,
y contre les continues tentacions del Dimoni.

P. Què es la causa, que encara que molts quant
se sentan tentas se senyen , no exprimentan
fruit , ni alivio contra las tentacions?

R. Perque sens interior devoció à Christo cru-
cificat no es eficas la ceremonia exterior de
senyarse.

P. Y què intenta lo Dimoni , quant ab tantas,
continuas , y varias tentacions tenta las ani-
mas Christianas?

R. Impedirlas no alcancian lo Cel , y poderlas
portar en sa companyia , à patir eterns tor-
ments.

P. Y obrar per alcançar lo Cel , déu ser nostre
major cuydado ?

R. Si Pare : perque quens aprofitaria tenir glo-
rias , y gustos en esta vida , y si despres la
Anima avia de patir eternas penas, y disgustos.

P. Si nostre major cuydado déu ser saber , y
obrar lo necessari per la salvació de nostras
Animas digasme quantas coses son nesesarias
al Christiá per alcançar lo Cel , y salvarse ?

R. Quatre que son Fé , Esperança , Caritat , y
bonas obras.

P. Pera que son tan nesesarias estas tres Virt-
tuts Theologals de Fé Esperança , y Caritat
pera salvarnos ?

R. Perque principalment nos dona llum , y

medis pera unirnos ab Deu nostre Senyor ,
y gofarlo en lo Cel.

P. Hi ha altres Virtuts, que sian medis necessaria
ris per obrar be , y alcançar la Gloria?

R. Sí Pare : las quatre Virtuts Cardinals que
son Prudencia , Justicia , Fortalesa , y Tem
plança , que com á fonament de totes las de
més Virtuts , nos ensenyan com avem de
obrar ab rectitud per alcançar lo Cel.

P. Quens ensenya la Prudencia?

R. Que avem de apartarnos de tot lo que es mal,
y abraçar solament lo que es bo, y honest, que
es lo unich medi pera salvarnos.

P. Y la justicia ?

R. Dar á quicu lo que es seu , y no defraudar al
proxim en sa honra , fama, ni bens.

P. Y la Fortalesa ?

R. Resistir á totes las tentacions de Mon, Dimo
ni, y Carn, que son los enemichs, que procuran
precipitarnos en lo Infern.

P. Y la Templança quens ensenya ?

R. Reprimir las passions de la Carn , que son la
causa de la perdicio de tantas Animas.

P. Y en la Doctrina Christiana trobaras Oracions
quens ensenyan estas quatra cosas necessarias
pera salvarnos ?

R. Sí Pare : que son los Articles de la Fè , ó lo
Credo , lo Pare nostre , los Manaments de la
Lley de Deu, y de la Iglesia , los Sagraments
que avem de rebir.

- P. Què s'ensenyan los Articles de la Fé, ò lo Credo?
- R. Lo que de necessitat de medi, ó precepte avem de saber, y creurer.
- P. Lo Pare nostre quens ensenya?
- R. Lo que avem de esperar, lo orde, y modo, ab que avem de demanar per alcançar-ho.
- P. Y los manaments?
- R. Com devem amar á Deu, y al proxim, y observar sa santissima Lley.
- P. Y los Sagraments quens ensenyan?
- R. Los medis per eixir de pecat, y per conservar, y augmentar la gracia.
- P. Y tots los Christians, que arriban à us de rahò, y edat competent, tenen obligació de saber estas Oracions del Credo, Pare nostre, Manaments, y Sagraments?
- R. Sí Pare, en pena de pecat mortal: perquè en estas Oracions principalment se conté tota la Doctrina Christiana.
- P. Y bastarà en estos saberlas de memoria, sens entendrer la obligació que tenen, y lo que volen dir las paraulas destas Oracions, ò alomenos responent lo nessari per son estat, quant son interrogats?
- R. No Pare: perquè sens entendrer la obligació que tenen, com la podrian observar, y complir.
- Virtut de la Fé, y declaració del Credo.*
- P. Qual es la primera Virtut necessari per salvarnos?
- R. La santa Fé: pues sens ella ningú pot agradar á Deu, ni favar-se.

P. Què cosa es la Virtut de la Fé?

R. Es una llum , y coneixament sobrenatural , que illumina nostres enteniments , pera creurer lo que Deu revela , y nos proposa la Iglesia.

P. Quens ensenya esta llum de la Fé?

R. Que cregam tots misteris , que Deu ha revelat , que es infalible veritat.

P. Pero no percibint nostres sentits estos Mysteris de Fé , perque los avem de creurer tant certament?

R. Pare , encara que no percebeixen nostres sentits , que lo Sol es major que tota la terra , no obstant ho crehem , perque ho diaen los Filosops : quant mes devem creurer á la autoritat de Deu , que ha revelat estos Mysteris , y que sa infinita sabiduria no pot errar , ni sa infinita bondat nos pot enganyar.

P. Pero com sabem que deu ha revelat estos Mysteris?

R. Perque nos ho ensenya la Santa Iglesie Catolica , regida per lo Esperit Sant , à la qual toca proposar , y declarar lo que Deu revelà.

P. Y bastarà pera salvarnos creurer que hi ha Deu , y creurer los misteris nos ha revelat?

R. No Pare : que no seria creurer en Deu , y en sos Divinos Mysteris.

P. Pues que has de fer mes pera creurer en Deu?

R. Crehent à Deu , y que hi ha eu , tinch obligació de , amarlo , y dirigir tots mos pensaments paraulas , y obras à sou santissim servey

P. Quens ensenya la Fé , que cregam generalment ?

R. Tot lo que te , y creu , nos proposa de Fé la Santa Mare Iglesia Catholica Romana.

P. Y en especial ab tenir us de raho , què avem de saber , y crurer de Fé ?

R. Tot lo ques conté en lo Credo , ò en los Artichles de la Fé , que es lo mateix.

P. Degas lo Crech en un Deu ?

R. Jo crech en un Deu , Pare tot poderós &c.

Es lo Credo , com diu Sant Agusti , la regla , y norma de nostra Santissima Fé , ensenyantnos aquells Misteris Divinos , y veritats infallibles , que avem de saber , y creurer. No basta saber estos Misteris en confus , sino que es necessari saberlos , y entendrelos , segons lo estat de cada un , explicitament , y en particular ; pera que entesos ab alguna claredat , se encen la voluntat pera poder gozar , y alcançar aquells trosors celestials. A diferencia de aquell , que sols en confus sab , y enten estos Misteris ; que com no repara à la Cloria , que nos proposan , y oferexen , nols aprecia com es de obligació de un Chtista. Per esta causa lo Papa Gregori Onzè , com esta del director de la Santa Inquisició , condenà lo que tan erradament diguèren alguns (que no sens singular tristeza de nostre zel , y Pastoral Ofici se hou encara de altres ignorantis (que basta per a salvarse la Fé del Carboner ; solament sabent , y cerbent

con-

confusament , y en general lo que te , y creu la Santa Mare Iglesia Catholica Romana , sens tenir obligocio de creurer , saber , y entender explicitament , y en particular los Articles , y Veritats que de necessitat de medi , ó precepte nos ensenya lo Credo . Y si se variant alguns Autors sobre lo que de una , y altra necessitat se ha de creurer , y saber en particular , especialment en personas vulgars ; en esta breu Explicaciò del Credo procurare à cenyirme ab los Concilis , y Autors mes graves . Digaisme pues

P. Qui ha compost lo Credo ?

R. De comu concientiment lo compongueren los Apostols iluminats del Esperit Sant , per instruirnos en , è informarnos en la Fè .

P. Y ab igual necessitat tenim obligaciò de creurer , saber , y entender lo que nos ensenya lo Credo ?

R. No Pare : perque saber , creurer , y entender los Misteris de la Santissima Trinitat , y Encarnaciò es de necessitat de medi ; y lo demés del Credo es de necessitat de precepte .

P. Y que entents quant dius , que estos dos Misteris se han de saber , y creurer explicitament de necessitat de medi ?

R. Que creus , y saber estos Misteris ab claridad , segons lo estàt de cada qual , es tant necessari per la salvaciò , que qui ha ribat á us de raho sens la noticia de ells , en ningun cas se pot salvar .

- P. Ni la ignorancia, ni altra causa lo pot escusar, en tenir competent us de rahó?
- R. En sana Theología no Pare; y esta es la rahó perque confessám, que son medis necessaris pera posarnos en gracia, y salvarnos.
- P. Y si has sabut estos Misteris, y ara tels has deixat olvidar, te basta pera salvarte, y pera que lo confessor te poguès absoldrer?
- R. No Pare; perque la actual ciencia de estos dos Misteris es sempre encessaria de necessitat de medi, per alcançar lo si de la Gloria.
- P. Y perque es medi necessari pera salvarnos, aver de seber lo Misteri de la Unitat, y Trinitat de Deu;
- R. Perque en esta vida som viadors, que caminàm à la Eternitat, y devem seber, y coneixer per la Fè lo si, y terme haont caminam, que es veurer y gozar à Deu, un en essència, y tres en Personas.
- P. Y perque es medi necessari saber lo Misteri de la Encarnació?
- R. Perque la Encarnació, y Passió de Christo es lo camí, y medi necessari per alcançar la Gloria.

MISTERI DE LA UNITAT EN ESSENCIA, y Trinitat en Personas.

- P. Si es medi tan necessari pera salvarnos tenir alguna noticia clara de estos dos Misteris, digasme quants Deus hi ha?

R,

R. Pare , un tant solament.

P. Y perque no hi ha mes que un Deu ?

R. Perque sols hi ha una primera Causa , de la qual devallan totas las demés coses , y eixa es Deu.

P. Com per amar , y servir á Deu , que es nostra major obligaciò , devem tenir alguna noticia de sas Divinas Perfeccions , perque ningú ama à qui no coneix , digalsme qui es Deu ?

R. Es un Esperit purissim , etern , immens , infinit en bondat , y en totes perfeccions , principi , y si de totas les demés coses , premiadur de bons , y castigador de mals.

P. Què vol dir que es *Esperit* ?

R. Que no te Cos.

P. Christo es Deu ?

R. Sì Pare , y Home juntament.

P. Christo te Cos ?

R. Pare , te Cos com á Home , pero no com á Deu.

P. Què vol dir que Deu es *Purissim* ?

R. Que no te , ni pot tenir imprefeccio alguna

P. Què vol dir que es *Etern* ?

R. Que sempre es està , y ferà sens que puga deixar de ser.

P. Què vol dir que Deu es *Immens* ?

R. Que per essencia , potencia , y presencia està Den en tot lloch.

P. Com està Deu per essencia en tot lloch , y en totes les coses ?

R. Perque Deu dona , y ha donat lo ser à totes les coses.

P. Y per potencia ?

R. Perque Deu á medida de sa voluntat es poderós per fer , y destruir totes les coses criades.

P. Y per Presencia ?

R. Perque veu clar , y distintament tots nostres pensaments , y accions , per ocultas que sian , y se facian.

P. Serà molt convenient à una Anima , lo tenir sempre present en la memoria , que Deu nostre Senyor , dia , y nit , y en les parts mes oculades està present , y mira at nostres pensaments , paraulas , y obras ?

R. Pare , es la mes util , y mes excolet cōsideració , que un Christià pot tenir per non ofendrer á Deu , y observar fa santissima Lley.

P. Com infereixes , que la santa consideració de la presencia de Deu tinga esta eficacia ;

R. Perque si un Criat no se atrevix devant de sua Amo á ofendrel cara à cara , com se ha de atrevir un Christià , confessant per la Fé que Deu lo mira , á ofendrel en sa presencia sabent que de repente lo pot condemnar pera sempre á un Infern ?

P. Y amés de la gran conveniencia es á un Christià no olvidarse desta presencia de Deu , es també obligació nostra ?

R. Si Pare ; perque si Deu nunca nos olvida , y no te presents pera ferros beneficis , es obligació ne-

nóstra no olvidarnos de sa presencia , per no ofendrer á sa bondat.

P. Y Deu també està al foch sens cremarse , y al aygua sens mullarse , y al foch sens ensuciarse ?

R. Sí Pare ; perque en tot lloch es , y està imposible.

P. Donam un simil ?

R. Es com lo Sol , que toca al foch , y nos cremea , al aygua , nos mulla , al fanch , no se ensucia .

P. Y antes que fossen criats lo Cel , y la Terra , hi avia Deu , y las tres Presonas Divinas ?

R. Sí Pare ; y per esta raho confessam que es infinit , que no te principi , ni tindrà fi .

P. Quant no hi avia Cel , ni terra , ahont estaven estas tres Presonas Divinas ?

R. En sí mateix .

P. Que entens quant dius , que Deu esPrincipi , y Fi de totes les coses criades ?

R. Que Deu ha criat totas las cosas de no res , les conserva , y regeix ab sa providencia , donant-los ser , vida , y moviment , y Per sa major gloria les dirigeix als fins perque foren criades .

P. Perque no causie admiració , que un sol Deu bastie pera governar , y conservar totes les coses , donantlos llum , vida , y moviment , no darias un cimil ?

R. Sí Pate ; un sol basta per illuminar tot lo Mon ; un Rey pera governar tot son Regne ;

y una Anima pera donar vida , y moviment à totes les parts del cos ; aixis un sol Deu , com à Rey Supremo , principi , y fi de totes les coles , à totes dona lo ser , vida , y moviment , y les ilumina pera que acertian lo fi de la creació .

P. Que vol dir , que *Deu es remunerador de bons , y castigador de mals ?*

R. Que Deu premia les virtuts , y bones obres dels bons , y castiga los pecats dels mals Christians .

P. Deu com à remunerador , ahont premia los que moren en gracia sua ?

R. En la Gloria , gozant pera sempre una celestinal alegria sens tristesa .

P. Y los que moren en pecat mortal , ahont los castiga .

R. En lo Infern , patint pera sempre terribles penas , y tormentos , sens alivio , ni consuelo .

P. Quantas son las Persones de la Santissima Trinitat ?

R. Tres ; Pare , y Fill , y Esperit Sant .

P. Essent lo Pare Deu , y lo Fill Deu , y lo Esperit Sant Deu , son tres Deus ?

R. No Pare ; perque encara que sien tres Persones distintas , com totes tres tenen una mateixa Naturaleza Divina , no son tres Deus , sino un sol Deu .

P. Donam un simil ?

R. Nosaltres som fets à imatge , y semblança de Deu , que tenim una Anima immortal ab tres

potencias distintas, que son Enteniment, Memoria, y Voluntat; y no tenim mes que una sola Anima.

P. Que entens quant dius, que les tres Persones de la Santissima Trinitat entre si son distintes?

R. Que una Persona Divina no es l'altra.

P. Luego, encara que les tres Personas Divines tinguin una mateixa Essència, y Naturaleza; com entre si sian distintes, lo Pare no es lo Fill, ni lo Fill no es lo Pare, ni lo Esperit Sant Pare, ni Fill?

R. Pare, en eixa distinció personal consisteix lo Misteri de la Santissima Trinitat.

P. Donam un simil, perque millor ho comprendem?

R. En una mateixa Poma trobam tres coses entre si distintes, que son color, olor, y sabor, y lo color no es olor, ni lo olor es color, ni lo sabor es color, ni olor; aixis encara que les tres Persones Divinas tinguin una mateixa Naturaleza Divina, la una Persona no es l'altra.

P. Fou primer, ni es mes antich lo Pare, que lo Fill, ó Esperit Sant?

R. Pare, totes igualment son eternes, que no tenen principi, ni tindran fi.

R. Pero si lo Pare es primer, y etern principi del Fill; y Pare, y Fill son principi del Esperit Sant, no son primer unes Personas Divinas, que altres?

R. No Pare; perque mirantse lo enteniment del Pare

Pare à si mateix desde la eternitat , engendrà à son etern Fill , igual en essència , y perfeccions al mateix Pare ; y del mutuo amor de Pare , y Fill desde la eternitat proceheix la tercera Persona del Esperit Sant , també igual en substància , y demés atributs ab lo Pare , y Fill ; y com estas processions sempre son estadas , nos pot dir que una Persona Divina sia primera que l'altra , sino que Pare , Fill , y Esperit Sant sempre , y eternament son estats .

P. Vesjam com te declaras ab un simil ?

R. Pare , diria te una similitut ab lo Sol , lo raig , y lo resplandor ; que si be lo Sol es principi del raig , y lo Sol , y lo raig son principi del resplandor , tant antich son lo raig , y lo resplandor com lo mateix Sol .

P. Y entre estas tres Divines Persones , hi ha major , ni menor ?

R. No Pare ; perque en totes les perfeccions absolutes de Poder , Sabiduría , Santedat , Eternitat , y Senyoria , Grandeza , y Magestat son iguals .

P. Son mes que tres les Persones Divines ?

R. Pare , ni son , ni poden ser mes .

P. Christo es Persona Divina ?

R. Si Pare ; pero es la mateixa Persona del Fill de Deu fet Home .

P. Maria Santissima es Persona Divina ?

R. No Pare ; sino la mes pura , y perfeta criatura humana .

MISTERI DE LA ENCARNACIÓ.

P. Quál es lo altre Misteri , que de necessitat de medi tenim obligació de saber y creuer explicitament pera salvarnos ?

R. Lo Misteri de la Encarnació .

P. Qual de las tres Personas Divines se encarná ?

R. Lo Fill , prenent carn humana en las entranyas de Maria Santíssima , quedant esta Immaculada Senyora Verge ans del part , en lo part , y després del part .

P. Y comprens est altissim Misteri , com Maria Santíssima quedà Verge en lo part , antes del part , y despres del part ?

R. Pare , à mi me basta saber , y confessar per la Fè , que esta fou obra de un Deu omnipotent , à qui cosa alguna li es impossible , ni dificil .

P. Sabrias un simil , que de algun modo nos declarás aquest Misteri ?

R. Lo Sol naturalment entra , è hix de una vidriera sens romprela ; pues que molt , que lo Sol de justicia Christo miraculosament entrás , y eixis de les entranyas de Maria Santíssima , quedant puríssima , y entera sa Virginitat ?

P. Pera que se encarná lo Fill de Deu ?

R. Pera manifestar son amor , y bondàt , y pera redemirnos de la esclavitut del pecat .

P. Qui obrá est admirable portento de la Encarnaciò ?

R. Pare , no fou per obra de home , sino singular amor , y poder del Esperit Sant , y de tota la Santissima Trinitat.

P. Com se feu esta obra de la Encarnaciò del Fill de Deu ?

R. En lo mateix instant , que Maria Santissima donà lo consetiment , de encarnarse lo Fill de Deu en ses Entranyes , de unes gotes de Sanch purisima desta Verge Santissima , formà lo Esperit Sant un Cos hermos : crià una Anima racional perfectissima , y la uní ab aquell Cos : baixà lo Fill del Etere Pare , y se uní ab aquest Cos , y Anima: y resultà un tot , que es Christo , verdader Deu , y verdader Homè.

P. Y atribuintse la Encarnaciò à obra del Esperit Sant , podrem dir que lo Esperit Sant es Pare de Christo , com á Home ?

R. No Pare : perque Christo com á Home no es de la substancia del Esperit Sant , sino que fou format de la purissima Sanch de Maria Santissima : y per açò nos ensenya la Fè , que Christo com à Deu te Pare sens Mare : y com à Home te Mare sens Pare.

P. Donam un simil , com essent la Encarnaciò obra del Esperit Sant , nos pot dir Pare de Christo quant á Home ?

R. Un Mestre de Cases fa una Casa : pero com

esta no sis de la substancia , y naturaleza de ell , sino de pedra , cals &c. , nos pot dir Pare de aquella Casa : aixis encara que lo Esperit Sant aje format lo Cos de Christo , com no li comunicà sa Divina Substancia , y Naturaleza , sino quel forma de la limpia Sanch de la Verge Santissima , nos pot dir Pare de Christo .

P. Y Sant Joseph essent verdader Espòs de Maria Santissima , se pot dir pare de Christo ?

R. Pare , com estos Divinos Esposos observaren sempre perfecta castedat , solament es Pare putatiu en la estimacio dels hemens , que no comprehen lo Misteri .

P. Y essent esta obra de la Encarnaciò comuna , è indivisa á totes les tres Divinas Persones , y totes concorregueren ab igualtat , en quant son un mateix Deu : com nos ensenya la Fè , que fou obra del Esperit Sant ?

R. Perque la Encarnaciò fou obra de amor : y les obres de amor se atribueixen al Esperit Sant .

P. Y si totes tres Persones , en quant son un mateix Deu , concorregueren á la Encarnaciò , quedaren tambè encarnats lo Paré , y lo Esperit Sant ?

R. No Pare : que sols la Persona del Fill se uni ab nostra naturaleza humana : y aixis es error gran lo dir , y pensar , que lo Pare , y Esperit Sant son Homens , sino Deu solament .

P. Vejam si ab un simil me saps explicar est
Misteri ;

R. Tres Sacerdots se troben en una Sacristia : uns
de ells se vesteix per dir Missa , y los altre dos
concorren , y li ajudan à revestirse : pero sols
lo que ha de dir Missa queda revestit : aixis
determinat lo Fill de Deu oferir en la Creu
sacrifici al Pare Etern pera redimir als Ho-
mens , se vesti de nostra carn mortal : en esta
obra concorregueren lo Pare , y lo Esperit
Sant , pero sols lo Fill quedá vestit de nostra
naturaleza.

P. Perque fou convenient encarnarse lo Fill , y
no altra Persona Divina ?

R. Perque la Encarnaciò fou per constituirnos
fills adoptius de Deu : y aixis era convenient
fos per medi del Fill de Deu natural.

P. Y lo Fill del Etern Pare , que antes de la En-
carnaciò era solament Deu , per la Encar-
naciò començà á ser Home juntament ?

R. Si Pare : perque la mateixa Persona Divina
del Fill te Naturaleza Divina : y per la En-
carnaciò te juntament naturaleza Humana.

P. Y si Christo Senyor nostre com á Deu es
Fill natural del Enteniment del Pare Etern ;
y com á Home es Fill de Maria Santissima ,
son dos Fills ?

R. No Pare : Perque sols es una la Persona : y
aixis la mateixa segona Persona Divine es
Deu , y Home verdares .

- P. Quantes Persones pues hi ha en Christo ?
 R. Una , y esta es Divina.
 P. Y Naturalezes ?
 R. Dos , que son Divina , y Humana.
 P. Y Enteniments , y Voluntats ?
 R. Dos , que son divino , y Humà.
 P. Y Memorias ?
 R. Una , que es Humana : perque en Deu li dirie imprefecció la Memoria , pues ab un simple acte mira totes les coses passades , presents , y esdevenidores.
 P. Y quant lo Fill de Deu se encarnà , deixa lo Cel ?
 R. No Pare : perque com Deu es immens , en un mateix temps està en lo Cel , en les entranyes de Maria Santissima , y en tot lloch.
 P. Donam un simil ?
 R. Es com lo raig del Sol , que baixa à la terra , y juntament està en lo Cel , sens saperarre del mateix Sol.
 P. Ahont està Christo ?
 R. com à Deu està en lo Cel , en la Terra , y en tot lloch : com à Home en lo Cel , y en lo Santissim Sagarment del Altar.

NECESSITAT DE PRECEPTE.

- P. A Més de lo que devèm creurer , y saber explicitament de necessitat de medi , tenim precepte de creurer , y saber explicitament altres Articles de Fè ?

R.

R. Si Pare , que en tenir competent us de raho devèm creurer, y saber(en pena de pecat mortal) lo que nos ensenya lo Credo , ó los Articles de la Fè , que es lo mateix.

P. Quantas son las parts , ó Articles del Credo ?

R. Dotse principals , que la primera pertany al Pare , las sis al Fill , las finch ultimas al Esperit Sant.

PRIMER ARTICLE DEL CREDO.

Sant Pere.

P. Qual es lo primer Article , ó part del Credo ?

R. Craech en un Deu , Pare tot poderós , Criador del Cel , y de la Terra.

P. Què has de saber , y creurer en est primer Article ?

R. Que sols hi ha un Deu ab tres Presonas distintas : que la primera Persona se anomena Pare , y primer , y etern principi del Fill , y del Esperit Sant.

P. Què mes te ensenya la Fè en est Article ?

R. Que Deu , com á poderós , y omnipotent , que pot criar lo que vol , y reduhir totas las cosas criadas á no res , sens que algun puga resistir á sa voluntat , ha criat lo Cel , la Terra , y totes les demés cosas invisibles , y les conserva , y governa ab infinita bondat , y sabiduria .

Oracions de la
SEGON ARTICLE.

Sant Andreu.

- P. **Q**ual es lo segon Article?
- R. **C**re en Jesu-Chrest unich Fill de aquell, Senyor nostre.
- P. Quens ensenya la Fé, que avèm de creurer, y saber en est segon Article?
- R. Que Jesu-Christ es verdader Deu, unich Fill natural del Pare Etern.
- P. Perque diem Senyor nostre.
- R. Perque com á Deu junt ab lo Pare, y lo Esperit Sant nos ha criat, y concerva: y com á Home patint tormentos, y mort, nos ha redemit, y comprat ab sa santissima Sanch.
- P. Si Jesus es nostre Senyor, y Salvador, serà util que en nostres aficcions, y necessitats invoquem son santissim Nom?
- R. Si Pare: perque es segur patrocini de quants ab devoció lo invoquen, y veneren.

TERCER ARTICLE,

Sant Jaume el Major.

- P. **Q**ual es lo tercer Article del Credo?
- R. Lo qual fou concebut per obra del Esperit Sant, y nasqué de Maria Verge.
- P. Quens ensenya la Fé en est tercer Article?
- R. Que lo mateix Fill de Deu se encarná, unintse ab

ab nostra naturaleza en les Entranyes de Maria Santissima , no per obra de Home , com los demés homents , sino miraculosament per virtut del Esperit Sant , quedant Maria Santissima Verge ans del Part , en lo part , y després del part .

QUART ARTICLE.

Sant Joan.

P. **Q**ual es lo quart Article del Credo ?

R. **Y** patí devall lo poder de Pons Pilat , sonch crucificat , mort , y sepultàt .

P. Què ensenya la Fè , que has de creurer , y saber en est quart Article ?

R. Que Jesu Christ Deu , y Home verdader , voluntariament mogut de son Divino amor , pera remediarnos de la esclavitut del Dimoni , per sentencia injusta de PilatPati cruels tormentos en sa Passió , y Mort : y part de tres dies estiguè sepultàt , sens patir corrupció son santissim Cos .

P. Pero si Christo es verdader Deu , y Deu es immortal , é impassible , com poguè Patir , ni morir ?

R. Perque també es Home : y no patí , ni morí com à Deu , sino com à Home .

P. Donam un simil ?

R. Nosaltres tenim Cos , y Anima : y quant morim , ò nos matan , no mor la Anima , sino tant solament lo Cos .

P. Christo no patí , y morí pera satisfer per totas nostras culpas ?

R. Sí Pare.

P. Pues si Christo morint satisfeu per totes nostres culpes , com son tants los Christians ques condemnan ?

R. So s es culpa nostra : que pera causar esta satisfacciò son efecte , vol Deu sia per medi dels Sagraments , als quals ha donada una virtut curativa dels pecats : y qui nols reb ab bona disposiciò , no logrará aquel merit de Christo , y satisfació .

P. Not comprehench , si nom donas un simil ?

R. Es com un medicament , que encara que Deu , y la Naturalesa li hajen comunicat virtut pera curar una malaltia corporal , no la curarà , sino aplicant dit medicament : aixi encarà que los merits de Christo en sa Passió tenen eficacia , y virtut pera curar tots nostres pecats : pero com esta virtut (per disposiciò de Deu) se ha de aplicar per los Sagraments , qui nols reb , o nols pren ab bona disposiciò , no alcançarà aquella satisfació , ni perdò de sas culpas .

P. Si Christo Senyor nostre per librarnos del pecat patí tant son amor , com avém de correspondrer à est immens benefici ?

R. Servintlo , y amantlo : perque amor ab amor se deu pagar .

P. Y es molt agradable à Deu , que los Christians

tians tigan en memoria la Passió de Christo Senyor nostre?

R. Tant agradable li es, que diu Sant Alberto Magno, que totes les occasions meditarém esta santa Passió, nos premiará Deu, mes que si dejunavem un any á pa, y ayqua, ó si nos deixiplinavem cada dia fins á derramar sanch.

QUINT ARTICLE.

Sant Felip.

P. Qual es lo quint Article del Credo?

R. *Devallà als Inferns, resucita al tercer dia de entre los morts.*

P. Qué has de saber, y creurer en est Article, quant dius: *Devallà als Inferns?*

R. Que la Anima de Christo Senyor nostre, unida ab la Divinitat, realmet baixà al Seno de Abraham, (que també se anomena Infern) pera dar llibertat á totas aquellas santas Animas, que havian mort en gracia, y satisfier per ses culpes antes de mort de nostre Redemptor.

P. Quet ensveya la Fé, quant en est Article dius: *Resucità al tercer dia de entre los morts?*

R. Que Christo Senyor nostre, morint pera redimir nostre Cos, y Anima, al tercer dia de sa mort, ab sa propia virtut, y poder infinit, resucità triumfant del pecat, y del Dimoni, pera nunea mes morir.

P. Què convenència resultà als Christians, que Christo resucitàs?

R. Pare, entre altres, aviva la Fè, y Esperança dels que maren en gracia; pues la exemplar de Christo, després del treballs desta vida, resucitarán gloriosos pera gosar eterna Gloria.

S I S é A R T I C L E.

Sant Barthomeu.

P. Qual es lo sisè Article del Credo?

R. Y senpujà al Cel seu à la dreta de Deu lo Pare tot poderós.

P. Quens ensenya la Fè, que avèm de creurer, y saber en est Article?

R. Que Christo Senyor nostre, després de quaranta dias agué resucitât, ab sa propia virtut, com à Advocat nostre, senpujà à la Gloria, y se assentà à la dreta del Pare Etern.

P. No tenint io Cos gloriós de Christo necessitat de descansar, perque diu lo Credo:
Sau à la dreta?

R. Es per explicar la suprema autoritat, que com à Rey del Cel, y Terra te sobre toutes les criatures.

P. Y essent lo Pare Etern un pur Esperit, que no te ma dreta, ni esquerra; com nos ensenya lo Credo, que Christo se assentà à la dreta de Deu lo Pare?

R. Es per ensenyarnos, que Christo es verdader Deu; y com à Deu en poder, gloria, y imatge, y demés atributs, es igual al Pare Etern; no com à Home.

SETÈ ARTICLE.

Sant Thomás

P. Qual es lo setè Article del Credo?

R. Y de allí ha de venir à jutjar los vius, y los morts.

P. Quens ensenya la Fè en est setè Article?

R. Que en la fi del Mon, després de reduits en sendres ab un diluvi de foch, à la veu de la trompeta de un Arcangel avèm de compareixer tots tant bons com mals en la vall de Jofafat.

P. Qual serà en aquell terrible Judici la diferència entre los bons, que morirán en gracia, y los mals, que morirán en culpa mortal?

R. Que los bons separats dels mals, estarán en Cos, y Anima gloriosos, y resplandents; y los mals feos, y horribles.

P. Y essent ja judicadas las Animas, á que fi serà est Judici?

R. Pera ser los homens també en Cos, y Anima judicats: baxant Christo del Cel visiblement en carn humana, y com à Supremo Senyor, y rectissim Jutge, donarà sentencia als bons de eterna salvació en Cos, y Anima, y als mals de perpetua condemnaeò.

P. Y si tots aquell dia , estant en aquella trista
Vall, aurem ja resuscitat : perque diu est Article,
que ha de venir nostre Salvador : *A jutjar
los vius , y los morts ?*

R. Per los vius se entenen los Justos que en Cos ,
y Anima gozaràn una eterna vida de Gloria ;
y per los morts se entenen los Condemnats ,
que en Cos, y Anima patiràn en lo Infern una
mort eterna de tormentos.

OCTAU ARTICLE.

Sant Matheu.

P. Qual es lo octau Article del Credo ?

R. Crech en lo Esperit Sant.

P. Quens ensenya la Fè en est octau Article ?

R. Que lo Esperit Sant es verdader Deu , y la
tercera Persona de la Santissima Trinitat ,
que proceheix de la voluntat del Pare , y del
Fill ; y en Naturaleza, Omnipotència, y Eter-
nitat , y demés Atributs , es igual al Pare , y
al Fill.

P. Lo Pare, y lo Fill, per excelencia no son tam-
bè Esperit Sant ?

R. Sí Pare; pero la sagrada Escritura dona est
nom á la tereera Persona de la Santissima Tri-
nitat, pera distingirla del Pare, y del Fill.

P. Perque lo Esperit Sant se pinta en forma de
Paloma ?

R.

R. Pare, no perque sia material, ni tinga eos en forma de Paloma, ni de altra manera, sino pera significar los Efectes amorosos, y Dons, que comunica á les Animes justes.

NOVÉ ARTICLE.

Sant Jaume el Menor.

P. **Q**ual es lo novè Article del Credo ?

R. *La Santa Mare Iglesia Catolica Romana, la Comuniò dels Sants.*

P. Pera comprender millor est Article, mel explicarás per parts: què cosa es Iglesia ?

R. Es la Congregació dels Fidels Christians, que tots professám un Deu, una Fè un Baptisme, y una Lley ensenyada per Christo Senyor nostre, estant baix la obediencia del Summo Pontifice , com à Vicari de Christo Senyor nostre.

P. Què has de saber, y creurer, quant dius, que esta Iglesia es *Santa* ?

R. Que nostra Iglesia es dedicada à Deu nostre Senyor, governada per lo Esperit Sant, y sanctificada per Christo, qui es lo Cap invisible de nostra Santa Iglesia.

P. Y te altre motiu la Fè, pera ensenyarnos que es Santa ?

R. Sí Pare ; y es perque los Místeris, y Sacraments de nostra Iglesia son sans, la Doctrina , y

y Lley que ensenya es Santa, y comuniqua santedat als que la guardan, y observan.

P. Què entens, quant dius, que es *Catolica nostra Iglesia*?

R. Perque es universal, comprenent á tots los Catolichs, que per la Fè estàm units en esta Santa Iglesia.

P. Perque se anomena *nosta Iglesia Romana*?

R. Perque ab la autoritat de Christo es fundada per los Apostols, y visiblement governada per lo Romano Pontifice.

P. Se salvarà algú, que no creu lo que nos ensenyà nostra Mare Iglesia Catolica Romana?

R. No se salvarà; perque no te à Deu per Pare, qui no vol creurer, y tenir la Santa Iglesia Catolica Romana per Mare.

P. Què entens per la *Comuniò dels Sants*?

R. Que entre los Benaventurats del Cel, las santas Animas del Purgatori, y los Christians, que en esta vida estàm en gracia, units entre si, y ab Christo Senyor nostre, com à Cap Supremo, hi ha una comunicaciò espiritual.

P. Y en que consisteix esta comunicaciò espiritual?

R. Que estos entre si units per gracia, com à membres vius de la Iglesia Catolica, mutuament participam de totes les bones obres, Sacrificis, y Sagraments, que en ella se celebren; mereixent uns per altres auxilis, virtuts, y gracias.

- P. Com nos comunicam ab los Sants del Cel ?
 R. Donantlos nosaltres cult , y honor ; y ells intercedint per nosaltres.
 P. Y ab les Animes del Purgatori ?
 R. Enviantlos sufragis per son positiu alivio.
 P. Y los que estan en pecat mortal , y son excomunicats, participan estos bens comuns espirituials de la Iglesia ?
 R. No Pare ; y esta es la major desgracia.
 P. Y perque nols participan ?
 R. Perque com a membres podrits, y separats del Cos viu de la Iglesia , no participan esta comunicacio de bones obres, sino que solament per las oracions dels Justos poden mereixer de Deu los traga de aquell mal estat.
 P. Donam un simil , com estos que estan en pecat mortal , o excomunicats , sent membres per la Fe de la Iglesia , no participan esta Comunió dels Sants ?
 R. Es com un membre podrit del cos, que encara que estigue unit ab ell , com a mort no participa de la vida, ni moviment de dit cos.

DEZÈ ARTICLE.

Sant Simon.

- P. Qual es lo dezè Article del Credo ?
 R. La Remissió dels pecats.
 P. Quet ensenya la Fe en est dezé Article ?
 R. Que nostre Salvador per los Divinos Merits de

de sa Passió, deixà medis , y potestat en la Iglesia Catolica pera perdonar , y absoldre tots los pecats, per graves , y enormes que fosseren, mentres lo pecador tinga verdader dolor de ells.

P. Y quals son estos medis nos deixá Christo Senyor nostre pera borrar los pecats ?

R. Son los set Sagraments de nostra Santa Iglesia ; y en especial instituï lo Batisme pera borrar lo pecat Original , y la Penitencia pera borrar lo pecat Actual.

ONZÈ ARTICLE.

Sant Thadeo.

P. Qual es lo Article onzè del Credo ?

R. La Resurrecció de la Carn.

P. Quens mana la Fè cregàm , en est onzè Article ?

R. Que tots generalment avém de resuscitar lo dia del Judici Universal , en la propia carn , ossos , y nervis que ara tenim : y en la mateixa edat que resuscità Christo Senyor nostre , com á Cap de tots nosaltres.

P. Qué aceançarán los bons Christians lo dia del Judici ?

R. La Gloria en Cos , y Anima, en premi de ses virtuts , y penitencies.

P. Y los mals que morirán en pecat mortal , qué pena los aguarda ?

R.

R. Un Infern pera sempre , en eaflich de sos pecats.

DOTZÉ ARTICLE.

Sant Mathias.

P. Qual es lo ultim , y dotzé Article del Credo ?

R. La Vida perdurable.

P. Qué entens per la Vida perdurable ?

R. Aquella ditxosa vida dels Benaventurats , que ha de durar pera sempre en la Gloria.

P. No viuràn també los mals , y condemnats ?

R. Mes se ha de dir mort que vida , viurer sempre com los condemnats entre penes.

P. En qué consisteix esta Vida perdurable , & eterna Benaventurança ?

R. En veurer , y gozar pera sempre de Deu nostre Senyor , amantlo , y alabantlo , en companya de Maria Santissima , Angels , y Sants.

P. Y en esta vida podèm saber , ni imaginar las riqueses , dolçuras , y bens de aquella Gloria ?

R. Pare , ni ulls han vist , ni ovidos han ohit , ni enteniment pot aver pensat la gloria , y alegria , que te Deu nostre Senyor preparada pels Christians , que en esta vida lo aman , y serveixen.

P. Tots los Benaventurats tindrán igual Gloria ?

R. No Pare ; perque quiscun tindrà lo premi de Gloria à proporciò de sos merits , y penitencies .

P. Y lo Benaventurat que gozará menor Gloria, tindrà algun displecencia, ó embidia del qual tindrà major?

R. No Pare; que en la Gloria no hi ha passions, ni embidias.

P. Donam un simil, com no tindràn embidia?

R. Es com un Pare que te tres fill, lo un gran, lo altre medià, y lo altre petit; y los vesteix á tots de igual panyo, á proporció de sa estatura: lo medià no te embidia del vestit del gran, ni lo petit del gran, ni del medià; perque no serien convenientis á sa estatura. Aixis en lo Cel sens embidia estan tots contents, pues á tots los vesteix Deu de Gloria, à proporción de la grandesa de sos merits.

P. Y à mes de la Gloria essencial de veurer, y gozar à Deu, hi ha en lo Cel altre premi especial, què diu Gloria accidental?

R. Sí Pare: com les Verges que gozarán especial Gloria, Divisa, y Insignia, per la victoria alcançaren contra la carn.

P. Los Benaventurats perdràn mai esta alegria de la Gloria; si als condemnats sels acabará la pena?

R. No Pare; perque tant eterna serà la Gloria dels Benaventurats en lo Cel, com seràn eterns los tormentos, y penas dels condemnats en lo Infern.

P. Què vol dir la paraula *Amen*, quant se acaba lo Credo?

R. Que crech, y confesso, que es veritat infalible tot lo que nos ensenya, y proposa lo Credo.

**DECLARACIÒ DE LA VIRTUT DE LA
Esperança, y Oració Dominiacal
del Pare nostre.**

Després de aver declarat lo Credo, abont se contè la primera Virtut necessaria per nostra salvaciò, que per lo sant Batisme infundeix Deu nostre Senyor al Anima, que es la Virtut de la Fè, la qual ilumina nostre enteniment, pera coneixer quals són los bens eterns, quant segures les promeses Divines, y quant infalibles los socorros de sa Divina Misericordia; Entram ara à declarar la Oració del Pare nostre, en la qual se contè la segona Virtut necessaria pera salvarnos, que després de la Fè infundeix Deu al Anima, que es la Virtut de la Esperança, la qual eleva nostra voluntat pera despreciar, y aborrir los gustos falsos, vanas honras, y interessos enganyosos del Món, y perque sols aspirèm à amar gozar, y veurer à Deu pera sempre, que ha de ser nostre unica Esperança.

P. **Q**ual es la segona Virtut necessaria pera salvarnos?

R. Es la Virtut de la Esperança.

- P. Quens ensenya la Virtut de la Esperança ?
- R. Que esperèm en Deu , que te poder infinit pera concedirnos los consuelos espirituals , y temporals.
- P. Què cosa es Virtut de la Esperança ?
- R. Es una Virtut , y Do sobrenatural , ab la qual esperàm la Benaventurança eterna , y los medis necessaris pera alcançarla.
- P. Quals son estos medis necessaris pera alcançar la Benaventurança ?
- R. Los auxilis de Deu , los merits de Jesu-Christ , y nostres bones obres.
- P. Y sens bones obres los Christians que arriban á us de rahò , alcançarán la Gloria ?
- R. Pare , à estos Deu los dona la Gloria com á Corona ; y qui no te virtuts , y merits de bones obres , quin premi pot esperar ?
- P. Es licit esperar de Den la salut , vida , honra , y demés bens espirituals ?
- R. licit es , si solament se desitjan estas coses pera gloria de Deu , y salvaciò de nostres Animes.
- P. Y aquell , que per sa codicia posa totes ses esperances en les honres , y interessos del Mon , ordinariament que li succecheix ?
- R. Que pert lo Cel , y para en un Infern.
- P. Pues á vista de est desengany , com son tants los Christians , que tots sos cuidados posan en los gustos , y interessos del Mon ?
- R. Pare per açó tambè son molts los ques condemnau.

P. Per qual medi alcançarem de Deu lo que esperàm?

R. Ordinariament per medi de la Oració.

P. Què cosa es Oració?

R. Es una pia elevació de nostre enteniment á Deu nostre Senyor, pregantli que per sa major gloria nos concedesca algun be, ó nos llibriá de algun mal.

P. De quantes maneres podèm fer Oració?

R. De dos, que son Oració mental, quant ab la sola meditació, y contemplació interior de nostre enteniment, y voluntat orám; y Oració vocal, quant no sols interiorment pregàm à Deu, sino també ab paraules lo alabám, y demanám favors, ó li donám gracies de algun benefici rebùt.

P. Y es convenient à tot Christiá, y Christiana, tenir tots los dias ab devoció un rato de Oració mental?

R. Pare, es convènientíssim, perque es medi lo mes important pera alcançar de la Divina Misericordia tots los consuelos, y favors necessitam; y te virtut poderosa pera vencer las tentacions del Dimoni.

P. Y si tu no saps com se fa est sant exercici de la Oració mental, què deus fer?

R. Demanar à mon Confessor me istruiesca, y dirigesca en la meditació de aquells puntas, que poden encendrer més ma voluntat en odi del pecat, y al amor de Deu.

P. Y es molt necessaria la Oració per nostra salvaciò ?

R. Pare , aixis com lo dormir , y aliment corporal es necessari per conservar la vida temporal del cos ; aixis diuen los Sants , es necessaria la Oració per conservar la vida espiritual del Anima.

P. Perque es tant necessaria la Oraciò ?

R. Perque com sempre estigam sujectes á tants mals espirituials , y temporals , sols Deu qui es Pare de mirericordia , y te poder infinit , nos pot remediar.

P. Y per medi de la Oració , ordinariament alcancám lo remey de nostres necessitats ?

R. Si Pare ; perque la Divina Providencia en moltes persones te determinat concedirlos lo remey de ses necessitats espirituials , ó temporals , y la salvaciò de ses Animas , per medi de la Oració.

P. Not comprehend be , si nom donas un simil ?

R. Regularment la Divina Providencia te determinàt , que sembrant , y cultivant la terra , produhirà blat , vi , y altres fruits ; y sens cultivarla , no sen cultirà : aixi en aquellas personas , que la disposició Divina te determinàt de concedirlos lo remey espiritual , ó temporal de ses necessitats per medi de la Oració , si no la tenen , no alcançaràn est alivio , y remey.

P. Y per qualsevol Oració , ara sie mental , ara sie

Sie vocal , se alcança lo que demanám à Deu nostre Senyor ?

R. Sols se alcança per la Oraciò devota , y ben feta.

P. Per quela Oraciò sie meritoria per alcançar mes graus de gloria , y moguie la Divina Misericordia per concedirnos lo que li demanàm , quantas condicions son necessarias per ferla bé ?

R. Principalment tres , que son , recta intenció , atenció , y Pureza de coneixença.

P. Qual es lo principal si , y intenció , que devem tenir quant fem Oraciò ?

R. Nostra intenció deu ser , ordenar aquell sant exercici à major gloria de Deu , servir , y agrado de sa Divina Magestat , y perque ab tot acert cumpliam sa santissima voluntat.

P. Qual ha de ser la atenció , que devem tenir , quant rezam lo Rosari , ó nos empleam en altres santes Oracions ?

R. No estar voluntariament divertits en vanas imaginacions , pensant que estàm parlant ab Deu , ab Maria Santissima , ó ab los Sants , que mereixen mes atenció , que si parlavam ab un Princep.

P. Luego si quant fem Oraciò mental , ó vocal , voluntariament estàm distrets en altres pensaments , no serà de profit aquella Oraciò ?

R. No Pare ; perque es sens fruit , y sens merit.

P. Y perque la Oraciò sia meritoria de Gloria ,

de-

devèm estàr purs de conciencia , y en gracia
de Deu ?

R. Si Pare; perque per lo merit de Gloria , Deu
no hou las Oracions dels pecadors, que estan
en pecat mortal.

P. Luego las Missas que ohirán , ò altres Ora-
cions que rezaràn los que estan en pecat mor-
tal, nols feràn de valor , ni profit algun ?

R. Si Pare , y gran ; perque estas Oracions tenen
virtut pera alcançar de la Divina Misericor-
dia auxilis pera convertirse al estat de la
Gracia ; y també remunera Deu las Oracions
dels pecadors , donantlos salut , y altres bens
temporals.

P. Perque Deu moltes vegades nons concedeix
lo que li demanam en la Oració ?

R. Perque vol que perseverem en ella ; y també
perque moltes vegades nons convé per nostra
salvació ; y tanta Misericordia Divina es con-
cedirnos lo que nos convé , com negarnos lo
que nons convé.

P. Es pues necessari que perseverem en la Ora-
ció , y preguem à Deu ?

R. Si Pare ; perque nostras necessitats nos obli-
gan , y la Divina Bondat nos convida , que la
demanem favors en la Oració .

P. Què avem de demanar á Deu ?

R. Lo que ab breu resumen nos ha ensenyat
Christo Senyor nostre en la Oració del Pare
nostre.

P. Segons açó , entre las deinés Oracions , la del Pare nostre es la mes excelent , y perfecta ?

R. Sí Pare ; perque es composta per lo mateix Christo , que te infinita bondat , y sabiduria .

P. Perque la componguè ?

R. Per ensenyarnos à pregar lo quens convé , y lo modo ab que ho avém de demanar per a cançarlo .

P. Generalment , què demanám à Deu en esta Craciò del Pare nostre ?

R. Li pregàm nos concedesca tres bens , que son Celestials , Espirituals , y Temporals ; y nos libria de tres mals , que son passats , presents , y esdevenidors .

P. Quantas son las peticions del Pare nostre ?

R. Set : tres que pertanyen à la honra de Deu ; y quatre à nostra utilitat , conveniencia .

P. Degas lo Pare nostre ?

R. Pare nostre , qui està en lo Cel &c.

P. Las primeras paraulas : Pare nostre , qui està en lo Cel , pertanyen à las set peticions del Pare nostre ?

R. No Pare , fina que son preambol , y principi de estas peticions .

P. Quens ensenyau estas paraulas ?

R. Que tigàm sempre presents los beneficis rebuts de Deu , donantnos confiança , pera poderli demanar , com á Pare amorós , tot lo que necessitám per nostre consuelo espiritual , y temporal .

- P. Perque diém Pare nostre , y no meu?
- R. Perque tots som fills de est piadós Pare; y com à tals devèm pregar á Deu uns per altres, y nos devèm amar , y unir com à germans.
- P. Si avèm dit , que Deu per sa immensitat està en tot lloch , com solament diem en lo Pare nostre : *Qui estau en lo Cel?*
- R. Es Fè , que Deu està en tot lloch ; Pero en lo Cel ab modo especial resplandeix sagrada, poder, y magestat , deixantse veure ea- ra à cara dels Angells , y Benaventurats.

PRIMERA PETICIÓ.

- P. **Q**ual es la primera petició del Pare nostre
- R. Sie santificat lo vostre sant Nom.
- P. Que demanàm à Deu en esta primera petició?
- R. Que son santissim Nom sia per tot lo Mon coneget , adorat , y santificat , y per tats los homens ab paraules , y obras sia amat , ser- vit , y alabat.
- P. Y los mals Christians santifiquen lo Nom de Deu ?
- R. No Pare ; ans bé ab sos pecats blasfeman son santissim Nom.

SEGONA PETICIÓ.

- P. **Q**ual es la segona petició del Pare nostre ?
- R. Vinga en nosaltres lo vostre sant Regne.
- P. Que demanàm à Deu nostre Senyor en esta segona petició del Pare nostre :

R. Li demanám , com à fills adoptius , lo Regne del Cel ; y en esta vida la perseverancia en gracia , pues sens ella no podém conseguir la Gloria.

P. Perque nos ensenyà Christo esta petició ?

R. Perque desprecièm totes les vanitats , y demés enganys del Mon , y posém tot nostre euydado , y amor per alcançar lo Regne del Cel .

TERCERA PETICIÓ.

P. Qual es la cereera petició del Pare nostre ?

R. Fasses la vostra voluntat , aixi en la terra , com se fa en lo Cel .

P. Què demanàm à Deu nostra Senyor en esta petició ?

R. Li suplicàm sa Divina Gracia , pera cumplir , y obehir en esta vida sa santissima voluntat , aaxis com los Angels , y Benaventurats la observan , y cumplen en lo Cel .

P. Quals son los Christians , que cumplen la voluntat de Deu ?

R. Tant solament los quil amen , serveixen , y obeheixen sos Divinos Manaments .

P. Y lo Christià que no fa la voluntat de Deu , y no obeheix sos preceptes ?

R. Queda exclòs del Regne del Cel .

QUARTA PETICIÓ.

P. Qual es la quarta petició del Pare nostre ?

R. Lo nostre Pa de cada dia , donaunos Senyor en lo dia de vuy . P.

P. Que pa demanàm à Deu en esta peticiò?

R. Principalment li demanàm lo pa espiritual del Sagrement de la Eucaristia , y tots los demès dons , y socorros espirituals , que sustentan , y fomentan nostra Anima en la vida de la Gracia.

P. Demanàm à Deu nostre Senyor en esta peticiò altre pa?

R. Li suplicàm tambè sens avaricia , que pera mes servirlo nos concedesca lo sustento necessari pera passar esta vida mortal.

P. Pero si demanàm lo precis sustento per tota la vida , com solament dièm : *en lo dia vuy.*

R. Perque Deu guita que tots los dias ab molta humilitat li fassam esta suplica del Pare nostre ; y tambè per ensenyarnos , que tota la vida temporal , en comparació de la eterna , no es un dia.

QUINTA PETICIÓ.

P. Qual es la quinta petició del Pare nostre ?

R. *Y perdonau nos les nostres culpes , aixi com no altres perdonam à nostres deutors.*

P. Que suplicàm à Deu en esta peticiò ?

R. Humilment li pregám , que median una bona Confessió , perdonie totes nostree culpes , y nos concedesca gracia pera fer una verdadera penitencia , y ab esta satisfer per la pena temporal devèm per nostres pecats.

P. Y si no satisfem en esta vida per esta pena

tem-

temporal , ab penitencies , ò Indulgencies , ahont la avèm de purgar ?

R. En les penes gravissimes del Purgatori .

P. Y com demanàm à Deu en esta peticiò , perdonie nostres culpes ?

R. Ni mes , ni menos , aixis com nosaltres perdonàm à nostres enemichs (que se entén per aquella paraula , *Deutors* .

P. Luego si nosaltres desitjam , que Deu nos perdonia , avém primer de perdonar à qui nos ha injuriat ?

R. Sí Pare ; perque es amich , y fill de Deu , lo qui perdona ; y enemich de Deu , y esclau del Dimoni , lo venjatiu .

P. Què rigor executarà Christo en el Tribunal del Judici , contra los que no auràn perdonat à sos enemichs ?

R. Condemnarlos á penas eternas al Infern ; perque qui no perdona á son proxim en esta vida , no mereix en la altra lo perdo de Deu .

SEXTA PETICIÓ.

P. Qual es la sexta peticiò del Pare nostre ?

R. Que no permetau , que nosaltres caygam en la tentaciò .

P. Què suplicàm á Deu nostre Senyor en esta petició ?

R. Nos donia gracia per apartarnos de la ocaſiò de pecar , y fortaleſa pera resistir á totes les tentacions de nostres enemichs , Mon , Dimoni , y Carn .

P.

- P. Demanám en ésta peticiò absolutament à Deu , que siam libres en ésta vida de totes les tentacions ?
- R. No Pare, sino gracia pera no caurer en ellas ; perque resistintlas , son de molt fruit, y utilitat de la Anima.
- P. Quals son estas utilitats , que reportàm los Christians, que ab la ajude de Deu sabèm vencer las tentacions ;
- R. Conservarnos humils , que es lo fonament de la prefecciò Chrihtiana ; perque conxent nostra fragilitat recorregám á Deu nostre Senyor, demanamli sa ajuda ; y triumfant del Dimoni ab esta gracia, queda Deu glorificat , y nostres Animas ab majors quilats de merit pera alcançar en la altra vida mes premi de Gloria.
- P. Y nos avèm de apartar de totes les ocasions , que tenim experientia quens mouhen à pecar ?
- R. Sí Pare ; Perque qui voluntariament busca , y ama la ocasió, posantse en peril de pecar, peca.
- P. Y te deus apartar de aquelles males companyes , que tu coneixes quet donan causa , y ocasió de pecar ?
- R. Sí Pare ; perque sent nostra naturalesa inclinada al mal, raras vegadas seria bo , y virtuòs si tenia per company à un mal , y vicios.
- P. Y los que serveixen à Deu , y son bons Christians , tambè tenen est perill ?
- R. Sants eran los Apostols ; y nos tenian per segurs, mentras Judas fou en sa companya.

P. Como coneixerem , que no consentim en les tentacions nos instiga lo Dimoni ;

R. Quant en advertir la tentació , fem luego diligencia per apartarla , sentint interiorment pene , y tristesa de tenirla ; à les hores no pecám , ansbè queda lo Dimoni confus , y guanyàm especials graus de Gloria.

P. Y si la tentació dura per molts temps ?

R. Si resistim , premia sempre Deu questa victòria ab majors premis de Gloria.

P. Y si coneугuda , y advertida la malicia del pecat mortal li proposa lo Dimoni , sols per un instant consent en aquella tentació , pecará ?

R. Sols un instant Llucifer , y la tercera part dels Angels consentiren en un pecat de superbia ; y per ell foren transformats en Dimonis , y condemnats pera sempre en un Infern.

P. Y sent tant vehements , y continuas las tentacions de nostres enemichs , Mon , Dimoui , y Carn , devèm sempre estar vigilants en un sant temor , implorant ajuda á Deu nostre Senyor , per no consentir en tentació ?

R. Sì Pare; perque si caygueren en ella Llucifer , y sos sequasses en lo Cel ; Adam , y Eva en lo Paradís ; Sant Pere en lo Collegi de Christo , y tants altres Sants adornats tots de tanta gracia : quant mes devèm nosaltres temer , que som tant fragils , y miserables ?

P. Perque nos ensenyá Christo en esta petició, que quant nos conequessem tentats, recorreessem à demanar ajuda à nostre Pare Celestial?

R. Per ensenyarnos, no confiem en nosaltres solament pera vencer la tentació; pues sens la especial assistencia de Deu, no podèm resistir.

P. De que remeys, y medis pues se ha de valer un Christià, per poder triunfar del Dimoni en les tentacions?

R. Apartar las ocasions de pecar, y las vanitats del Mon; frequentar á menut los Sagraments de la Penitencia, y Eucaristia, que donen singulars forces al Anima pera resistir à les tentacions; apartant també luego la imaginació de aquella tentació; posantse ab devoció à meditar algun pas de la Passió de Christo, ó un dels quatre Novissims, que son Mort, Judici, Infern, y Gloria; y pregar à Maria Santíssima, al Angel de sa Guarda, y demés Patrons seus, li alcancian de Deu gracia pera vencer, y no caurer en la tentació.

P. Y quant, segons ta conciencia, judicas que no has consentit en una, ó moltas tentacions, no obstant serà convenient las declarias á ton Confessor?

R. Pare, serà de molta importancia per ma Anima, y per mes confusió del Dimoni: y també perque lo Confessor ab tota claredat me declaria

Io pecat , y perill de aquella tentaciò , y me donia medi pera vencerla.

SEPTIMA , Y ULTIMA PETICIÒ.

P. **Q**ual es la septima , y ultima peticio del Pare nostre ?

R. Ans deslliuraunos , Senyor , de qualsevol mal .

P. Que demanam à Deu nostre Senyor en esta ultima peticio del Pare nostre ?

R. Li pregàm nos libria dels mals espirituals , y temporals , que impedeixen nostra salvacio .

P. Qué entens per mals espirituals ?

R. Totes aquelles coses , que inciten , è induençen à pecar , nos apartan de la perfeccio Christiana .

P. Devem absolutament demanar á Deu , nos libria de treballs , malaltias , y dels demés mals temporals ?

R. Tant solament li devem pregar ab la condiciò , si ha de ser per major gloria sua , y salvacio de nostras Animas .

P. Perque absolutamente , y sens condició no devem pregar á Deu nos libria de malaltias , pobresa , y efficions , y dels demés mals temporals ?

R. Perque Deu nostre Senyor ab sa sabiduria infinita preveu en molts , que gosant salut lo offendrien , y tenint riqueses les emplearian mal , y se condemnarian ; y desitjantnos tots á la Gloria , nos dona estos , y semblants treballs ,

perque son mes convenientis per la salvaciò del
Anima ; y presos ab paciencia la purifiquen, y
son de gran merit per la Gloria.

P. Què vol dir la paraula *Amen*, quant conclou-
hém la Oraciò del Pare nostre ?

R. Que aixis sia, Deu nos concedesca las gracies,
y favors espirituals, y temporals, que sian con-
venients, com li avem precat en esta suplica
del Pare nostre, per midi de son Santissim Fill,
que com a Advocat nostre nos ha compost, y
ensenyat aquesta Oraciò.

DECLARACIÒ DE LA AVE MARIA.

*Si be esta Salutaciò no es de precepte, pero es molt
utilissim medi pera saludar ab ella à Maria San-
tissima; perque es esta Santissima Senyora Mare
de pecadors, y Advocada del qui ab devocio la
saluda. Es nostre refugi, y tant misericordiosa,
que temple lo rigor de la Divina Justicia: que com
diuen alguns Sants Pares: Deu auria ja destruit
lo Mon per los pecats dels homens, à no detenir
esta Senyora la Divina indignaciò. Es Porta de
la Gloria; perque tots los Christians devem a
sa clemencia la entrada, quant nos desviàm
del camí del Cel per nostres culpes; invocada ab
devaciò, benignament intercedeix per los socorros
de la Divina Gracia pera convertirnos. Es Mare
tant*

tant piadosa, que ab son amor, y fervor ensen
nóstres tibies oracions, y suplique, pera que
devant de Deu sian admesas; y es tant poderosa
sa intercessió, que ninguna suplica la desxa son
preciosissim Fill desayrada. Pues essent lo Pare nos
tre un memorial, ó suplica, que presentam a Deus
nóstre Senyor, demanantli lo si pera que som criats,
y los medis espirituals, y temporals per alcançar
lo; pera que quedia esta suplica ad mesa, y despat-
xada per la Divina Magestat, regida, e illustrada
del Esperit Sant nostra Mare la Iglesia nos ha en-
senyat, que despŕs del Pare nostre saludassem, &
invoquessem, ab esta Oració del Ave
Maria, à esta Santissima Reyna del
Cel, y Terra.

P. **Q**ual es la Oració acostumbrar rezar los Christians despŕs del Pare nostre?

R. La Ave Maria.

P. Degas la Ave Maria?

R. Deu vos salve Maria, plena sou de gracia
Ec.

P. A qui saludàm, è invocàm, quant rezàm la
Ave Maria?

R. A Maria Santissima, Senyora, y Advocada
nostra, pregantli com à Mare piadosa, nos
alcanſia de Deu lo que li demanám en lo
Pare nostre.

P. Qui ha compost la Ave Maria?

R. Lo Archangel Sant Gabriel, com à Nuncio

de la Santissima Trinitat ; y tambè Santa Isabell ; y la Iglesia, regits, y governats del Espe-
rit Sant.

P. Ab quinas paraulas saludá Sant Gabriel á Ma-
ria Santissima ?

R. Deu vos salve Maria , plena sou de gracia , lo
Senyor es ab vos .

P. Què obsequi , y gust donam à Maria Santissi-
ma , quant ab devociò la saludam , dient : Deu
vos salve Maria ?

R. Li renovam lo goig , y alegria tingue quant
Sant Gabriel li donà la embaixada , que en ses
entranyes puríssimes se avia de concebir lo Fill
de Deu , per redimir lo genero humà .

P. Explicam les demès paraules , ab les quals sa-
ludá à Maria Santissima lo Paranimfo Sant
Gabriels , dientli : Plena sou de gracia , lo Seny-
or es ab vos ?

R. Volèm dir , que la Santissima Trinitat des del
primer instant del ser natural de Maria Santis-
sima , la assistí , defensantla , y preservantla de
tota culpa original , y actual , tant mortal ,
com venial , infundintli los dons , perfeccions ,
y plenitud de Gracia , que una pura criatura
podia tenir .

P. Si de Sant Esteve , y altres Sants diu la Iglesia ,
que foren plens de Gracia , tingueren tanta
Gracia com Maria Santissima ?

R. No Pare ; perque essent elegida Maria Santis-
sima per Mare de Deu , la adorná lo Senyor
de

de molta mes capacitat per rebrer Gracia, que à tots los demès Sants.

P. Explicat ab un simil?

R. Mirám dos vasos plens de aygua: lo un es petit, y lo altre es gran; y si be tots dos son plens, en lo vas petit no hi ha tanta aygua com en lo gran, perque no te capacitat per caberní tanta; aixis los Sants son vasos petits respecte de Maria Santíssima, pera poder tenir tanta Gracia, com esta Soberana Senyora.

P. Quals son las paraulas del Ave Maria, q̄ Santa Itabel, illustrada del Esperit Sant, digué à esta Celestial Reyna, quant anà á visitar?

R. Beneyta sou vos entre totes les dones, y beneyt es lo fruyt del vostre sant Ventre Jesus.

P. Què alabança donám à Maria Santíssima, quant diem: Beneyta sou vos entre totes les dones?

R. Que essent Maria Santíssima exempta de tot pecat, y Mare tant pura, y privilegiada, confessam que es la Senyora mes excelent de quantes dones han estat, són, y seràn.

P. Quant diem: Beneyt es lo fruyt del vostre sant Ventre Jesus?

R. Confessam que esta Soberana Senyora, no solament es perfectissima per las suas grans virtuts sino també per lo fruyt de ses entranyes, que es son Fill Jesus, pues per ell fou sanctificada, y adornada ab nous realses de Gracia, y dons indicibles.

P. Quinas son las paraulas del Ave Maria, que ajulta

ajustá la Iglesia , tambè regida , y governada
per lo Esperit Sant?

R. Santa Maria , Mare de Deu , pregau á Deu per
nosaltres pecadors , era , y en la hora de la nostra
mort. Amen Jesus.

P. Podém explicar la perfecció , y santedat de
Maria Santissima ?

R. Pare , diu Sant Bernat , que sols Deu la pot
compedrer ; pero lo que nosaltres confessam ,
que en la terra , y en lo Cel excedeix als An-
gels , y Sants en perfecció , y Santedat.

P. Y si lo Fill de Deu , com à Deu , no te Mare ,
com la saludàm ab lo titol de Mare de Deu ?

R. perque lo Fill de Deu fet Home , nasquè de
Maria Verge , ministrantli tant solament esta
Senyora sa puríssima Sanch per la formació del
Cos de Christo ; pero com hi fou una comuni-
cació , y uniò de les dos Naturaleses Divina , y
Humana en la persona de Christo , que es Di-
vina , per açò diem que es Mare de Deu encara
que no es Mare de la Divinitat.

P. Vejam , si clarament te saps explicar ab un
simil ?

R. Lo Home te Cos , y Anima : y encara que lo
Pare no engendra la Anima , fino lo Cos ;
pero estant units Anima , y Cos en una ma-
teixa persona , diem que es verdader Pare de
son Fill , encara que no li aja engendrat la
Anima.

P. Qual si tingué la Iglesia pera ensenyarnos à
su-

suplicar à esta Senyora, dient: Pregau á Deu per nosaltres pecadors?

R. Perque com la clamencia desta Reyna Santissima acceptà lo titol de Mare de pecadors, li pregàm, que com à Mare piadosa, unica esperança nostra, nos alcansia de Deu los bens, y consuelos espirituals, y temporals, que sien convenientis per nostra salvaeió.

P. Yes molt poderosa ab Deu la intercessió de Maria Santissima?

R. Mes que si tots los demés Sants del Cel junts intercedien.

P. Luego serà convenient, que tots tingàm una cordial devoció à esta Santissima Senyora, per alcançar favor de Deu?

R. Pare, es de tanta conveniencia, que segons diuhen Sant Bonaventura, y Sant Anselm, aixis com lo qui no es devot de Maria Santissima, es de ficultós ques salvia; aixis lo qui es devot desta piadosa Mare, tenen per molt difícil ques condemnia.

P. Qual es lo motiu de pregar à esta piadosa Mare nos assistesca: Ara, y en la hora de la nostra mort?

R. Perque la vida del home es una continua guerra de tentacions: y en tot temps necessitám de la poderosa intercessió de Maria Santissima per poderlas vencer.

P. Pero com especialment li pregàm nos assistesca en la hora de la mort?

R.

R. Perque en eixa hora necessitám mes de sa Divina assistencia: pues ab mes esfors batalla lo Dimoni en aquell trist lance contra una pobre Anima: y de aqnell instant dependeix la eternitat de una Gloria , si resisteix á la tentació ; ó de una eternitat de pena , si cau en ella.

P. Y aquell que ab salut procura en esta vida ab tot esfors vencer las tentacions del Dimoni , pot estar ab molta confiança , que ab la ajuda de Deu , é intercessió de Maria Santissima vencerà en aquella hora ?

R. Sí Pare : que qui te lo habit de veneer la tentació en esta vida, y te grata la misericordia de Deu , y de Maria Santissima, facilment alcança la ultim victòria en la mort , à diferencia dels que han despreciat la misericordia de Deu , y de Maria Santissima en esta vida , y facilment se han deixat vencer de les tentacions.

P. Quals son los singulares beneficis , que principalm ent en aquella apretada hora de la mort alcança lo devot de Maria Santissima ?

R. Li aviva la Fé , y Esperança : li aparta las transfiguracions , y visiones dels mals Esperits ; li alcança de son Santissim Fill gracia pera tenir contrició de sos pecats, y vencer las terribles tentacions , que en aquella hora batalla lo Dimoni; y converteix les amargures de la mort en una interior , y espiritual dulsura.

P. Digasme, essent Maria Santissima no mes que una persona , la qual està en lo Cel : com en esta vida la veneram ab tants titols , com la Verge del Roser , del Carme , de Pietat , dels Dolors , y ab infinites altres devocions , que la devoció Christiana la invoque ;

R. Pare, com esta Sanyora es Mare de pecadors , y Advocada nostra , ha volgut la invoquessem ab tants titols , pera demostrar nos mes son amor , y misericodia , muntiplicant los favors , y beneficis per cada titol que la invocam .

P. Luego será ara , y en la hora de la mort de molt consuelo de una Anima , saludar ab frequencia , y devoció à Maria Santissima , ab sa Salutació de la Ave Maria ?

R. Aixis ho afirman tots los Sants ; y ho confirmen moltes Historias .

DECLARACIÓ DELS DEU MANAMENTS de la Lley de Deu , y sinch de la Iglesia .

Pera caminar segurs á la Vida eterna , y salvarnos , digué Christo per Sant Mathen , que era precis observar , y guardar sos Divinos Preceptes : y ab esta observancia han alcanças tots los Sants , y Justos la vida dichosa , y eterna de la Gloria : pero en nostra dichosa Lley es ab un singularissim beneficis sis cents , y tretse Preceptes ceremonials , y judiciais tenian intimats los jueus , que en

sa Lley avian de observar: terrible carga, y Lley! Pero la bondat de Deu, y merits de nostre Salvador, ja perque fos menos penosa la obligaciò, mes suau la observancia de sa Lley santissima, com tambè mes facil nostra salvaciò, ha dispensat la penosa obligaciò de tants Preceptes, y los ha redunit à den, que son los que en la montanya de Sinai dona Deu à Moyses, pera que los intimas à son Poble: y llevadas las ceremonias, y observacions antigua, los mateixos en substanci los confimà, y declarà Christo en nostra nova Lley. O quant justament podem aclamar la Lley de Gracia! Pues es tant suau, que nos alivia de tanta carrega, y es una Lley tota de amor, que es amar à Deu, y al Proxim: efectes, ò essència de la virtut de la Caritat, que està embibida en estos den Manaments, necessaria pera salvarnos: perque, com diu Sant Joan, no basta creurer, y esperar alcançar la Glòria, sino que es tambè medi necessari el Amor, y Caritat.

Y si be estos den Preceptes se fundan en la Lley natural, especialment en estos primers principis, que dicta la rabó: Fer bé, y no fer mal: Lo que no vullas per tu, no vullas per ningù. Pero com per la culpa original, nos quedà ignorancia en lo enteniment, malicia en la voluntat, y una rebledia en los

sentits inferiors, ofuscant aquella Lley que dicta la rahò: y ningù pot observar una Lley si la ignora: per açò es precisa alguna breu explicaciò dellos Manaments, pera desfriera la ignorancia del enteniment, y la malicia de la voluntat. Y advertestan tots, que en arribar à competent us de rahò, tenen estretissima obligaciò, en pena de pecat mortal, de saber, y entendrer (cada un per son estat) los deu Manaments de la Lley de Deu, y fines de la iglesia: pues en lo saberlos practicar; y observar estriva nostra salvaciò.

Nos fara tractat especial dels Manaments de la Iglesi, sino que lo primer, y quart se reduhiran al tercer Manament de la Lley de Deu: lo quint al setè: lo segon al Sagrament de la Penitencia: y lo tercer al de la Eucaristia.

P. **Q**uants son los Manaments de la Lley de Deu?

R. Son deu: tres que pertanyen al amor, culto, y servey de Deu: y los set al amor, reverència, y utilitat del proxim.

P. Diges estos deu Manaments?

R. Los Manaments de la Lley de Deu son deu: lo primer &c.

P. Quens ensenyan generalment estos deu Manaments?

R.

- R. Compondre , y regular nostra vida , com i
bons Christians, en orde à Deu , á sí mateix, y
al proxim , per alcançar lo Cel.
- P. Tots en arribar à us de rahó , per alcançar la
Gloria , tenim obligaciò de observarlos , y
gurdarlos ?
- R. Aixis nos ho ensenya , y desenganya Christo
Senyor nostre.

DE LA VIRTUT DE LA CARITAT.

- P. **Q**ual virtut necessaria pera salvarnos , està
embibida en estos deu preceptes ?
- R. La virtut de la Caritat , que es la mes prehe-
minent , y prefecta de totes les demès.
- P. Perque es la mes excelent , y prefecta virtut ?
- R. Perque preficiona , y dona vida á les demès
virtuts , y valor à nostres merits , y obras.
- P. Luego si un Christià , encara que tinga Fè , Es-
perança , Prudencia , Justicia , Fortalesa , y Tem-
plança , y totes las demès virtuts , sino te la vir-
tut de la Caritat : ni les demès virtuts seràn
agradables á Deu , ni las obras bonas tindrán
valor per mereixer Gloria ?
- R. No Pare : perque sens virtut de la Caritat les
demès virtuts , y obres espirituals , son mortas
en la vida de la Gracia , y no tenen valor per
alcanciar la vida eterna de la Gloria.
- P. A què compararias totas las virtuts , y obras ,
sens la Caritat ?
- R. A un Cos sens Anima : y al Sol sens resplendor ,
ni llum.

P. Saps quant la Anima gosa esta singular dicha, de tenir esta important , y necessaria virtut de la Caritat ?

R. Pare, tant solament quant està en gracia de Deu

P. En què consisteix esta virtut de la Caritat ?

R. En amar á Deu sobre totas las cosas : y al proxim , com à nosaltres mateixos.

P. Y en estos dos actes de la virtut de la Caritat , de amar á Deu , y al proxim , se reduheix , y enclou tota la Lley de Deu ?

R. Aixis nos ho ensenyan los mateixos Manaments.

PRIMER MANAMENT.

P. **Q**ual es lo primer Manament de la Lley de Deu ?

R. Es amar á Deu sobre totas las cosas.

P. Essent Deu infinitament bo , com has de amarlo ?

R. Cordialment , per ser ell qui es.

P. Luego encara que Deu nostre Senyor no tinguès Cel pera darte , ni Infern pera castigarte , tents obligació de amarlo , folamaent perque es infinitament bo , y amable ?

R. Pare , est es lo amor pur , desinteressat , que agrada mes à Deu : y ab est amor lo devem amar , per cumplir perfetament est precepte.

P. Com entents , que devem amar à Deu , sobre totas las casas ?

R.

R. Que devèm amar , estimar , y apreciar mes à Deu , que à totes les demès coses , y que avèm de estar ab esfícias resolució , que primer eligiriam perdre tots los bens , y la vida antes que offendrel , y deixarlo de amar.

P. Com coneixeràs si amas perfetament á Deu ?

R. Pare , com las obras son la prova del amor: si serveesch à Deu , y obro segons los Divinos Manaments , es indici que amo á Deu.

P. Y si ab obras exteriors demostras , que guardes los manaments de la Lley de Deu : è interiorment tens mals pensaments , ó tens reconcentrat en ton cor algun odi , ó altre peccat : serán obras , que provian verdader amor de Deu ?

R. No Pare , que eix amor es fingit , y de hipocrita: y Deu nos mana amarlo de tot cor , y ab totas las potencia del Anima.

P. Lo amor que devém tenir à Deu , à quens obliga ?

R. A reverenciarlo , y adorarlo com á Supremo Senyor , y Autor de totes las cosas , primer principi , y ultim fi de tot nostre bé.

P. Y com devém honrar , adorar , y reverenciar à Deu ?

R. Ab oració , y devoció interior de la Anima : y ab rendiment , y modestia del cos.

P. Devém també adorar , y venerar al Sagrament de la Euchristia , y à la Creu , ab la mateixa adoració latria , que adoràm à Deu ?

R.

R. Si Pare: perque realment baix de aquellas especies consagradas esta lo Fill de Deu, y tota la Divinitat: y á la Creu que fou clavat Christo, per lo contracte tinguè ab son Cos Santissim: y á les demès Creus, perque representan aquella, los devèm en sa linea esta adoració

P. Y à Maria Santissima, per sa particular exceŀlencia: als Angels, y Sants, per sa santedat: y las Reliquias dels Sants, com à temples que foren de Deu per la gracia: los devèm honrar, y à adorar?

R. Sì Pare: cada un en sa linea.

P. Y à las Imatges de Christo, de Maria Santissima, y dels Sants, los devèm adorar, y venerar.

R. Sì Pare: ab la intenció que tant solament donam lo culto, y adoració à Christo, à Maria Santissima, ó als Sants que representan: y no à la fusta, ó pintura.

P. A qué si usa la Iglesia desta Christiana devoció de las Imatges?

R. Pera mouer als Christians adorian ab mes freqüencia los Sants que representan: procurien à imitar fas virtuts: y mediant esta devoció, Deu nos concedeix singulars beneficis, y miracles.

P. Quant nosaltres invocam à St. Antoni, ó altre Sant, per aleçàr algun benefici espiritual, ó temporal, no son estos Sants que invocam los que fan los miracles que expriment?

R. No Pare en Deu ha de ser nostra esperança, que

que sols te poder infinis pera ferlos : los Santis solament los invocam , com à intercessos pera alcançarlos.

P. Contra quals virtus se peca en est primer Manament ?

R. Contra la Fé, Esperança, Caritat , y Religiò.

P. Qui peca contra la Fè , Divina ?

R. Primerament los que negan la Fè , ó algun Article de ella , obe ab advertencia estan dupertant de la veritat de algun Article de Fè.

P. Segonament ?

R. Los qui ignoran los Misteris necessaris de necessitat de medi , ó culpablement no saben los de necessitat de parcepte , quens ensenya lo Credo.

P. Y tercerament ?

R. Los que simulan la Fè , quant illegitimatament son interesats della , ó no la confessant , quant iniça la necesitat per instruir als Fidels , y reprimir als Heretges.

P. Si tens algun Llibre , que tracta proposicions Hereticas , ó erroneas contra nostra Santa Fè Catolica , lo pots retenir , y llegir ?

R. No Pare, en pena de pecat mortal : y quedaria excomunicat.

P. Qui peca contra la virtut de la Esperança ?

R. Generalment el que desconfia de la Misericordia de Deu, ó vanament confia en ell , despreciant à la Divina Misericordia , ó no tement á sa infinita Justicia,

P. Y en particular , qui peca contra esta virtut ?
R. Primerament los qui desesperan de la Misericordia de Deu ; ó be pensant , ó dupertant que no te poder per perdonar los pecats; ó be que nols voldrà perdonar , encara que tinga dolor de ells.

P. Segonament ?

R. Los qui forman judici deliberat , que Deus los negará los auxilis , y assistencia pera convertirse , encara que solieiten los medis per alcançarlos.

P. Tercerament ?

R. Tenir una presumpcio de esperar la Glòria , sens merits , y bonas obras, ó esperarla sens los auxilis de Deu ; ó alcançar lo perdó dels peccats sens penitencia ; ó be en las necessitats espirituals , y temporals , confiar mes ab los homens , que en Deus .

P. Ultimament , qui peca contra esta virtut ?

R. Qui vanament confia en la Divina Clemència , valençe de la mateixa Misericordia , y Esperança pera pecar , y perseverar en pecat .

P. Y se deu confessar ab claredat , en qual deuts modos se ha pecat contra la virtut de la Esperança ?

R. Si Pare; perque segons lo modo se pot commeter heretgia com li declararà lo Confessor .

P. Qui peca contra la virtut de la Caritat ?

R. Primerament qui te odi à Deus ; que esell mes gravissim peccat .

P. Segonament ?

R. Qui en los treballs , y afliccions , ab impaciència , è ira se queixa de Deu.

P. Tercerament ?

R. Los qui se alaben , y jacten de aver ofès à Deu.

P. Quartament ?

R. Los qui per lo amor desordenat del Mon , deixan lo amor verdader , que han de tenir à son Deu.

P. Y ultimament , qui peca contra esta virtut de la Caritat ?

R. Los qui tenen aborriment à las coses espirituals , y en cumplir los Manaments de Deu , y de la Iglesia ; Perque tots estos pecats se oposan al precepte de amar á Deu sobre totas las cosas .

P. En tenir us de rahó , ó en lo article , ó perill de la mort , ó Pera vencer alguna tentaciò , especialment contra Fè , Esperança , y Caritat ; y quant després de aver pecat nos volèm convertir á Deu , y justificarnos ; tenim precepte de fer actes de Fè , Esperança , y Caritat ?

R. Sí Pare ; perque en estas ocaisons estàm obligats à implorar la Divina Misericordia , y à unirnos ab Deu ab los actes de les mes principals virtuts , que son è , Esperança , y Caritat .

P. Y à mes destas ocaisons , que tenim precepte de fer actes destas virtuts , cumplirèm fentlos una vegada en la vida , ó lo menos de sich en sich anys ?

- R. No cumplim; que aixisho ha declarat la Sede Apostolica; fin que han de ser ab mes freqüencia, y com la Iglesia nou age determinat, devé conformarnos ab lo consell de nostre Confessor.
- P. Qui pecca contra la virtut de la Religió?
- R. Lo qui usa de falsa, y vana superstició.
- P. Què cosa es superstició?
- R. Dar á la criatura aquell culto, y reverència, que sols se deu á Deu; ó dar culto á Deu ab modo indebit, è impropri.
- P. Se pot usar de moltas maneras la superstició?
- R. Per malicia, ó per ignorancia; ab pacte expès, ó tacit del Dimoni, en moltas maneras se practica; que tots son neganys del mateix Dimoni, per portar moltas Animas al Infern.
- P. Qui dona ab afecte interior á la criatura aquella reverència, que sols se deu á Deu, pecca?
- R. Pecat gravissim de idolatria, contra las virtuts de la Fè, y Religiò.
- P. Pècan tambè contra esta virtut de Religiò, los qui fingeixen que teuen extasis, y revelacions, ó publiquen Reliquies, ó miracles falsos?
- R. Si Pare; perque son cultos falsos, y supersticiosos.
- P. Si per alcançar algun favor de Deu, ó dels Sants, diuhien que has de dir tantas Oracions, pero ni mes, ni menos, ó has de fer cremar tantas candelas, y de tal Pes, y te has de senyar tantas vegadas, ni mes, ni menos, y altres coses semblants, pecaràs si ho creus, y executes?

R. Sí Pare; que tot es culto superfluo, è indebit, que ni serveix pera gloria de Deu, ni per mourer à la devociò Christiana.

P. Los que per descubrir moneda, averiguar las malaltias que tenen, ò per saber altras cosas ocultas, fessen algunas rallas, escrits, ò usessen de altres medis inutils, ò be de proposit ho consultessen ab persones suspitooses, que tenen pacte ab lo Dimoni, vulgarmen t anomenats *Endevinayres*, pecarian?

R. Sino que la ignorancia invencible los escusés, cometrian un gran pecat; y es cas de inquisiciò.

P. Creurer en somnis, en cants de aucells, y en las rallas de las mans, y en cosas semblants, es pecat?

R. Es vana observancia, superstició, y pecat.

P. Dir Oracions vanas, y usar de Creus, y senyaments, ò de Breus no aprobats per la Iglesia, pera curar de algunas malaltias, serà licit?

R. Peca qui las usa, y qui premet fer curat desta manera: perque lo menos sempre hi ha un pacte implicit ab lo Dimoni; y estas cosas no tenen virtut de Deu, ni de la Iglesia pera curar de eixas malaltias.

P. Pero si estas Oracions, Breus y senyaments no tenen virtut pera curar, com moltas vegadas per estos medis se alca nça la salut?

R. En eixas occasions lo Dimoni es lo Metge; y dona aquell poch de alivio, perque pecant en la

la supresticiò , li puga després donar torment etern en lo Infern.

P. Si certament creus , que dient tals Oracions , ó portant tals Reliquies , ó los sants Evangelis , no pots morir mort violenta , ó en pecat mortal , ó sens confessió , peesas ?

R. Tot es pecat , y engany del Dimoni , perque moltes personas viscan descuydadas per la hora de la mort.

P. Totas las Hetxiferas , que per art del Dimoni , mouhen à amorts torpes , y à discordias , ó bese destrueixen los fruits de la terra , causan graves malaltias , dolors , impotencias , y altres danys , cometan gran pecat ?

R. Pare , dels mes execrables , y feos : preque estas regularment tenen pacte exprès ab lo Dimoni : faltan contra la Fé , estàn en obligaciò de innumerables restitucions : y molts altres gravissims pecats , indignes ques publiquian.

P. Es licit demanar á un Hetxifer , curia de algun hetxis ?

R. Si ha de curar ab altre hetxís , no Pare : perque seria concorrer al pecat , y buscar una pena eterna , per alivio de un mal temporal.

P. Y quant duptes , si un cura ab art del Dimoni , ó si en algunas Oracions , ó accions per difrents fins , està embibida alguna supresticiò , antes de valerten , y usar de ella , qué deus fer ?

R. Preguntarho á un home pio , y docte : perque obrant ab eix dupte , per lo perill se exposaria , pecaria mortalment.

- P. Tenen remey los Hetxisers, y Hetxiseras, encara que tinguán pacte exprés ab lo Dimoni, y li agen firmat cedula, ab qualsevol promesa de no confessar se, ni revelar lo pacte?
- R. Sí Pare: arrepentir se, y confessar ab dolor enterament los pecats, que la infinita Misericordia de Deu los ofereix lo perdó, encara que las culpas fossen mes graves, y enormes.
- P. La blasfemia, la tentació de Deu, la simonia, lo sacrilegi, y lo jurament fals, son també per defecte pecats oposats à la virtut de la Religió?
- R. Sí Pare: que tots son contra del culto, y reverencia, que devém à Deu nostre Senyor.

SEGON MANAMENT.

- P. Quál es lo segon Manament de la Lley de Deu?
- R. No jurarás lo sant Nom de Deu en van.
- P. Quens mana est segon Manament?
- R. Venerar, y alevar lo sant Nom de Deu, ab devoció, y reverencia.
- P. Quens prohibeix est precepte?
- R. No jurar ab mentida, ó cosa que sia pecat, y sens necessitat: no malehir, ni flastomar: y no dilatar cumplir los vots.
- P. Què cosa es jurar?
- R. Invocar, y citar á Deu per testimoni, per confirmar lo que afirmam, ó negam.
- P. Invocar en lo jarament per testimoni, á la Creu, als Sants Evangelis, á Maria Santissima,

als Angels , als Sants , à la Fé Divina , al Sol , Cel , Terra , ò altre semblant noble criatura , es també jurament ?

R. Si Pare : perque com en eixas criatures ab especial modo resplandeix la Omnipotencia , y infallible Veritat de Deu , tac itament es invocar per testimoni al mateix Deu .

P. En algunas ocasions pots ser licit lo jurament ?

R. Si Pare : es virtut , y acte de Religió , quant concorren estas tres condicions , veritat , justicia , y judici .

P. Si algú juràs false , ò pensant que era mentida , encara que de si nou fos , si era de cosa frivola , que no portava dany à si , ni à tercera persona : ó be per defensar la vida , ò hacienda de ell , ó del proxim , quin pecat comet ?

R. De tots estos modos es perjurar , y pecar sempre mortalment : perque fa grave injuria à la Veritat de Deu posantlo per testimoni de una cosa falsa .

P. Qui jura contra justicia : ço es jura de pecar , ò be sens fer legitimament interrogat , descobre ab jurament algun pecat ocult del proxim , quin pecat fa ?

R. Si jura de pecar mortalment , ò sens causa descobre algun pecat mortal del proxim , peca mortalment : y si venial , venialment .

P. Jurar ab veritat y justicia pero sens necessitat , utilitat , discrecio , ni prudencia , quin pecat es ?

R. Regularment peccat venial .

- P. Qui peca , pues , jurant ?
- R. Primerament , lo qui ab plena advertència jura ab mentida , ò jura com á cert , lo que esta en dupte , si es veritat lo que jura.
- P. Segonament ?
- R. Lo qui mana , aconcella , è induceix à altre pera que juria fals.
- P. tercerment ?
- R. Qui no te intenció de cumplir lo que jura , ò manant , ò aconsellant á altre , que no la tinguè.
- P. Quartament ?
- R. Lo qui jura de no fer be , ò de fer algun pecat mortal , ò venial.
- P. Y ultimament ?
- R. Lo qui podent , no cumpre lo que prometè en lo jurament promissori : y si la dilaciò ha causat dany grave al proxim , està obligat à la restitució : ò be ha jurat sens discrecio , y necessitat.
- P. Juran los que diuen : *Deu me neguia lo Cel , ò me castigaria ab lo Infern , ò co las semblants , si lo que dich no es veritat ?*
- R. Son juraments execratoris , indignes de ohir-se de la boea de un Christiá.
- P. Quant los Pares usan , pera castigar als fills , y familia , de certs modos , que pareixen son juraments comminatorys , que deuen fer per asegurar la conciencia ?
- R. Acusarsen à la Confessió : que lo Confessòr los declararà quant son juraments , y quant esseràn obligats à cumplirlos.

P. Si un plenament adverteix , que te mal habit , y abús de jurar , sens tenir atenció , ni advertencia quant jura , si es ab veritat , ó mentida , ó si es de cosa licita , ó illicita ; en tots los jurations peca , encara que jurés algunas vegadas ab veritat , y de cosa licita ?

R. Sempre peca mortalment , per lo peril en que se exposa de jurar fals , ó de cosa illicita .

P. Flastomar , y malehir , desitjant interiorment , y ab plena advertencia algun dany en la Anima , vida , honra , y bens del proxim , es pecat ?

R. Es pecat mortal , si lo dany es grave ; y venial , si es leve .

P. Què deu fer un Christiá , per esmenar se destos infernals vics de jurar , y flastomar ?

R. Confessarsen ab dolor ; imposar se à si mateix alguna penitencia , com de dir una Avemaria , ó donar caritat à un pobre , per cada vegada que jura , y flastoma ; y observar las demès reglas , y medis , que com á medicinas preservativas li dirà lo Confessor .

P. Deu nostre Senyor castiga rigurosament als juradors , y flastomadors , que no se esmenan ?

R. Sí Pare , en l'altra vida , y en esta ; perque la experientia ensenya , que en la casa ques flastoma , y jura , noy falta desventura .

P. Si per culpa nostra no cumplim los votos , ó notablement dilatám cumplirlos , pecam ?

R. Regularment pecam mortalment .

**TERCER MANAMENT DE LA LLEY DE
Deu; primer, y quart de la Iglesia.**

P. Quens mana lo tercer Manament de la Lley de Deu?

R. Santificar los Diumenges, y Festes de precepte.

P. Com devèm santificar las Festas?

R. Empleant eixos dias, ab molta devoció, y puresa de conciencia, en Oració, en frequentar Sagramets, visitar Iglesias, y en altres obras santas, y virtuosas.

P. Luego aquells, que la major part del dia de Festa emplean en jochs, balls, conversacions ociosas, y tal vegada impuras, en tractar, y contratractar, ó en anar, y venir pera sos interessos no santificant las Festas?

R. Pare, com regularem ab semblants obras se dona gust al Dimoni, y disgust a Deu; mes es profanarlas, que santificantlas.

P. Quens prohibeix est tercer precepte?

R. No treballar en dias de Festa en obras maccnicas, y servils.

P. Què entens per obra mecanica, y servil?

R. Tot aquell treball corporal, que los bons Christians tant solament lo acostuman fer en dia de feyma; com son, llaurar, cavar, trigar, teixir, cuixir, filar, pastrar, y demes semblants treballs corporals.

P. Perque son prohibits estos treballs en dia de Festa?

- R. Perque impedeixen dedicar totas nostras obras al culto, y servey de Deu en eixos dias, que es lo fi del precepte.
- P. Qual pecat es treballar servilment en dia de Festa?
- R. Sens necessitat, fins à dos horas, pecat venial; mes de dos horas mortal.
- P. Si tu per alguna necessitat grave treballas en dia de Festa, pecas?
- R. Si la necessitat es clara, y evident, no peco; pero si lo treball es publich, per no causar escandol, tinch de demanar llicencia à llegitim Superior; y si es ocult, y dupto si tinch suficient causa, per eixir del dupte, ho dech consultar ab lo Parroco, ó ab altre persona docta, y pia.
- P. Lo Pare de familias, que mana als fills, ó criats, que treballen en dias de Festa, sens necessitat; com pecan Amo, fills, y criats?
- R. Ni lo Amo pot manar si no te causa justa, ni fills, y criats deuen obhir contra los preceptes de Deu, y de la Iglesia, fino que sels seguis un grave dany; pero ho consultaràn uns, y altres ab son Confesor, pera quedar desenganyats, è instruhits.
- P. Sabrias qual es la causa, que algunas casas, que antes tot era prosperitats, ditzas, y conveniencias; y ara quey ha un Amo tant diligent, que fins als dias de Festa treballa, y fa treballar, tot es miserias malaltias, morts de bestias, y altres mil desgracies?

R.

- R. Si ara en eixas cosas nos colen, y guardan las Festas, dihuen molts Sants, que no tenim que buscar altre causa de ahon los venen totas las miserias, y desditxas.
- P. Y si ara arrepentits de sos pecats, y errors las santifican, y guardan?
- R. Tot se convertirà en acerts, consuelos, y ditxas, com se llegeix en molts exemplars.
- P. Qual es lo primer Manament de la Iglesia, ques redueix en est tercer precepte?
- R. Obir Missa cumplida los Diumenges, y Festas manadas.
- P. Qui cumple est precepte de odir Missa los dias de Festa?
- R. Qui ab atenció, y devoció interior, y ab modestia, y compostura exterior del cos, hou la Missa entera.
- P. Qual pecat es, sens justa causa, no odir la Missa cumpilda en los dias de Festa?
- R. Sens formal despaci fins al Evangelí, venial; major part, mortal.
- P. Quant dumptas, si la necessitat, pietat, ó caritat te escusa de odir missa un dia de Festa, que deu fer per assegurar ta coneiencia, y eixir del dupto?
- R. Confessar lo dupto ab lo Parroco, ó Confessor.
- P. Si tu voluntariament anant de camí, jugant, cassant, posante á dormir, ó en altre uegoci, ó ocupació, adverteixes que te exposes á no odir Missa; encara que després la ovides, pecas?
- R.

R. Si Pare: per lo perill me he exposat de no
ohirne: y si tinch la ocasió mentres insta lo
precepte, la dech ohir, en pena de nou pecat
mortal.

P. Si una criatura cumplerts los set anys, sens
justa causa deixa de ohir Missa, peca?

R. Mortalment: perque ja li insta lo precepte
del quey ha deplorable omisió entre molts
Pares, que ab llagrimas vivas ho ploraran en
lo Judieci de Deu

P. Si la Missa se deu ohir ab modestia, y devota
compostura, què diràs de la poca reverenia, y
abus, tant indigne entre Christians, de assistir
à la Missa molts ab tan poca modestia especial-
ment tenint un genoll en terra, y altre alt?

R. Diré, que los tals son imitadors dels Jueus,
pues en lo Pretori de Pilat per irrisió, y burla
saludavan á Christo ab esta irreverencia.

P. Has ohit aquell Exemple, que refereix Sant
Vicens Ferrer, que estant un home ab esta indecència en la Iglegia, un Dimoni, com a Mi-
nistre de la Divina Justicia, li llevá la vida de
repente, en castich de estar al Temple de Deu
ab la irreverencia de un genoll en terra, y al-
tre alt? Serm. 1. de Superb.

R. Pare, serà molt just, que tots lo tingam en me-
moria, per escarmentar en cap de aquell, lo
que la Divina Justicia podria executar, si nons
esmenavem, contra nosaltres.

P. Los qui estan divertits, dormint, o parlant,
fent

fent senyas , ò de altra manera la major part
de la Missa , cumplen est precepte ?

R. No cumplen , y pecan mortalmen t: y valdria
mes no assistissen à la Iglesia , perque ordina-
riament causan escandol.

P. Si tu á la Missa estavas ab reverencia exterior,
pero voluntariament ab lo pensament estaties
divertit part notable de la Missa , pensant ab
tos interessos , ó altres coses , cumpliras est
precepte ?

R. Pare: no vull ventilar opinions: lo que es cert
que la Iglesia nos mana , que lo acte exterior de
ohir Missa , sia relegiós , y bo: te poca , ó ninguna
bondat , ni merit si falta la atenció interio.

P. Per traure de error à moits , digasme : si un
dia de Festa de molt concurs , no pots veuer ,
ni odir lo Sacerdot que diu Missa , cumplirás á
est precepte ; si estàs immediatament ab la de-
més gent que la ouhen ?

R. Sí Pare: que à las horas basta la presencia mo-
ral : y altiramet , perque estarian obligats los
ciegos , y sortes anar á Missa ?

P. Lo modo mes devot per odir Missa , cumplir
ab Perfeccio est precepte , y alcançar de Deu
per medi de est Sacrifici , singulars favors espi-
rituals , y temporals , serà meditar algun pas de
la Passió de Christo ?

R. Pare: perque la Missa es renovació , y memo-
ria de la Passió de nostre Redemptor , que en
est Sacrifici es Adyocat nostre,

P. Será una de las majors devocions de un Christià, si li es possible, odir devotament Missa tots los dias?

R. Es sentencia molt comuna dels Sants: perque qui ab devociò la hou, Deu nostre Senyor li concedeix acert en fas obras, è infinits bens espirituals, y temporals, com ho conprovan molts exemples.

P. Als qui per interés, ó peregrina deixen de odir?

R. Se reputan per poch Christians: y quedan privats destos singulars beneficis de la Anima, y del cos.

P. Qual es lo quart precepte de la Iglesia, que tambè se redueix en est tercer Manament?

R. Dejunar la Quaresma, y altres dejunis de manament: y abstenerse de menjar carn los Divendres, y Dissaptes.

P. Qui te obligació, à pena de pecat mortal, de dejunar los dejunis mana la Iglesia?

R. Tots los qui tenen vint, y un any cumplerts, y no tenen justa causa quels escusia.

P. Si un cumple los vint y un any dintra la Quaresma, tindrà obligaciò de dejunar los demés dias faltan fins à Pasqua?

R. Si Pare: perque en los demés dias ja està subjecte à la llei del dejuni.

P. Los homens que han arribat als sexanta anys, y las donas sinquanta ó sinquanta Finch, ó sexanta, son escusats de la obligaciò del dejuni?

R. Si en eixas edats se troben robustos per dejun-

dejunar, per quietut de sa conciencia , ho consultaran ab son Confessor.

P. Menjar carn en dias prohibits, à qui, y en què edat obliga ?

R. Atots, en aver cumplert set anys, si no tenen just impediment.

P. Ous, formatge, ni altres coses de llet, qui no te justa causa, ò la Butlla de la Santa Cruzada, ó altre privilegi, en aver cumplert los set anys, sen pot menjar los dias de dejuni ?

R. En la Quaresma no Pare: pero si en tots los altres dejunis, encara que sian Temporas: perq̄ sols la Iglesia ho te prohibit en la Quaresma.

P. Quant tens alguna causa, pero duptes si es sufficient per escusarte de dejunar, ò be per menjar carn en dias prohibits, ous, ni formatge en la Quaresma sens Butlla, : pera que ta conciencia quedia segura, què deus fer?

R. Demanar llicencia al Confessor , y Metge, que ells averiguarán la causa, y me trauràn de dupte.

P. Què admirables efectes causa lo dejuni ?

R. Purifica la Anime : extingueix lo pecat, així com la aygua apaga lo foch : es arma poderosa pera triunfar de las tentacions de la carn, y camí singular quens guia á la Glòria.

P. Què respondrias á las escusas de molts , que si be se troban robustos per fer altre treball , y tal vegada per ofendrer á Deu : se escusen de dejunar, dient que son debils , y flachs ?

R.

- R. Ab la mateixa raho se poden convencer: per que si senten tant una poca de mortificació de la carn, què es lo principal fi del dejuni: com sufrirán un soch etern, o temporal en l'altra vida, que ara lo poden apagar ab lo dejuni?
- P. Pero si no dejunan per temor no debilitien lo ventrell, o evitar altre atxeque quels pot venir, no serà bastant escusa?

R. Si no es concell de un Metge timorat de consciencia, los respondria ab S. Bernart, que es sobrada diligencia cridar lo Metge aquest mes, per la malaltia quem pot venir à l'altre mes: y estas escusas eregan que no passan al Tribunal de Deu.

QUART MANAMENT.

P. Qual es lo quart Manement de la Lley de Deu?

R. Honrarás Pare, y Mare.

P. Quens mana est precepte?

R. Que en presencia, y en ausencia avem de honrar, y venerar als Pares naturals: perques després de Deu, el ser que tenim, à nostres Pares lo deuem.

P. De quantas maneras estan los fills obligats à venerar, y honrar à sos Pares?

R. En tres principalmens: que faltant en cosa grave en qualsevol de ellas, pecan mortalment: y en cosa leve, venialment.

P. Primerament com devem honrar à nostres Pares?

- R. Dantlos gust en obras , y paraulas , y no disgustarlos , ni entristirlos en paraulas , obras , ni senyas : ans sufrirlos ab tot amor.
- P. Si ab un fill era tant prevers , è inhumá , que perdes lo respecte á sos Pares , y arribés á maltratarlos , què pecat comet ?
- R. Tal fill diriam que es mes cruel que una fiera: que esta fab defensar , y respectar á sos Pares: y es de tanta malicia est pecat , que està reservat.
- P. Segonament com los devèm amar , y honrar ?
- R. Sustentarlos en tot lo necessari , segons son estat , y possibilitat: y assistirlos ab sufragis , y Oracions quant son difunts : que aixis nos homana la Lley Natural , y Divina , pera correspondre al amor q̄ ells nos tenen , y han tingut.
- P. Pecan los fills , que no assisteixen ab Sufragis , segons sa possilitat , á sos Pares difunts , ó no cumplen sos llegats ?
- R. Faltant á esta pietat , y justicia , pecan tant gravement , que segons las Historias son molts los que ploren esta omisió en lo Infern.
- P. Ultimament com los devèm estimar , y honrar ?
- R. Aconsolanlos , y obezinlos , cumplint sa voluntat en tot lo que justament , y licitament nos manan.
- P. Luego no tindrà obligació lo fill de obehir á sos Pares , quant li mane i q̄ fassa contra algun Precepte de la Lley de Deu , ó de la Iglesia ?
- R. Pare , no te obligació : perque primer es obehir als preceptes de Deu , y de la Iglesia , quens guian

guian al Cel , que no consentir , y executar lo mal consell de un Pare , quens portaria en un Infern.

P. Què premi ofereix Deu als fills , que estiman , aman , donan gust , y són obedients à sos Pares ?

R. Los promet la Glòria , una vida llarga , felitz , y ditxosa , y moltes altres benediccions espirituals , y corporals .

P. Y als fills desobedients , que ab paraulas , ó obras , en presencia , ó en ausència desprecian , entrifteixen , ó injurian à sos pares , què castich los amenaça ?

R. Quels darà una vida curta , com visiblement ho ha fet comprender Deu moltes vegadas : y esta farà infeliz , ab grans treballs , y ab moltes malediccions , penas temporals , y eternas , que lo mateix Deu los fulmina . *Moren. pag. 247.*

P. Si lo fill desobedient arriba à tenir fills , permet Deu nostre Senyor , que li sien també perversos , desobedients ?

R. Pare , ab la mateixa moneda es pagàt : y de est castich las Historias en van plenas , y basta per tots aquells , que rossigant per los cabells à son Pare , quant fou à la porta de casa , diguè lo Pare : Basta ! que fins aqui arrastrí jo à mon Pare : que ab esta igualtat paga Deu als fills desobedients . *La Parra, plat: 31. pag. 284.*

P. Nos mana també est precepte honrar , y venerar als Ascendents , com Avis , Besavis &c. als Prelats , y Sacerdots , com à Pares espirituials :

als Princeps , Varas de Justicia , y demés que governan , com à Pares de Republica : los Criats als Amos com à Pares de família : la Muller al Marit , com à Cap : los deixebles als Mestres : los Pupillos als Tudors : y los Jovens als Vells , especialment si son de vida virtuosa , y santa ?

R. Sí Pare : y faltarlos en lo respecte , y obediencia , cada un en sa linea en cosa grave , es pecat mortal .

P. Es correlatiu est quart precepte als Pares , que agen de tenir cuydado de sos fills ?

R. Sí Pare , en pena de pecat mortal .

P. Esta obligaciò , y cuydado de un Pare ab sos fill , qual deu ser ?

R. Criarlos , y sustentarlos segons son estat : instruirlos de tot lo que han de saber com à Christians , y de lo que han de obrar com à Catolichs : corregidors , y castigarlos ab moderaciò : no darlos mal exemple : y ultimament darlos estat , que no sia contra sa voluntat .

P. Y de tots los pecats , que lo fill comet per mal exemple , falta de ensenyança , de cuydado , y de correcció dels Pares , ne feràn estos responsables al Tribunal de Deu ?

R. Sí Pare : perque per sa culpa , y omisiò se emeteren : y son molts los Pares , que tenen que plorar esta falta , y deuenhen esmenarla , y confessarla , si volen evitar la pena eterna , que mereixen .

- P. Lo Pare , que per sa omisso , y blandura no
repren , y castiga als fills ab moderació , los
estima ?
- R. No Pare ; ans be diu lo Esperit Sant , quels
aborreix ; perque qui be ama , be castiga .
- P. Y fils tracta ab sobrat rigor , y asperefa ?
- R. Es ocasió de discordias , y odis , y no te entra-
nyas de Pare .
- P. Ultimament , què diràs de aquells Pares tan in-
humans , que per lo apparent interès de sos bes-
tiars , y altra causa mostren sentiment , queixas
è inquietut , perque los fills , y criats se entre-
tenen en la Doctrina , quant lo Parroco zelòs
de la salvació da las Animas la ensenya ?
- R. Diré , que es la major cruenta , y ceguera de
un Pare , digna de ser plorada ab llagrimas de
fauch , que age de preferir los interessos del
Mon á la salvació de sos fills , y criats , que
importa mes , que totas las riquesas de mil
Mens .
- P. Qual es la millor correcció de un Pare ?
- R. Es la ensenyança , y exemple de virtut ; per-
que raras vegadas lo abre bo produuirá mal
fruyt ; pero si es mal , raras vegadas lo fruyt
serà bo .
- D. Què pronostich farás de veurer algunas cria-
turas , que encara no saben paraula del Pare
nostre , y los ohiràs fastomar , y dir tal vegada
paraulas desonestas ?
- R. Pare , sens dupte es lo exemple de sos Paress
que

que serà fa major confusió , perque las parau-
las , y costums dels filis , publican la calitat , y
costums de sos Pares.

QUINT MANAMENT.

P. Qual es lo quint Manement de la Lley de
Deu?

R. Amor mataras.

P. Quens mana est precepte?

R. Amar per Deu nostre Senyor al proxim ab tot
cor , y voluntat , com á nosaltres mateixos.

P. Lo amor que has de tenir á ton proxim , á què
te obliga ?

R. A desifar , y procurar sa salvaciò ; y en fas ne-
cessitats espirituals , y temporals , ab obras , pa-
raulas , y exemples lo dech socorrer , aixis com
en las mias voldria fer socorregut.

P. Es de molt profit , y mèrit socorrer segons nos-
tra posibilitat als pobres ?

R. Te tanta eficacia , y virtut esta compassiò , y
caritat , que per ella se alcança la Gloria , y se
aumentan los bens , oferint Deu cent per un,

P. La misericordia espiritual de instruir , y en-
caminar al proxim á la salvaciò eterna , y cor-
regir ab zel los qui ofenen á Deu , es major
que la almoyna , y caritat corporal ?

R. Tant es major , quant es mes perfeta la Anima
que lo cos; y la vida eterna que la temporal.

P. Y la compassiò , y caritat en assistir , y sufragar
á las Animas del Purgatori , es de molta utilitat ?

R.

- R. Es de las devocions mes agradables à Deu ; y per ella nos llibra de molts mals, y nos conce-deix innumerables consuelos, y riquesas espiritu-
tuals , y temporals.
- P. Y est amor , y caritat al proxim , tambè nos obliga amar als enemichs ?
- R. Sì Pare; perque es Lley de nostre Salvador lo amarlos, y fer be á quins fa mal.
- P. Y perdonant de cor los agravis , podèm ab molta confiança esperar de Deu lo perdó de nostras culpas ?
- R. Sì Pare ; perque caritat , y uniò es senyal de salvació.
- P. Y lo qui mogut de ira, y venjança , ab plena deliberació desitja la mort, ó grave dany á son proxim , y conserba odi, y rencor interior-
ment què ha de temer ?
- R. Sa eterna condemnació.
- P. Y lo qui diu , que interiorment no conserva odi , y que ama à son enemich, pero que no se li posia devant , que nol pot veurer ; creurias en eixa reconciliació ; y si lo tal està segur en conciencia ?
- R. Pare, ni està en conciencia segur , ni jol creu-
ria ; perque amar, y no voler veurer lo qués ama, es incompatible en la escola del amor.
- P. Es bona reconciliació , y amistat , tractar ab signes de benevolencia, y bonas paraulas á son enemich ; pero interiorment li te odi , y li desitja mal de cor ?

R. Es reconciliació falsa ; y estos venen de la casta de Judas, que ab signes de amor, y dolças paraules trahí à Christo.

P. Per cumplir , pues, à la obligaciò de Christià, agradar á Deu, y estar segur en conciencia, què has de fer per vencer eixa desordenada passió de ira, odi, rencor, y venjança ?

R. No tenir, ni mostrar odi en lo interior, ni exterior, seguint lo precepte, y exemple de nostre Jesus , que en la Creu, primer beneficiava als quil crucificavan , que als quil adoravan.

P. De quantas maneras se pot danyar al proxim ?

R. De dos maneras , que son , à la Anima per lo escandol , y al Cos per qualsevol dany contra la salut, y vida.

P. Què cosa es escandol ?

R. Ab obras, paraulas , ó accions , donar ocasiò al proxim pera pecar , y morir espiritualment en la Anima.

P. La persona , que ab son mal exemple , obras , paraulas lacivas, accions profanas, gustos indecorosos, ó modas profanas de vestits, provoca , ó se exposa à provocar , y induhir al proxim à pecar; peca, y serà responsable al Tribunal de Deu de tots eixos pecats , que ab son escandol ha ocasionat?

R. Si Pare ; perque ella es la causa de totes eixas ruhinias, espirituals ; y mereixen tals personas el renom de Delegats del Dimoni , Per portar Animas al Infern.

P. Desitjarse à sí mateix la mort, es pecat?

R. Si es que tinga odi formal à sí mateix, es mortal; pero si es tant solament per poder gozar de Deu ab major brevedat, ó per no pecar, ó per llibrarse dels grans treballs que pateix, conforman-se sempre ab la voluntat de Deu, no es pecat; perque en estas ocasions se desitja major be, ó menor mal.

P. Y per estas causas, serà tambè licit matar-se à sí mateix?

R. No Pare; perque si es licit desitjar patir la mort per Christo, may es licit matar-se ell mateix per Christo, perque no es duenyo de sa vida.

P. Lo qui ab plena advertencia, y deliberaciò mata al proxim, lo danya, ó mutila; lo qui mana, aconcella, dona auxili, ó ajuda; lo qui dona armas, metzinas, impedeix la defensa licita, ó podent, y devant impedir lo dany, nol impedeix; mou ab paraula, ó signes à altre à colera, y venjança, ó qualsevol altra acció injusta, que de ella se seguesca la mort, ó dany contra la salut, y vida del proxim; tots estos pecan.

R. Si Pare; perque tots concorren, y son complices de la mort, ó dany del proxim.

P. Si menjas, ó beus ab desmasia, ó cosas danyosas, que prudentement preveus, y judicas que seràn contra la vida, ó salut, pecas?

R. Si lo dany à que me exposo es grave, serà

pecat mortal ; y si leve, venial: perque tots ab
medis ordinaris tenim obligaciò, y precepte de
conservar la vida , y salut.

P. Pender medicines per procurar el abort , y
gastament , encara que sia per conservar la
fama , y honra, ó per llibrarse de la vida , ó
de qualsevol dany grave ; peca la dona que
pren lo medicament , ó fa altra acciò violenta
per abortar , y pecan tambè tots los qui
concorren , y cooperatoran en darli consell ,
favor , y ajuda ?

R. Tots cometan un pecat gravissim; y si lo fetó,
ó criatura es animada , fan dos homicidis vo-
luntaris, un espiritual, y altre temporal, y con-
corren en altras gravissimas penas , com los
explicara lo Confessor.

P. Lo homicidi voluntari , es grave pecat ?

R. Te tanta malicia, y gravedat , que es un dels
pecats demanan venjança devant Deu ; com es
prova la sanch de Abèl contra Cahim.

P. Y en la Cenfessió se deuen explicar las cir-
cunstancias de la persona á qui se ha mort ,
mutilat , ó danyat ?

R. Sí Pare , per averiguar los pecats ha comès , ó
la restituciò á que està obligat.

P. També se ha de explicar en la Cenfessió , lo
temps que ha estat en algun odi formal , ó ab
lo deliberat proposit de matar , ó danyar al
proxim , y quantas vegadas ha fet diligencias
pera matarlo , ó danyarlo ?

R.

R. Si Pare; perque ordinariament en la repetició de aquella mala voluntat, se multiplica un numero imponderable de pecats.

SISÈ , Y NOVÉ MANAMENT.

P. Quals son lo sisè, y novè Manament?

R. *No fornicarás; No desitjarás la muller de ton probisme.*

P. Qui observa enterament estos dos preceptes?

R. Lo qui procura, quiscun en son estat, guardar Castedat, en pensaments, paraulas, y obras.

P. Qui peca mortalment per obra contra del sisè Manament?

R. Lo qui illicitament te tactos sensuials, y venereoos ab si mateix, o ab altre, osculos, abracos, actes desordenats, o altras torpes feas, de bestialitat, sodomia, y altres que desdienhan a la naturaleza humana.

P. Veurer, y odir de proposicioas torpes; dir, y odir ab delectacio paraulas desonestas; fer gestos, senyas torpes; llegir, o cantar canfons profanas; escriurer cartas amatorias; y alabar se de aver comeos pecats desonestos, tot ab animo de delectar se en ditas coses, o ab intencio de provocar a la lascivia; son pecat mortal?

R. Regularment si Pare; perque son aliments, que mantenen lo foch de la concupiscencia, e incentius pere pecar, e induhir a pecar.

P. Que diras de eixas pompas vanas, y adornos profans de vestits, que son occasio de tans pecats?

- R. Pare lo mateix Dimoni en Paris diguè à una dona tocada desta vanitat, que tals modas eran llaços ab que caçava moltes Animas per lo Infern. *Chron. S. Franc.* 2. p. l. 4 c. 30.
- P. Los casats poden pecar en los us del Matrimonio ?
- R. Si usan indebitament contra son fi , pecan ; perque es vulgar que cada un se pot embriagar ab lo vi de son seller.
- P. Quens prohibeix lo novè Manament ?
- R. Explicitament lo adulteri ; è implicitament tot illicit pensament , y desitg desonest.
- P. Si tot precepte no solament prohibeix la obra illicita , si tambè lo desitg inhordinat de ella ; perque Deu nostre Senyor ajustá lo novè al sisé Manament, per privar los pensaments, y delectacions voluntarias desonestas ?
- R. Per desterrar lo error dels Jueus , y de molts Christians , que enganyats del Dimoni, viuhen ab lo engany , que entretenirse , y delestarse voluntariament en pensar coses desonestas , y torpes , no es pecat.
- P. Advertida la malicia de un pecat desonest , sempre que la voluntat eficacment consent en un pensament torpe , y lo posaria en obra , si tenia la ocaziò ; peca mortalment lo tal contra del novè Manament ?
- R. Mortalment peca , y contrau la mateixa malicia , que tindria' , si tenia acte ab la persona , ab qui te lo pensament desoneste .

P. Y si no tenia intenció de posar aquell mal pensament per obra, sino q̄ ab advertencia voluntariament se delesta , y complau en ella , encara que no fos sino per un instant , tambè se peca ?

R. Sì Pare ; perque es un efecte de luxuria , que tambè esta prohibit en pena de pecat mortal.

P. Los que son molestas de algunas tentacions desonestas , y se estan suspensos , sens fer positivas diligencias per vencerlas , y apartarlas , encara que no las concentian , ni se delestan en elles , pecan ?

R. Regularment pecan mortalment , per lo perill se exposan en consentir à ditas tentacions ; y desta omisió hi ha gran falta de acusarsen en la Confació.

P. Y si eltas ab dupte , si has consentit en algun pensament torpe , ó si has fet las precisas diligencias per apartarlo , què deus fer ?

R. Tinch obligació de acusarmen en la Confessió , com à pecat duptòs.

P. Com totas las especias de luxuria portian en si distinta malicia , serà obligació en la Confessió declarar lo estat de la persona que peca , y lo estat de la persona ab qui peca ?

R. Es de tanta obligació , que altrament nos faria bona , y integra Confessió.

P. La rehinsidencia , y mala consuetut de pecar , perque lo Confessor com à Merge conega lo mal estat , y malaltia habitual del penitent , se deu explicar al Confessor ?

R.

R. Sí Pare ; y si de malicia , industria la deixa de confessar , fa Confessió mala , y sacrilega , per falta de proposit de deixar lo pecat.

P. Estàn ab molts perills de sa condemnació los pecadors consuetudinaris , y obstinats , que recauen , y perseveran tant temps en la culpa , despreciant la Divina Misericordia ?

R. Y ab tal perill , que de ordinari despertan de improvis en lo Infern , exprimentan lo rigor de la Divina Justicia.

P. Qual es la causa de perseverar molts en lo pecat molt temps , y de tenir tantas recaygudas ?

R. Es no apartar la ocaſiò , que es la mare de la culpa.

P. Luego segons açó , no solament estàm obligats à evitar lo pecat desonest , si tambè totas aquellas conversacions , y altras ocasions , quens induheixen à pecar , per pensament , paraula , y obra ?

R. Sí Pare , baix la mateixa culpa mortal ; perque qui voluntariament se posa en perill de pecar , peca .

P. Pero si algun , encara ques posia en estas ocasions que de sì mouhen à pecar , li pareix que te fortaleça pera resistir , tambè peca ?

R. Pare , tota eixa fortelesa es de estopa aplicada al foch .

P. Y si es tanta la obligació de evitar las ocasions que induheixen à tropesos desonestos , què diràs dels que estàn en ocaſiò proxima voluntaria ?

R.

R. Quels falte poen camí per entrar al Infern , ni poden ser absols , que no apartian la ocasió voluntaria.

P. Pero si apartar eixa ocasió proxima voluntaria , es contra la urbanitat , interés , utilitat , ó per eltras rasons , que acostuman dar los que estan en est mal estat , també es obligació apartar la ocasió ?

R. Pare , totas eixas rasons son la cartilla que dicta el Diable , la Doctrina de Christo es , ó apartar la ocasió , ó condemnarse : y dir lo contrari es error condemnat. *Innocent. XI. prop. 61.*

P. Pero si per la crescuda edat , fealdat , ó altra circunstancia , lo incendi de luxuria parteix que està ja apagat , podràn licitament estar juntas aquellas presonas , que entre si algun temps avian tropesat en torpes pecats ?

R. Pare , es gran perill ; perque lo sopllo del Di- moni es tant actiu , que los carbons apagats los fab encendrer.

P. Per desterrar lo error de molts , digasme ; si un ab promesas , ó alagos solicita à una donzella , ó altre dona honesta ; y esta se resisteix com deu ; esta solicitació avent ella resistit , es culpable á qui solicita ?

R. Y tal culpable , que comet dos pecats mortals ; lo un per lo afecte consentit al pecat ; y lo altre per lo escandal ocasiona á la presona solicitada.

- P. Pots pecar en los somnis torpes , y desonestos ?
- R. Si dono causa , ó me delecto de averlos tinguts , peco ; y per eixir de escrupol , men acusare en la Confessió .
- P. Per evitar estos perills , y no pecar , ni dar ocasió de pecar , ab què recato deuenen estar las donzellas , y demés donas honestas ?
- R. Pare , com las Reliquias en las Iglesias , que raras vegadas las deixan veurer , y ninguna las permeten tocar ; pero desitjant veuter , y ser vistos , raras vegadas se conservará esta .
- P. Deu aborreix molt eix pecat ?
- R. Com es la suma pureza , lo aborreix tant , que lo Diluvi universal , y los majors castichs se han exprimentat al Mon , los ha enviat Deu nostre Senyor per los pecats de la luxuria .
- P. Sen condemnán molts per est pecat bestial de la luxuria ?
- R. Tants sen perden , que digué un Angel à una Anima santa ; que aixis com la superbia umplí lo Infern de Dimonis , aixis los pecats desonestos lo umplen de Animas , pagant ab tristeza , y pena eterna un mal vil gust de un instant .
- P. A què penas ordinariament condemna ja Deu en esta vida als desonestos ?
- R. A malalatias habituals , pobresa , entorpiment de potencias , y á moltas altres penas , y treballs .
- P. Com se ha de veneer esta infernal paciò , y tentació de la carn ?

R. Sols lo remey es fugir las ocasions ; tenir recullits los sentits ; frequentar la Oraciò , y Sacraments ; y fer alguns dejunis , y altres penitencias per refrenar , y mortificar la carn.

SETÉ , Y DEZÈ MANAMENT DE LA Lley de Deu : y quint de la Iglesia.

P. **Q**ui cumple lo setè , y dezé Manament de la Lley de Deu ?

R. Aquell que no desitja , ni vol , ni detè los bens del proxim contra sa voluntat .

P. Lo qui roba , defrauda , ò detè los bens del proxim contra sa voluntat , sempre peca ?

R. Si no es necessitat extrema , sempre es pecat .

P. Lo qui mana , aconsella , dona favor , y ajuda per robar , participa del furt , dissimula , ò no l'impedeix , podent , y deventlo impedir : pecan tots estos ?

R. Si Pare , perque eficasiment concorren al furt .

P. Qui roba ab violencia , com es vulgar lladres de camí real , deuenen explicar esta circunstancia ?

R. Si Pare ; perque se multiplica lo pecat ab nova injuria , ques diu rapinya .

P. Saps alguns que robian mes á son salvo ?

R. Si Pare ; y son los qui ab capa de autoritat , de manya , ò de justicia , defrauden , y embolsen .

P. Què diràs de aquells que gastan en pompas , y ostent.

ostentacions vanas , en gastos superfluos , y tal
vegada illicits , en jochs , y en altres vanitats ;
y no tenen per pagar al Mercader , al Oficial ,
y tal vegada al Criat ?

R. Pare , lo que dich , que va poca distància de
defraudar à no pagar ; y lo que se , que defrau-
dar als treballadors en son treball , y soldada ,
es pecat que demana venjança devant de Deu .

P. La cantitat que en lo furt es necessaria per ar-
ribar á pecat mortal , qual es ?

R. Es dificultós lo determinarlo : perçò explicarà
lo penitent ab claredat las circumstancies de la
persona , lloch , y temps : los danys ha oca-
sionat , ó los interessos , que per rahó del furt ha
perdit lo duenyo á qui se ha robat : y confide-
radas estas circumstancies , lo Confessor li dirá
quant es materia grave de pecat mortal .

P. Robar dos , ó quatre diners , ab la intenció de
continuar en estos farts minims per alcançar la
cantitat de tres , quatre , ó sis rals , com acost-
uma succehir als Criats , ó Criadas : als Taber-
ners , tenint mesuras curtas : als Carnicers , y
Tenders , los pesos curts : y als Botiguers , las
medidas : quant pecan estos mortalment ?

R. Pecan ja mortalment la primera vegada , y
totas las demes per la mala voluntat que tenen
de robar cantitat grave .

P. Y si estos tenen la confiança , que com de ordi-
nari no saben determinadament el duenyo , ab
poch restituuiràn molt , en virtut de la Butlla :
los valdrà ?

R.

- R.** No Pare, que per eixa vana confiança, y mala intenció, perden lo privilegi de la Butlla de Composició.
- P.** Quant nos te la intenció de continuar en los furtos minims, sino que per sa fragilitat un ha robat poca cosa moltes vegadas: quant pecat mortalment?
- R.** Quant arriba aver robat la cantitat, que es necessària per pecat mortal.
- P.** Si son molts los que de comù consentiment van á robar fruya, hortalifas, ó altra cosa, y junts roban valor que arriba á pecat mortal, pero després que se han partit lo furt, no queda per quicun sino poca cosa, que no es materia suficient pera pecat mortal: com pecan tots estos?
- R.** Tots pecan mortalment: perque junts influeixen en un dany grave del proxim: y quiscù en defecte dels altres, està obligat á restituirho tot.
- P.** Pots vendrer blat, vi, ó altres mercaderies, à mes del just preu perque fias: ó comprarlas à menos del preu corrent, y just, perque anticipas la paga?
- R.** No Pare: perque un, y altre cas es condemnat per error, y pecat mortal.
- P.** Los Usurers publichs estan en molt mal estat, y incorren graves penas?
- R.** Pare, com sian los més perniciosos de la Republica, la Iglesia los excomunica, y los priva,

si moren en eix mal estat, de sepultura Ecclesiastica: y no poden ser absols, que no se esmemian, y agen restituhit.

P. Y si tenen intencio de fundar obras pias, de eixos bens guanyats ab mals tractes, y uturas?

R. Pues desenganyanse: que no agradan à Deu estos cultos: perque oferirli aqueells robos, seria intentar ferlo complice en lo furt.

P. Quant duptes si un contracte es usurari, o injust: o bé has arribat à coneixer, que tens alguna cosa mal guanyada: o si has possehit ab bona fe fins ara alguns bens te avian deixat los passats, pero ara sabs que son de altre eixos bens: per assegurar ta consciencia, què deus fer?

R. Consultarlo ab un home pio, y docte, pera quem dirigesca, y assertia à cumplir ma consciencia, y salvar ma Anima.

P. Per qualsevol dany, que ab lo bestiar, o de altre manera, culpablement ages damnificat los bens del proxim: has pecat?

R. Si es dany grave, sí Pare, mortalment: y estich obligat à la restitucio; de estas restitucions hi ha gran falta en molts Amos, que mantenen voluntariament Pastors, quels consta que eulpablement fan gran dany ab sos bestiars: apena s'en acusan en la Confessio.

P. Lo qui ha robat, defraudat, damnificat, o retò ab mala fe los bens del proxim, li bastará pera la salvacio, que confessia lo pecat?

R.

R. No Pare: perque baix de igual culpa està obli-gat à la restitució , si no pot en tot , en part : y no hi ha absoluçió , ni salvació , ni perdó del pecat , que tenint possibilitat , nos restituheſea lo quē ha robat , defraudat , ó damnificat.

P. Si trobas una cosa , y sabs lo duenyo de qui es , també la deus restituuir ?

R. Tinch obligació en pena de pecat mortal , si es materia grave : pues aquella cosa clama per son Amo : y si no se lo duenyo , ho dech consultar ab mon Confessor.

P. Y si antes lo duenyo de la cosa no me la demania , si jo se qui es , ó lo Jutge nom condemnia la tinch de restituuir: y aixi mateix lo dany que he fet , ó ocasionat , encara que lo Amo nou sapia : ho dech restituuir ?

R. Est es lo error , que per no confessarsen porta moltes Animas al Infern : perque no hi ha mes petició , y Jurge , que es la conciencia propria , que dicta que luego se satisfacia lo dany culpable , y se restituheſea lo que es del proxim.

P. Lo qui per avericia , injustament desitja los bens del proxim : ó roberia si tenia ocaſió : ó per mala voluntat que te à son proxim , desitja que perdes sos bens ; ó se alegra de sa perdua : ó se entristeix de sus conveniencies , y prosperitats : peca en tots estos casos ?

R. Mortalment si es cosa grave : y venialment si es cosa leve : perque tots son efectes originats de una preversa voluntat , prohibits en el dezè precepte.

- P. Qual es lo quint Manament de la Iglesia?
- R. Pagar delmes, y primicias, sens fer frau, ni engany.
- P. A qui principalment pagam lo delme, y primicie?
- R. En accio de gracies lo oferim á Deu nostre Senyor, reconexent, y confessant que tots los bens nos venen de sa liberal, poderosa ma.
- P. Y si no hi ha privilegi, concordia, ó llegitima consuetut, ab aprobacio, ó tolerancia de la Iglesia: es yniversal obligacio, y justicia de pagar delme, y primicie de tots los fruyts, que Deu nos dona?
- R. Sens escusa, baix de pecat gravissim, com nos mana totes las Lleys, Natural, Divina, y Ecclesiastica?
- P. De quantas maneras se pot defraudar al delme?
- R. De tres maneras, que son: negar totalment lo delme del que es consuetut, y obligacio de pagar; ó maliciosament no pagar per enter: ó ultimament, lo que ab industria paga ab fruyt mal, ó de infima caritat, lo que devia pagar ab bon fruyt.
- P. Y tots, estos, ames del gravissim pecat que cometan, incorren altra pena?
- R. Quedan també excommunicats: y ningun Confessor los pot absoldrer, si tenen possibilitat, antes de restituuir enterament lo que han defraudat.

P. Es molt gravissim , y enorme est pecat de fer frau , y engany al delme ?

R. Es tant enorme , que segons alguns Pontifices , los reputant per Heretges. *Innoc. III.*, & *Cœl. III. Clem. cap. de decim.*

P. Què senyal es per aquells miserables , que fan engany al delme ?

R. Es senyal de reprobaciò , y condemnaciò , com se veu en Cahim : y á cada pas se en-contran exemplars.

P. Y los que pagan be , y llealment ?

R. Tenen gran senyal de salvaciò : Deu en esta vida los augmenta los fruyts , y los dona mil benediccions espirituals , y temporals , com ex-perimentaren Abèl , Jacòb , y molts altres.

P. Com ara tant á menut exprimentan tantas pedregadas , aixuts , y tantes altres , plagues que esterilisan la terra , y destruheixen las cullitas ?

R. Pare , diu Sant Agusti , y molts altres Sants , que estas plagas son com à ministres de la Di-vina Justicia , pera castigar lo no pagarse be , y fidelment los delmes. *D. Aug. serm. de decim.*

OCTAU MANADENT DE LA LLEY de Deu.

P. Qual es lo octau Manament de la Lley de Deu ?

R. No llevaràs fals testimoni , ni mentiràs.

P. Quals pecats nos prohibeix Deu en est octau Manament ?

R.

- R. No mentir, no llevar falsos testimonis, no jut dicar mal del proxim, ni en ninguna manera offendrel contra sa honra, y fama.
- P. Son molts los modos, que ab la llengua se fa injuria al proxim?
- R. Son tants, que per açó se afirma, que hi ha llenguas infernals, que son la Universitat del Dimoni, ahont se ensenya de pecar de moltas maneras.
- P. Essent lo mentir intrinsecament mal, oposat á la infalible veritat de Deu: qual es son autor?
- R. Lo Diable es autor, y pare de la mentida.
- P. Luego los mentiders en est vici serán fills del Dimoni?
- R. Es illegitima consequencia: per lo tant los primers Christians, quant veyan un mentider, se senyavan, admirantse com se podia comprehendrer, Christiá, y mentider. *Sum. præd.*
- P. Pero les mentides jocoses, que son tant solament per passatemps, y divertiment, y no portant dany al proxim: y les ocioses, que son ordinariament per evitar algun dany, y molestia, ó inquietut de sí, ó del proxim: també son pecá?
- R. De sa naturaleza sempre son pecát venial, que es un gran dany de la Anima: y may es licit fer un benefici temporàl, si dell se segueix un mal espiritual.
- P. La mentida perniciosa, que es quant porta, y ocasiona algun dany, aflicciò, ó molestia al proxim, qual pecat es?

- R. Si lo dany , inquietut , ò aflicció que causa es gran , es pecàt mortàl : y si leve , es veniàl.
- P. Lo qui ab fals testimoni lleve la honra , ò fama al proxim , comèt grave pecàt ?
- R. Es tant enorme , que la Lley Canonica los declara per infames , y excomunicats : y si juran fals en judici contra la fama del proxim , es pecàt reservat.
- P. Judicar ob leves indicis mal del proxim en materia grave , es pecàt mortàl ?
- R. Sì Pare : perque lo mateix pecàt se comet jadicant mal , que parlant mal.
- P. Y si tu no sabs conixer la diferencia de dudtar , suspitar , y judicar , qué deus fer per assegurar ta conciencia ?
- R. Preguntarlo al Confessor : perque ab menos indicis puch dudtar , ò suspitar , que judicar.
- P. Què has de fer , quant miras una acció en ton proxim , que duptes si es per mal fi ?
- R. Interpretarla à la bona part , es caritat Christiana : y si la miro à la mala part , regularment es pecàt.
- P. Observar los Pares de familles als fills , y demés familia , los divertiments que tenen , ò los passos que donen , pera que no tropesian en alguna ofensa de Deu , son acàs judicis temeraris pecaminosos ?
- R. No Pare: antes es cuidado , obligació y regla de prudencia Christiana , pera prevenir los perills , y apagar los fills y familias de la ocasió de pecar.

- P.** Los xistosos , y sussurradors , que procuran sembrar discordias entre amichs , parents , y altres proxims , cometan grave pecat ?
- R.** Pare , estos estan baix les banderes del Dimoni , que es inventor de les discordies : y es viciant enorme , que segons diu Salamò , lo abomina Deu ab tota sa nidignaciò . *Prov. 6.*
- P.** Dir paraules injurioses , y contumelioses contra la honra del proxim en sa presencia , es grave pecat ?
- R.** Es gravissim , y circunstancia necesaria de explicarse en la Confessio .
- P.** Què cosa es murmuracio ?
- R.** Es denigrar , ó llevar injustament la fama al proxim : vici que porta moltas Animas al Infern .
- P.** Com lo Dimoni hage inventat molts modos de murmurar , digasme : murmurar ab mentida : ó afirmar com à cert lo que es duptós : ó ab rasons falsas saber abultar lo pecat venial en mortal contra la fama del proxim en cosa grave : sempre es pecat mortal contra justicia ?
- R.** Si Pare : perque tots estos ofenen la fama del proxim , que es mes grave pecat , que si li robaren tota la hisienda .
- P.** Y si lo proxim te un pecat ocult , lo murmurador lo descobre à qui nol sabia , tambè es pecat contra justicia ?
- R.** Si Pare , encara que aquell delicto ocult fos de un difunt : perque vius , y morts tenen dret à la fama .

P. Y si lo delicto grave que murmura, es veritat, y fos ja publico?

R. Sempre es contra caritat: perque esta dicta, que lo que no vulles per tu, no vulles per ningú.

P. Aquella mala llengua murmuradora, que com a instrument del Dimoni, ordinariament està tisnant famas agenes, que ni als mes justos perdona: si algunas vegadas murmura sens advertencia, y sens tenir nitencio de desflustrar la fama del proxim, peca?

R. Si la deshonra ques segues es grave, peca mortalment, per lo mal habit, y consuetut que te

P. Què diras de les escuses tant ordinaries dels penitens, que se escusen de aver murmurat contra la fama de son proxim, pero semper ab la escusa, que tant solament ho han dit per sentir a dir, y que no son estats inventors de aquella murmuracio: estan estos exempts del pecat de la murmuracio?

R. Pare, tots estos deuenen estar desenganyats, que desflustran la fama del proxim, y que eixas rasons es una cadena de pecats ab que lo Dimoni va enllassant a moltes Animas, pera fer-las presoneras en lo Infern.

P. Si trobas en alguna conversacio, que alaban al proxim: y tu calfas, y segons la calitat de ta persona preveus, que per ton silencio patira grave detriment la fama de aquell proxim: peca?

R.

R. Si Pare : perque es disminuhirli la fama : y ordinariament ab eix silencio va mesclada alguna ambició , ò codicia.

P. Y si tu tambè lo alabas : pero ab alguna paraula , ò senyal declaras , que no es tanta la fama de aquell proxim , com la publican : tambè es pecat ?

R. Si Pare . y esta es la mes vil murumració de Fariseus.

P. Y si referint llastimas , infames à ton proxim en les conversacions , dient : Deplorable es lo ques diu de fulano , ò fulna : jo nou crech : pero si es veritat , què llastima ! es pecat ?

R. Pare , es lo mes infame murmurar , que ha inventat lo Dimoni.

P. Los qui ab gust ouhen la mermuraciò : ò he ab alguna paraula , ò acciò donant peu per introduhirla , ó preseverar en tant infernals conversacions : ò no la divorceixen , podenla divertir , ò no la impedeiven , com son los Pares de familias , ó altres Superiors , podenla impedir : pecan ?

R. O Pare , quantas faltas hi ha destas sens confessar ! Pues contra justicia , ó caritat tots estos pecàn.

P. Los qui ab libellos infamatoris , ab senyals , ò escrivít pretenen denigrar la fama del proxim , pecan gravement ?

R. Gravissimament pecan , y los fulmina la Iglesia excomunicaciò : y acostuman fer estos la gent

gent mes abatuda , y vil de la Republica : y al pas que ab sos libellos pretenen alcançar mes discrecio , y fama , es una vil accio quels infama.

P. Pero segons lo ayre del dir del Libellista , diran que es habilitat , y discrecio ?

R. Sols ho pot dir la gent vulgar : perque qui donarà à un vici autoritat de habilitat ? qui graduarà de discrecio à una ofensa de Deu , y del proxim ? Eran acas los Hebreus discrets , perque fabian murmurar de Christo ?

P. Tots estos , que ab libellos infamatoris , ó ab murmuracions han llevat falsos testimonis , ó han descubert alguna oculta falta grave del proxim , ó li han diminuhit la fama , ó honra : tenen obligacio mes que confessar lo pecat ?

R. Si Pare : perque noy ha absolucion , ni perdó del pecat , si no se restituheix la honra , y fama ques ha llevat , y podent , lo dany ques ha oca- sionat .

P. Essent tan diversos los modos com se ha de restituuir la honra , y fama : perque no erries en materia que not va menos que ta salvacio , que deus fer ?

R. Confessarme ab claredat , y seguir los precep- tes , y consells de un docte , y pio Confessor .

P. Pera que se tinga horror á est infernal vici de murmurar , á què compará Deu nostre Senyor la boca dels murmuradors ?

R.

R. A una sepultura oberta , que causa fetor , y horro : y si es Obra de Misericordia tapar , y donar terra à una sepultura, sera justicia , y caritat dels Pares de familias , y Superiors tapar , y atepiar los sepulcres de las bocas murmuradoras.

P. Acusadors en Judici de algun delicte del proxim , los Testimonis que testifican á la causa , los Procuradors, lo Notari que la actua , lo Advocat que la defensa , y lo Jutge que la sentencia , poden pecar contra est octau Manament ?

R. No cumplint á son ofici, sí Pare, gravement : y moltes vegadas estan obligats à una , y altra restitucio , com los explicará el docte Cofesfor.

DEL PECAT.

Qual es lo camí segur per arribar à la Gloria ?

Guardar puntualment los deu Manaments de la Lley de Deu, y los finch de la Iglesia , com nos diu lo mateix Christo Senyor nostre.

Y si algù ab advertencia , voluntariament no observa algun destos preceptes, sempre peca ? Peca sempre , contra el amor de Deu , de si mateix , ó del proxim.

Què cosa es pecat ?

R. Es pensar, dir, ó obrar contra la Lley de Deu, perque tots los pecats se reduieyen en mal pensar , en mal parlar , ó en mal obrar.

P. De quantas maneras hi ha de pecáts?

R. Principalment de dos, que son, original, y personal.

P. Què cosa es pecát originàl?

R. Es una privaciò de Justicia, y Gracia, originada de nostre primer Pare Adàm, que (exceptat Maria Santíssima) tot los que devallàm de ell, heretàm quant nos concebím.

P. Pero si Adàm cometè lo pecàt, com nosaltres podèm incorrer en aquella culpa?

R. Perque era Cap de nosaltres, y per voluntat de Deu, totes nostres voluntats estaven depositades en la sua, y concorregueren en son pecàt, aixis com lo Pupillo concorrer als Tractes del Tudor.

P. Les criatures, que moren sens rebrer lo Baptisme, per est pecàt originàl, estaràn sempre privades de la Gloria?

R. Si Pare; perque lo pecàt originàl es mortàl, que priva per sempre lo Cel; del que molts Pares negligents, que deixan morir culpablement á sos fills sens Baptisme, daràn estretissim compte al Tribunal de Deu.

P. Lo pecàt personal, que es lo que cada un comét, y consent ab sa propia voluntat, de quantas maneras es?

R. De dos, que son mortàl, y veniàl.

P. Qual es lo pecàt, veniàl?

R. El que levement, y en cosa poca se oposa als preceptes de Deu, ó de la Iglesi.

P. Lo pecàt veniàl priva de la amistat , y gracia de Deu , ni de sa Gloria ?

R. No Pare ; pero es ofensa de Deu , que mereix rigurosa pena temporàl ; y te molts altres mals efectes .

P. Quals son eixos mals efectes del pecàt veniàl ?

R. Entibia lo amor de Deu , y lo fervor de la devociò , y disposa pera caurer facilment en la culpa mortal ; debilitant les forces à la Anima per poder resistir à les vehements tentacions del Dimoni .

P. Segons açó aquells Christians , y son molts , que no reparan en dir moltes mentides leves , paraules jocoses , ò ocioses , vistes inconsiderades , y curioses , ò cometre altres pecàts veniàls , dient que açó importa poch , pues á ningú porta dany ; facilment estos cauran en culpa mortal ?

R. Esta es la sagacitat del Dimoni , com adverteix Santa Theresia , que al Principi ab pecats venials enflaqueix les forces à la Anima , pera que després ab una grave tentació facilment la puga fer caurer en desgracia de pecat mortal .

P. Y los que diuhen , que estan ab ferm proposit de no ofendrer gravement á Deu ; no tenint cuydado de evitar les culpes veniàls , estan ab perills de caurer en graves culpes ?

R.

R. Sant era un Profeta Davit : y una vista curiosa que tingué à la cara de una dona hermosa, si be al principi fou un pecat venial, li fou occasió de caurer en la desditxa de molts pecats mortals.

P. Se ha de estar molt temps al Purgatori , per purgar la pena que mereix un pecat venial ?

R. Mes que no reparen : pues refereixen las Historias , que per un sol pecat venial , revelà una Anima , que estava condemnada à patir un any de Purgatori . Senyeri tom. 50 pag. 43, 8.

P. Què cosa es pecat mortal ?

R. Es un pensament , paraula , u obra , que en cosa grave se oposa als preceptes de Deu , ó de la Iglesia .

P. Quantas condicions son necessarias , pera que un pensament , paraula , u obra sia pecat mortal ?

R. Tres : que son plena advertencia : plena libertat , y consentiment ; y que la accio , u materia sia grave .

P. Pare que millor ho comprengas , donam un cas practich ?

R. Si vuy plenament advertesch que es dia de Festa , y que tinch precepte , en pena de pecat mortal , de odir Misericòrdia : si sens tenir justa causa voluntariament la deixo de odir , peco mortalment : y aixis en tots los demés preceptes .

P. Perque se diu pecat mortal?

R. Perque priva la gracia, y amistat de Deu, que es la vida de nostra Anima.

P. Lo pecat mortal es la cosa mes mala del Mon?

R. Si Pare: perque nos priva de gosar á Deu, que es lo major de.

P. Yes la mes fea, y abominable?

R. Mes quel Dimoni: perque la fealdat del Diabol folament es Per lo pecat.

P. Quins efectes te la malicia, y gravedat de una culpa mortal?

R. Priva la Anima de la gracia, y amistat de Deu del Regne del Cel, dels Dons del Esperit Sant, del merit de las bonas obras, y de la participacio, y Comunió dels Sants.

P. A que se exposa lo miserable, que peca mortalment?

R. A quedar pera sempre enemich de Deu, de Maria Santissima, dels Angels, y Sants: y a ser perpetuament en las penas del Infern esclau del Dimoni.

P. Pues á vista delta inexplicable perduta, y rigor que la Fè nos ensenya contra qui peca mortalment: com entre Christians se cometan tantes culpes mortals?

R. Perque no tenen Fè viva: y enganyats del Dimoni no miren, y consideren estos danys, y perills, que en lo mateix instant que pecan los pot esdevenir.

P. Per evitar esta pena eterna, y eixir de la culpa mortál, ha instituhit nostre amantissim Jesu alguna medicina, y remey?

R. Si Pare: y la ha composta de sa santissima Sanch: que son los Sagraments de la Iglesia: pues rebuts ab deguda disposiciò, son medis pera restituhiros á la amistat de Deu, y ebitar la pena eterna.

DELS SAGRAMENTS DE LA IGLESIA.

Son los Sagraments de nostra Santa Mare Iglesia catholica, aquellas Fonts purissimas dimanadas del Costat de Christo, que deraman ayguas medicinals, y riquissimas de gracia, per enriquir nostra espiritual miseria, y curar de las dolencias de nostres pecats: pues, com diu lo Concili de Trento, que si ja quant naixèm estam privats de gracia, per lo Baptisme la alcançam: si perdem la gracia baptismal, per la Penitencia la recuperam: si aumentam la gracia, à tots los Sagraments ho devem: y si la conservam, es per les forces, que mediante los Sagraments alcançam Pues si un Merge ofereix certament la salut à un malalt, qual loco serà que no abracia sa medicina? Qui oferirà llibertat à un catiu, que no la acceptia? Y qui oferirà lo alivio total à un pobre, que desprecie la socorro?

Pues tot açò , y mes nos ensenya la Fè ,
 quens ofereix Christo en sos Divinos Sagra-
 ments . Son medicinas pera curar lo con-
 tagi de nostras culpas . Son medis pera ei-
 xir de la esclavitut del Dimoni . Y son una
 mina de infinitos trosors per enriquir de gra-
 cia , y Gloria à nostra Anima . Declaremmos
 mes ab est simil . Si piàdòs lo Rey en tots
 los pobres de son Regne , aguès construhit
 un Arxiu ab sobreabundant moneda , donant
 llibertat à atots , anassen à buscar en dit
 Arxiu la que volguesssen , no solament per
 pagar sos deutes , si tambè per aumentar
 sa hazienda , y eixir de la esclavitut de
 sa miseria : si un per peresa , negligencia ,
 ò malicia , abracés tant suau medi per
 satisfer à sos Acreadors , y redimir sa po-
 bresa , no dirian tots que es un necio . y
 loco ? Pues major locura es de un Chris-
 tiá , que aventnos deixat aquella bondat
 infinita de nostre amantissim Jesús un so-
 breabundant , è infinit tresor depositat en
 estos Divinos Sagraments , à costa de sos
 cruels totments , y Sanch , no sols pera
 satisfer al Pare Etern aquell infinit deute ,
 que avèm contrèt per nostres culpes , si
 tambè per aumentar los inestimables bens
 de gracia , y eterna Gloria : hi age tanta
 peresa en frequentarlos , y tant poca Fè ,
 y Christianitat en disposarse , pera lograr
 aquell

aquell tresor de gracia causada per estos soberanos Sagaments, que no importa menos que alcançar pera sempre una eterna Gloria, y molts auments de ella. Pues, perque no errèm medi tant important, es necessari tenir alguna inteligeucia de aquells Sagaments, que avem de rebrer, de la disposiciò avem de tenir per alcançar lo fruyt de ells, y dels admirables efectes que causan.

P. **Q**uants, y quals son los Sagaments de la Iglesia ?

R. Son set : lo primer es Baptisme : lo segon Confirmaciò &c.

P. Qui instituì estos Sagaments ?

R. Lo Redemptor dels homens, en nostra Lley de Gracia.

P. Perque los instituì ?

R. Pera borrar nostres pecats, causant gracia en nostres Animas, per medi dels merits de sa Passiò santissima.

P. Què cosa es Sagament ?

R. Es un senyal sensible, que si dignament lo rebém, nos santifica ab la Divina Gracia.

P. Y per esta Gracia entens lo pa, ó altre alimento, que comunament se diu que es Gracia de Deu ?

R. No Pare : sinó que la Gracia es un especial Do, que Deu nostre Senyor graciofamenter nos dona.

- P. De quantas maneras nos afavoreix Deu nostre Senyor ab sa Gracia ?
- R. De dos maneras: que es la Gracia actual: y habitual
- P. Que entens per Gracia actual ?
- R. Aquellas inspiracions , y auxilis , ab los quals Deu nostre Senyor illumina nostre enteniment , y mou à nostra voluntat per obrar be , eixir de pecat , y conservarnos en gracia.
- P. Luego si Deu nostre Senyor graciosament nons dava esta assistencia , y gracia , ni podriam eixir del pecat , ni conservarnos en sa amistat ?
- R. Pare , est es un benefici singular que devém á nostre Deu: pues sens esta Divina assistencia, ni podèm començar , ni proseguir obra bona.
- P. La Graci habitual qual es ?
- R. Es un Do Celestial, que infundeix , y participa Deu al Anima , ab lo qual nos adopta per fills seus, y hereus del Cel.
- P. Gosa de gran hermosura , y dignitat una Anima , que esta en gracia de Deu ?
- R. Despres de Deu nostre Senyor, no hi ha de major.
- P. No la tenen major Maria Santissima , los Angels , y Sants
- R. Pare , tota la hermosura , y belleza de ells, la tenen per la Gracia.

P. Segons açó esta preciosa preuda de la Gracia, serà de gran valor ?

R. Es de tal valor, que per mereixerla, y comprarla per nosaltres, Christo Senyor nostre donà sa Sanch, y Vida.

P. Pues, si es la major prenda que nosaltres podèm alcançar, com se atreveixen los pecadores à vendrerla, per una vil passió, y pecat?

R. Perque no consideran, ni tenen la Fè viva del que perden: que si meditavan, que Per qualsevol pecat mortal, Perden la dignitat de ser fills de Deu, las riquesas de la Glòria, y se transforma sa belleza en fealtat de Dimoni: com es Possible que consentissem à pecar?

P. Y Christo Senyor nostre, dius que nos mesquè, y comprà esta Gracia?

R. Si Pare, y fou ab lo valor infinit de sos merits.

P. Pera que ho comprengam millor, donau un simil?

R. Si un Senyor piadòs en temps de miseria, donava un gran tresor à un Flequer, pera que qualsevol pobre que ab cedula sua anés à buscar pa lay donas: lo pa ja es pagat, y satis fet, y los pobres graciosament quedarien socorreguts. Pues esta fou la misericordia de Christo, que aventnos merescut la Gracia ab sa Passió santiissima, ara medianc la cedula dels

Sagaments , sens dona graciosament la Gra-
cia , que est piados Senyor nos te ja gunyada ,
y comprada .

P. Y es necessari , pera que sens concedesca
esta Gracia , rebrer los Sagaments ab bona
disposicio ?

R. Si Pare : pues sens ella no se alcança la
Gracia .

P. Quals Sagaments , à mes de la Gracia , causan
tambe caracter , que sols se poden rebrer una
vegada ?

R. Los sagaments del Baptisme , Confirmacio ,
y Orde .

P. Que cosa es caracter ?

R. Es un senyal , o divisa , que resplandeix en
tots los Christians , o per eterna honra del
qui se salva , o per eterna infama del qui
condemna .

DEL SAGRAMENT DEL BAPTISME

P. QUE cosa es Baptisme ?

R. Es un Sagament , ab lo qual renaixem
espiritualment , donatnos la vida de la Gra-
cia , la insignia de Christians , y fentnos capa-
ces de rebrer los demés Sagaments .

P. Qual es la materia de est Sagament ?

R. Es la aygua natural , y elemental : com es la
del mar , fons , rius , pous , la de pluja , y qual-
sevol altre aygua natural .

P. Y ab la aygua destilada de Roses , ó de altres flors , y herbas , no podèm batejar ?

R. No podèm : perque no es aygua naturál , ni usuál .

P. Se ha de aplicar molta aygua , per ser verdader Baptisme ?

R. No basta una gota , ni mullar lo dit , y fer una Creu en lo front de la criatura , com fan alguns : sino la que es necessaria pera fluir , y correr per modo de ablució .

P. Si en cas de necessitat nos trobás sino gel , ó neu , que no es aygua fluxible , què has de fer ?

R. Ab lo calor de las mans , ó de altra manera derritirho , pera que fluesca , y correr per lo cap de la criatura .

P. Qual es la forma , ó paraulas , que de necessitat del Sagrament , al aplicar la aygua se han de dir , perque sia verdader Baptisme ?

R. Jo te batejo en nom del Pare , y del Fill , y del Esperit Sant .

P. Y si lo qui bateja muda alguna paraula destas , ó ni ajustia de altres , es valido lo Baptisme ?

R. Se exposa à cometer un error substancial , no batejar be , y privar pera sempre aquella criatura de la Glòria : com de molts de estos exemplars ploren les Histories .

P. En cas de necessitat , qui pot batejar ?

R. Qualsevol home , ó dona , que tinga us de rebò , y sapia la forma del Baptisme .

P. Y en cas se trobien molts de present dèu batejar lo mes digne , ço es lo home primer que la dona , si sap lo que dèu fer ?

R. Sí Pare : que aixis està disposat per la Iglesia.

P. En cas de necessitat si bateja algun secular , ó dona que no entenen lo Llatí , sera convenient que usie de aquelles paraules , ó forma en Llatí que usan los Sacerdotes quant batejan ?

R. Antes dich que es molt inconvenient , sino que digan la forma en nostra llengua vulgar : per que com no entenen lo Llatí , facilment mudan lo sentit substancial de les paraules : y en tal cas lo Baptisme es de ningun valor .

P. Qual intenció ha de tenir lo qui bateja ?

R. De fer aquella criatura Christiana , segons practica la Iglesia en est Sagrament .

P. Lo qui reb lo Baptisme , si te us de rahò , què intenció dèu tenir ?

R. De voler ser Christiana , y observar la Doctrina de Christo .

P. Y antes de rebrer lo Baptisme dèu ser ben instruït en los Mysteris de la Fè , y tenir dolor sobrenatural de totes les culpes ha comeses antes del Baptisme ?

R. Sí Pare : que esta es disposició necessaria pera rebrel , y participar los fruyts del Sagrament .

P. Y las criaturas que no tenen us de rahò , y no poden tenir esta disposició ?

R. Los basta la Fè de la Iglesia , en la intenció de la qual se batejan .

P. Si es tant important, que en cas de necessitat sorian tots ab perfecció com han de batejar: que faràs quant te trobies en tal necessitat?

R. Formar luego intenció de fer lo que fa la Iglesia en lo sant Baptisme: després pendrer una poca de aygua natural, y llansarla al cap de la criatura, fent que corria: y al mateix temps que tira la aygua dir: *Jo te batejo en nom del Pare, y del Fill, y del Esperit Sant.*

P. Y si la criatura no trau lo cap, sino un peu, una ma, ó altre part del cos, encara que sis poch, y temen no moria antes de acabar de naixer: ó be la Madrina dupta si es morta, ó viva: que se ha de fer pera socorrer à la necessitat espiritual de aquella criatura?

R. Batejarla ab condició, si es capás, ó viva: y si naix viva, y te perill proxim de morir antes de arribar à Fonts Baptismals, ab condició de si no era batejada, tornarla à batejar, tirant una poca de aygua al cap, que es la part creta del cos, ahont se dèu batejar.

P. Si es un gatament, que nos persebeix ahont te lo cap, ó be encara es dintre las secundinas, ó despulla, y si se veu que aquella criatura es viva, ó lo menos se miran rahons pera dupertar si es viva: què dèu fer?

R. Si es viva, batejarla absolutament: y si se dupta, ab condició, tirant una poca de aygua que corria de dalt à baix per una part del aborto, ó gatament, y així mateix en la despulla.

- P. Y si treta la despulla , com luego sedēu trau-
rer , se veu que la criatura es viva , ó lo menos
se dupta ab rahons probables : ques ha de fer ?
- R. Si se li persebeix cap , tornarla à batejar , ti-
rant aygua al cap : y si no se li persebeix ,
tirar una poca de aygua per tot un costat del
gastament : sempre empero ab la condició , si
es capàs , y no es batejada .
- P. Lo Pare , ò Mare , en lo perill proxim de la
mort del fill , lo poden batejar ?
- R. Si home , ò dona estrangers sabent batejar ,
poden socorrer aquella necessitat , no poden
batejar : perque batejant sens necessitat , con-
trau lo qui bateja un perentiu espiritual ab
son confort , que quedaria privat del us del
Matrimoni .
- P. Quins efectes causa lo Sagrament del Bap-
tisme ?
- R. Primerament nos causa la primera Gracia ,
ab la qual se nos perdona , no sols la culpa ori-
ginàl , si tambè la culpa , y pena dels pecats
actuals eomesos antes del Baptisme .
- P. Què altres efectes causa ?
- R. Nos fa fills de Deu , y de la Iglesia , Hereus
de la Gloria : nos infundeix moltes virtuds : y
nos dona un especial auxili pera viurer Christi-
anament .
- P. Pot ningù salvarse sens lo Baptisme ?
- R. No Pare : perque es medi necessari pera entrar
á la Iglesia , y á la Gloria .

P. Y si un te contrició , quant no te ocasió de batejarse , se salvarà ?

R. Si Pare : perque es Baptisme en vot , ó desi g.

P. Qui no es batejàt , pot rebrer altre Sagrament de nostre Santa Mare Iglesia ?

R. No Pare : perque lo Baptisme es porta necessaria pera entrar à la Iglesia , y rebrer los demés Sagraments .

P. Què parentiu se contrau en lo Sant Baptisme ?

R. Una cognació espiritual , que priva al qui bateja , y als Padrins , que no poden casar ab lo Batejàt , ni ab los Pares : y si tenen acte carnàl , cometan un incest espiritual , necessari de explicarlo en la Confessió .

P. Qual obligació es la dels Padrins , ab los fiols ?

R. Los Padrins son com á fianças dels Pares : perque si estos son ausents , ó morts , ó be son descuydats notablement en ensenyar la Doctrina , y dirigir en bons costums á los fills , en eix cas en pena de pecat mortàl , han de suprir los Padrins : y esta grave obligació es poch observada , y reparada .

DELS SAGRAMENT DE LA CONFIRMACIÓ.

P. A Què si instituhi Christo Senyor Nostre lo Sagrament de la Confirmació ?

R. Per aumentar , y corroborar la Gracia avem rebut

rebüt en lo Sant Baptisme , donantnos auxili ,
y fortalesa pera confessar valerosament la Fé ,
y resistir à les tentacions contra esta virtut , y
à tots nostres enemichs del Anima.

P. Qué disposició se necessita pera rebrer est Sagrament ?

R. Si te us de rahò , se necessita que tinga inten-
ció de rebrel , y estiga en gracia : si no te us de
rahò , la Iglesia suplex fa intenció .

P. Tenim los Christians obligació , baix de culpa
mortál , de rebrer est Sagrament de la Confir-
mació ?

R. No Pare : però es molt util , perque per falta
de la gracia de fortalesa , nos causa podríam
caurer en graves tentacions , y pecàts .

P. Podèm rebrer mes de una vegada est Sagra-
ment ?

R. Nos pot reiterar : perque imprimeix carac-
ter à la Anima .

P. Causa parentiu espiritual entre los Padrins ,
los Confirmats , y Pares dels dits Confirmats ?

R. Sí Pare : y te los mateixos efectes , que avèm
dit en lo Baptisme .

DEL SAGRAMET DE LA EUCHARISTIA.

P. QUE entens per lo Sagrament de la Eu-
cheristia ?

R. Lo Santissim Sacrament del Altar , que
son

son les espècies de Pa , y de Vi consagrades ,
que baix de elles està lo Cos , y Sanch de
Christo.

P. Es misteri de Fè est Santissim Sagrament ?
R. Com a tal lo veneram , adoram , y confessam
en molts Artichles del Credo.

P. Quil instituhi ?

R. Christo Senyor nostre, lo dia antes de morir.

P. Pera que lo instituhi ?

R. Pera unirse intimament , com a aliment espi-
ritual , ab nostres Animes , nudrirlas , y conser-
varlas en la vida de la gracia.

P. Per virtut de las paraulas de la consegració ,
qui està en la Hostia consegrada ?

R. Lo Cos de Christo , Deu , y Home verdader.

P. Y en lo Calser ?

R. La Sanch de Christo Senyor nostre.

P. Per concomitancia , si posa també tot lo que
vuy en lo Cel està unit ab Christo ?

R. Sí Pare , com es la Anima , y la Divinitat.

P. Y en la Hostia consegrada hi es la Sanch de
Christo : y en lo Calser lo Cos ?

R. Sí Pare : perque Christo realment està viu
en est Santissim Sagrament : y un eos viu no
pot estar separat de sa sanch , ni la sanch
del cos.

P. En est Sagrament si posa Maria Santissima , o
altres Sants , y Angels ?

R. No Pare : que feria gran error tenir està
inoraneia.

P. Després que lo Sacerdot ha consegrat , queda en lo Santissi Sagrament substancia de pa , ni de vi ?

R. No Pare : perque per virtut Divina medianat las paraulas de la Consegració , la substancia de pa se converteix en cos de Christo , y la del vi en Sanch : aixis com lo aliment que prenem , naturalment se converteix en carn , y sanch.

P. Y los accidents del pa , y del vi , després de la Consegració , quedan en les espècies consegretades ?

R. Si Pare : com son quantitat , color , olor y sabor .

P. Si realment està tot lo Cos de Christo en la Hostia , com nol podem veurer ab los ulls corporals ?

R. Està invisiblement per modo de substancia : y la certitud de la Fé quens ho ensenya , es lo que basta .

P. Donam un simil ?

R. Un dia nuvol certament crehèm que lo Sol es tras los nuvols , encara que nol vejám : què molt que per la Fé cregàm , que tot lo Cos de Christo es baix les espècies consegretades , encara que nolopugàm veurer ?

P. En una Hstia tan petita , com pot estar tot lo Cos de Christo ?

R. En un mirall petit naturalment cap la imatge de tot lo cos de un home : y en la Nina del

del ull , se encerra tota nna casa , ó montanyaas
què molt que miraculosament estiga tot lo
Cos de Christo dintre de la Hostia con-
segrada ?

P. Quant per virtut de la Consagració , se posa
realment lo Cos de Christo en la Hostia con-
segrada , deixa lo Cel ?

R. No Pare : sino que en un mateix temps està en
lo Cel , y en totes les Hosties consegrades .

P. Donam un simil ?

R. Lo raix del Sol baixa à la terra pera dar vida ,
y conservar les plantas , sens may separarse del
Sol : pues aixis es Christo , quant baixa à la
Hostia consegrada pera dar vida à nostres Ani-
mes , sens apartarse del Cel .

P. Com està Christo Senyor nostre en la Hostia
consegurada ?

R. Tot en la Hostia , y tot en qualsevol part de
la Hostia : aixis com nostra Anima , que està
tota en tot lo cos y tota en qualsevol part del
cos .

P. Luego quant lo Sacerdot dvideix la Hostia ,
nos divideix lo Cos de Christo ?

R. No Pare : aixis com si jo me mirava en un
mirall , y rompentse se dividia en moltes parts
no per això se dividiria ma cara , ni mon
cos .

P. Los Seculars que combregan sols ab la Hostia ,
també sumeixen la Sanch de Christo ?

R. Sí Pare . perque en la Hostia , y en qualsevol

part de ella està tot Christo viu , en Cos , y Sanch.

P. Y ab tants milanars com prenen la Comunió , nos diliminubeix lo Santissim Cos de Christo ?

R. No Pare : y es com si ab milenars de ciris anavain à buscar llum à una atxa encesa , la llum de la atxa nos disminuirie , y quedaria tant entera , com antes de comunicar tantes llums .

P. Los efectes admirables , que causa al Anima ben disposada la Santissima Comunió , quals son ?

R. Aumenta la gracia , devociò , y fervor de caritat à la Anima : perdona les culpes venials , si voluntariament nos te complasencia de elles : dona fortalesa pera resistir à les tentacions , y evitar les culpes mortals : y comunica auxilis per una final perservancia .

P. Què altres favors concedeix la Santa Comunió à la Anima devota ?

R. Debilita lo ardor de concupicencia : uneix espiritualment la Anima ab Christ , al modo que una cera derritida se uneix ab altre cera , si la mesclan : es guia per la eterna Benaventurança : y com à aliment Celestial , à qui la reb ab devoció actual , li comunica mil regalos , y dulçuras espirituals .

P. Si la sagrada Comunió causa tants Celestials efectes : com son molts los qui ab la freqüència de tantes Comuniions , se quedan com anter-

indevots , y tal vegada ab les mateixes imperfeccions , y pecats ?

R. Esta consideració seria digna de plorar-se ab llagrimas de sanch , pues solament se pert per nostra indisposició .

P. Donam un simil ?

R. Es com lo foc , que si aplicàm à una llenya verda , y humida , no se encén , y nos pert per part de la activitat , y virtut del foc , sino de la mala disposició de la llenya : aixis es que si la Santa Comunió no inflama la Anima en lo foc del Divino Amor , sols se pert per falta de nostra devoció , y disposició .

P. Qual disposició de part del cos se necessita pera rebrer licitament lo Santissim Sagrament ?

R. Una modestia exterior en totes les accions : reculliment de sentits : y si no som malalts , devem estar dejuns naturals , tant de menjar , com de beurer .

P. Y una sola mica de pa , ò una sola gota de vi , ó ayqua , ò qualsevol altre aliment , encara que fos per modo de medicina , bastará per romper lo dejuni natural , y no poder rebrer licitament la Comunio ?

R. Sí Pare : y en tal cas , si no es necessitat , nos pot pendrer la Comunió , en pena de pecat mortál .

P. Es necessari aver dormit després del sopar , antes de pendrer la Comunió , sols no agen menjat després de mitja nit ?

- R. No es necessari : sino que sols es ignorància de alguns.
- P. Es pecat menjar luego de aver pres la Comuniò ?
- R. Lo tardar al gun temps es reverencia deguda al Sagrament : com tambè no escupir luego , per no posar-se en perill de traures alguna particular: ni fumar , ni mastegar tabaco antes de la Comuniò , ni en una hora després de aver combregat , per ser cosa rancia indecentissima.
- P. De part del Anima , per no rebrer sacrilegiament la Santa comuniò , què disposiciò devem tenir ?
- R. Devem tenir la conciencia pura de tota culpa mortal: y si tenim culpa , ó d'uptam , confessar-nos antes ab verdader dolor , y proposit , com nos mana lo Apostol Sant Pau.
- P. Si algun miserabl se atreve xà rebrer la Comuniò en pecat mortal , ó sens proposit verda-der de evitar la mala consuetut de pecar mor-talment , com èt grave pecat ?
- R. Es un gravissim sacrilegi è imita à Judas , que ab un bes de pau trahì à Christo : y la major confusió es , que ab est sacrilegi , ell mateix se firma la sentencia de eterna condemnaciò , y una vida breu , y penosa.
- P. Pero si es aliment de vida eterna per la Anima , y causa especial dulçura : com serà occasiò de una sentencia de mort eterna , y de una vida amarga , y penosa ?

R. No prové del Santíssim Sagrament, sino de la mala disposiciò del qual reb.

P. Donam un simili, com un mateix alimen espiritual causa vida, y dulçura à la Anima que està en gracia: y es occasió de mort eterna al qui està en pecat mortal?

R. Un alimen generós, que donàt á un que està ab sanitat, lo nudrà, conservara la vida, y aumentara les forces: al qui està malalt, y molt flach, per sa mala disposiciò, lo matara, y acursara la vida.

P. Si un, estant ja à la balustrada del Altar per combregar, li vè à la memoria un pecat mortal, que no ha confessat: y nos pot retirar sens grave nota, y escandal pera confessarse: què dèu fer?

R. Procurar ab fervor fer un Acte de Contricio: y per evitar lo escandal, pendrer la Comuniò y després quant antes moralment puga, confessar aquell pecat.

P. Pera lograr los innumerables efectes, que de si causa la sagrada Comuniò, á mes de estar limpios de pecat mortal, qué altre preparaciò y disposiciò devèm tenir?

R. La devèm rabrer interiorment ab un sant temor, y ab gran humilitat, tenint una fé, y coneixement, que anam á sumir lo mateix Fill de Deu: y devèm tenir una intima devociò actual, per la qual sens comunica indecibles regalos, y consuelos espirituals, y temporals.

P. En què consisteix esta devoció actual, per la qual Deu en la Santa Comunió coneedeix tans fauors á la Anima, y al cos?

R. En una vida devota, y virtuosa, aborrint no sols las culpas mortals, sino també las venials, desapegarse totalment del amor propri, y de les coses del Mon, aspirant solament á les coses Celestials, y cumplir la voluntat de Due-

P. Tenim precepte baix de pecat mortal, de rebret algunes vegadas la sagrada Comunió?

R. Sí pare, tant dret Divino, com Ecclesiastich: com sou en lo perill proxim, ó article de la mort: quant es precepte del Confessor pera vencer alguna tentació: y una vegada lo menos tots los anys en sa propia Parroquia, per Pasqua florida com nos mana lo tercer precepte de la Iglesia.

P. Qui la reb indignament en pecat mortal, cumplira aquest precepte de la Iglesia?

R. No pare: perque aixis ho ha declarat lo Pontifice, que ningú satisfa á un deute de justicia, si paga ab moneda falsa. *Innocent. VI. Proposit. 55.*

P. En qual edat comença de obligar est precepte?

R. Sempre que lo prudent Confessor coneixerá, que la persona te suficient discreció, y coneixement, pera saber diferenciar lo pa material, de est dulcissim Pa espiritual.

P. Si un Pare mogut de un vil interés, priva á son fill,

fill, o ara sia en sanitat, o en lo article de la mort, de pendrer la Santa Comuniò, que segons lo prudent judici del Confessor, te suficient discrecio, y concientement pera rebrerla: peca lo tal Pare?

R. Sí Pare, gravissimamente: perque si es la major impietat negar lo Pare al fill lo aliment necessari per conservar la vida del cos: quant mes cruentat serà privarlo de est Santissim Sagratament, que es Celestial aliment per conservar la vida del Anima.

P. Los qui ab devocio, moltas vegadas en lo any frequentan la Confessio, y Comuniò, què mereixen?

R. Tenir un dels principals senyals de predestinacio, y salvaciò: perque estos Sagraments donan auxilis particulars per refrenar las passions, purificar las imperfeccions debilitar les forces al Dimoni, aumentar les virtuts, y perseverar en gracia.

P. Y los que solament de any en any, quant insta lo precepte se confessan, y combregan?

R. Pare, estos deuen considerar, que si estaven un any sens pendrer aliment corporal, sois miraculosamente sels podria conservar la vida temporal: pues estar un any sens rebrer est aliment espiritual de la Santissima Comuniò, pareix que sois per miracle podran conservar la vida del Anima, y salvarse.

P. Després de la Comuniò, es degut à la obligacio.

graciò de un Christia , recullirse en la Iglesia per lo espay de mitja hora , ó alomenos un quart , en acciò de gracies de tant immens benefici , meditant ab Fé viva , que Christo se ha dignat venir realment en ses entranyes , pera salvar à sa Anima , conquistar son amor , y obligarlo pera que lo adoria , y servelca ?

R. No sols es obligaciò , sino que es lo medi mes unich per alcançar los fruyts de la sagrada Comuniò : y es lo temps mes oportu per lograr de aquell Divino Senyor los favors espirituals , y temporals que necessitam.

P. A mes deitos singulars favors , que un devot alcança en est rato de reculliment : si aquella mitja hora , ó quart que las especies estan à consumirse , ó digerirse , y Christo realment està present en ses entranyes , se disposa ab nous actes de Contricio , y Amor de Deu : à proporcio deitos , logra la Anima nous augment de Gracia , y Gloria ?

R. Aixis ho afirma la Sentencia mes ben rebuda.

P. Què diràs pues de aquells , que apena han rebut lo Santissim Sagrement , quant sens recullirse , ó dar gracies , en la mateixa Iglesia se posan à conversar , ó be luego aixint de la Iglesia se van à divertir , y tal vegada en mentir , murmurar , y pecar ?

R. Pare , com tot pecat sia una trahiciò contra Deu ,

Deu , diria que los tals son de la escola de Judas , que apenaç combregat , quant luego hişne fora per entregar Christo als Jueus.

P. Ames desta Comunió Sacramental , sabs altra Comunió , que sia de molta utilitat , y conveniencia del Anima ?

R. Sí Pare : y es la Comunió espiritual , que estant la Anima en gracia , y ben disposada , cada hora , y momento la podém rebrer , y especialment quant ohim Missa .

P. Si per un medi tan facil podèm alcançar tants favors de Deu : digasme en què consisteix esta Comunió espiritual ?

R. En un afecte , y amor fervorós , y en una anima , y desig de rebrer á Christo Sagamentat .

P. Y estant la Anima ben disposada , y fervorizada en est desig espiritual , li comunica també Christo una nova assistencia pera resistir à les tentacions , pera aumentarli les virtuts , y perfecció Christiana , y pera concedirli molts altres beneficis espirituals , y corporals ?

R. Aixis ho exprimentan las Animas santas , y devotas : y Deu revelá á Santa Gertrudis , que ella avia alcançat mes gracies , favors ab la Comunió espiritual , que altres ab la Sagamental .

P. Donam un simil , pera que millor comprendàm , com Deu nostre Senyor paga tant be esta disposició , y desig ?

R.

R. Si dos, sabent que lo Rey ha de venir, preparamen, y adornassen ses Cases, y Palacios ab lo desitg, y afecte que lo Princep se servís dellas; y encara que arribant sols se aposenta al un, y no entra al altre: pero no obstant als dos Deunyos lo Princep premia, y afavoreix, al un per que lo reb, y al altre perque ab prevenció singular desitja rebrel ab tot afecte: pues ab singulars favors, y gracies (proporcio servada) premia Christo en est Sagrament à les Animes devotes, al qual reb, y al que disposta, y te desitg de rebrel.

DEL SAGRAMENT DE LA PENITENCIA

P. Qual Sagrament instituì Christo Senyor nostre pera perdonar los pecats comesos delprés del Baptisme?

R. Lo Sagrament de la Penitencia, que es la Confessió Sagamental.

P. Què cosa es Confessió Sagamental?

R. Es manifestar al Confessor los pecats comesos després del Baptisme, ab Fè, y Esperança de alcançar la absolució, y perdó de aquells.

P. Quals son los efectes, y profits espirituals, que causa à la Anima una Confessió Sagamental ben feta?

R. Primerament nos causa Gracia, è augment de ella, perdonant tots los pecats, per molts, y enormes que sien.

P. Què altres efectes causa la Confessió Sacramental ben feta ?

R. Commuta la pena eterna del Infern , que un pecador mereix per cada pecat mortal , en pena temporal : dona singulars forces , y assistencies al Anima pera vencer les tentacions : y desterra lo temor , y tristesa ocaſinada del pecat , causant à la Anima una espiritual alegria ab la esperança del perdó .

P. Quantas condicions son necessarias pera fer una bona , y fructuosa Confessió ?

R. Sinch , que son : diligent examen de conciencia : dolor dels pecats comesos : proposit de la esmena : confessar enterament tot los pecats , que ocurren à la memoria , y llegitimament no son confessats : y ultimament , animo de cumplir la satisfaciò , y penitencia que lo Confessor mana .

EXAMEN.

P. QUÈ cosa es Examen de conciencia ?

R. Es aquell diligent cuidado , que devem posar pera pensar ab los pecats , que desde la ultima Confessió avem comesos .

P. Quanta diligencia , y temps deus posar , pera examinar la conciencia ?

R. No hi ha regla certa : però tots avem de posar igual cuidado en est examen , que posariam per alcançar un negoci de importancia : per que

que ninguna cosa es mes important que la salvaçió de nostra Anima.

P. Qui te consuetut de pecar , ó ha molt temps que no se ha confessat, déu posar mes temps, y cuydado , que aquells ques confessan à menut, y son temorosos de Deu?

R. Si Pare : perque mes diligencia , y temps se déu posar per limpiar una camisa de un Carboner , que de mitg en mitg any se muda , que no la de un Senyor , ques muda de vuyt en vuyt dias.

P. Per acertar est examen , deus examinar ab cuydado de precepte en precepte de la Lley de Deu , y de la Iglesia , en qué has pecat per pensament , paraula , ó obra : y també de las omissions has tingut de las obligacions de ton estat , ó empleo ?

R. Si Pare : y altrament es dificil lo acert.

P. Fet lo degut examen de conciencia , si tens un dolor universal de tots los pecats te son també perdonats aquells pecats que not recordan , ni confessas ?

R. Si Pare : pero si després me venen à la memoria , tineh obligaciò de confessarlos.

P. Aquells que tenen tant mala consuetut de pecar , que en lo examen de conciencia no poden reduhir à numero sos pecats , què deuen fer?

R. Examinar poch mes , ó menos los pecats au-xan comès cada mes , ó be cada setmana , ó be

be cada dia , y explicar se ab est modo al Confessor : perque ja confessan lo numero dels pecats , del modo que mortalment poden

D O L O R

P. **Q**ual es la segona condició necessaria per fer una bona Confessió ?

R. Lo Dolor sobrenatural : que es en dos maneras de contricio , y atricio

P. Qual es lo dolor de contricio ?

R. Tenir pesar de aver ofès á Deu , per ser ell qui es , aborrint sumament lo pecat , per ser ofensa contra fa Divina Bondat , que sols es digne de infinit amor .

P. Es util als Christians , repetir ab tot fervor estos actes de contricio , y ab amor de Deu moltes vegades al dia , especialment luego que un ha pecat mortalmen ?

R. Es utilissim : perque ab lo proposit de confessarse borra luego la culpa , y causa Gracia : y si no te pecat mortal , à proporció de son fervor , y devociò aumenta graus de Gracia , y Gloria .

P. Lo dolor sobrenatural de atricio , qual es ?

R. Es un dolor ques diu imperfet , respecte del dolor perfet de contricio : lo qual està fundat en lo temor de Deu .

P. Quals motius te ?

R. Lo temor del Infern , la privaciò de la Gloria ,

- y la fealdàt de la culpa : y est dolor sols borra lo pecat junt ab la Confessió Sacramental.
- P. Perque ab alguna claredat comprendas la diferencia destos dos dolors , donam un simil :
- R. Dos motius pot tenir de dolor, y pesar un fill que matés à son Pare : lo primer es, si tant solament lo mou à tenir dolor lo amor , y consideració que era son Pare, à qui devia (després de Deu) tot jo ser que te: y à similitut de est dolor natural es lo dolor sobrenatural de contrició : pues encara que Deu no tingués Infern pera castigarnos , ni Cel pera premiarnos, moguts de son amor , nos pesa de averlo ofès, per ser nostre Pare de infinita bondat, à qui dvèm tot lo ser espiritual , y temporal , y per ser ell qui es , que sols mereix ser infinitament amat, y ne ofès.
- P. Lo segon motiu que pot mourer à dolor , y pesar à un fill de aver mort son Pare , qual pot ser?
- R. Lo temor de la Justicia , considerant que son grave delicto , segons la Lley , mereix riguros castich : y à est modo es lo dolor de atricio sobrenatural , fundat en lo temor de Deu, tenint pesar de averlo ofès, perque la Justicia Divina condemna als pecadors que moren en culpa mortal , en un Infern , ó quels privia de la Gloria.
- P. Es necessari perque la Confessió sia fructuosa, y causia sos efectes , que lo dolor sia universal,

extenentse à tots los pecàts mortals, que llegitímament no son confessats, encara que no vingan à la memoria quant un se Confessa?

R. Si Pare, universalmenst se dèu tenir pesar de tots: perque sens dolor ningun pecat se perdona: ni un pecat mortal se perdona, que nos perdonian tots los mortals.

P. Si moltes vegadas no has tingut altra materia de que acusarte en la Confessio, sino de algunes mentidas leves, ó flastomas materials, ó altres pecàts venials pero no se ha exprimentat esmena, encara que no sian sino venials, essent tota la materia que donas per lo Sagartment: fas bonas Confessions?

R. Ordinariament son sacrilegas, per falta de dolor: perque no avenhi alguna esmena, se infereix no tineh verdader arrepentiment, y dolor de aquells pecàts.

P. Pues per no exposarte à cometerre tant grave sacrilegi, tant en estos casos, com quant no ocurreix en la memoria algun pecat mortal, ó venial cert, què deus fer?

R. Acusarme ab nou dolor, y aborriment de algun pecat mortal, ó venial, en particular de la vida passada, ja confessat.

P. Si no tens dolor dels pecàts quant los confessas alomenos antes de la absoluçio del Confessor, fas bona Confessio?

R. No Pare: perque sens dolor, la Confessio, y absoluçio ni tenen fruyt, ni valor.

PROPOSIT.

P. Qual es la tercera circunstancia pera fer una bona Corfessió

R. Lo Profit verdader: pues sens ell , encara que tots los pecats se confessian , no quendan perdonats.

P. Essent necessari un bon proposit per nostra salvaciò : pera que est sia verdader , quantas condions ha de tenir ?

R. Tres : ço es que sia universal de tots los pecats , lo menos mortals : que tinga ferma resoluciò de evitarlos per tota vida , ab la ajuda de Deu: y ultimament , que sia eficàs resoluciò de apartar las ocasions de pecar , y posar los medis , que coneixerà necessaris , per no caurer en la culpa.

P. Luego encara que tu tingas proposit de evitar molts pecats mortals , pero set conserva un afecte en la torpesa , al odi formal , o altre pecat mortal , ton proposit no seria verdader ?

R. No Pare : que per ser universal lo proposit , ha de encloquer tots los pecats mortals , sens faltarsen un.

P. Los pecadors , que no posan los medis necessaris , pera eixir de la mala consuetut de pecar , o no apartan las ocasions quels indueixen á pecar : per mes que digan al Confessor , que

tenen resolució de no pecar mes , es verdaderz
y eficàs són proposit ?

R. Pare , es molt difficultòs . perque qui ama la
causa del pecat , ama lo pecat , y nol aboreix :
y perque un abre no brotia , es menester arren-
carli las rahels.

P. Tant estos , com los qui tenen moltas recaygu-
das en un mateix pecat , inferirèm que no te-
nen verdader proposit , y que ses Confecions
ordinariament ferán sacrilegas ?

R. Sì Pare perque regularment eixos propositos
no són verdaderas resolucions , sino velleytats.

P. Son moltas las Animas Christianas , ques con-
demnan , per no tenir son proposit quant se
confessan , estas tres circumstancias ?

R. Son à milanars las que ho ploran en un In-
fern : com afirman molts Sants , y ho confir-
man las Historias.

ENTERA.

P. Qual es la quarta condició , per fer una
bona Confessió ?

R. Que sia entera , lo menos de tots los pecats
mortals , que després de un diligent examen
ocurreixent à la memoria , si no son llegitima-
ment confessats.

P. Com faràs la Confessió entera ?

R. Dient ab tota veritat , y claredat al Confessor

quals son los pecats he cometos , quantas vegadas he pecat , y quinas son las circumstancias de la persona , lloch , ó temps , que en si portan different malicia , ó especie de pecat.

P. Com has de explicar al Confessor tots los pecats de pensaments , paraula , y obra ?

R. Del modo quels tinch en ma memoria després de un diligent examen .

P. Not comprehend , si not explicas millor ?

R. Vull dir , que tinch de confessarme dels pecats mortals , com à mortal : los venials , com à venials : los certis , com à certis : y quant dupto si he pecat , ó no mortalment , tinch de acusarmen com à pecat duptos .

P. Te has de acusar també dels medis que te has valgut pera pecar , y del si , ó mala intencio , que portavas en tas accions , y obras ?

R. Sí Pare : perque regularment son circumstancies que multiplican los pecats .

P. Si per malicia , ó vergonya dexavas de confessar un pecat mortal , confessant tots los demés : ferian perdonats los que confessarias , y farias bona Confessió ?

R. Pare , noy ha medi : ó confessarlos tots , ó condemnarse : perque ni la Confessió seria entera , ni un pecat mortal se pot absoldrer , que no se absolgan tots los pecats mortals no confessats .

P. Si tu no pots vencer la vergonya , per confessar

un

un pecat que tens, ab ton propi Confessor, què has de fer ?

R. Per eixa Confessió , mudar de Confessor.

P. Aquells penitents , que en la Confessió tot es escusas per minuhir sos pecats , fan la Confessió entera ?

R. Regularment no Pare perque aquell Tribunal es pra acusar se ab claredat : y no per escusar se.

S A T I S F A C I ò

P. **Q**ual es la ultima circumstancia per fer una bona Confessió ?

R. Estar ab esfícias resoluciò de cump'ir aquella satisfació , y penitencia que lo Confessor me manara.

P. Què virtut te esta satisfació , ó penitencia ?

R. Compensar la pena temporàl , deguda per la ofensa , que avèm fet à Deu ab nostres pecats : la qual consisteix en algunas obars penals , imposadas , ó manadas per lo Confessor.

P. Si per la Confessió Sacremental ben feta , se perdonan , y absolen los pecats : perque avèm de fer aquella penitencia , per satisfacer á la injuria , y ofensa à vèm fet à Deu ?

R. En lo pecat hi ha dos cosas : que son culpa , y pena : y si be per una Confessió bona sens perdona la culpa , y pena eterna , que mercixiam per lo pecat mortàl , pero se nos comuta en pena temporal: y esta pena temporal nos queda

fins la ajam satisfeta , ò be en esta vida ab penitencias , ò en laltra , patin las penas del Purgatori.

P. Y per aquella penitencia quet dona lo Confessor , satisfas per tota la pena temporal que deus per tots pecats ?

R. Tant solament satisfa , á proporcio del fervor , y devoció ab que cumple la penitencia.

P. Luego quant mes fervor , y devoció tendrás cumplint la penitencia , que re ha manat lo Confessor , mes graus de pena satisfaràs ?

R. Es certissim : pues aixis ho ha disposat la Divina Providencia.

P. Deus cumplir la penitencia , dintre lo temps quet mana lo Confessor : y si no determina temps , quant antes pugas ?

R. Sí Pare : perque esta es sempre la intenció del Confessor : y deferir la penitencia dels pecats mortals per molts días , grauement podria pecar : perque en cosa grave farie contra lo precepte del Confessor .

P. Si la penitencia que lo Confessor te dona , no las compresa , ò se te olvida , què deus fer ?

R. Si tinch oensiò , preguntarho seeretament al Confessor : y si no tinch oportuna oensiò , ó no li recorda , me tornare á confessar , alomenos dels pecats mes graves de aquella Confessió ab nou dolor , per alcançar nova penitencia .

P. Com raras vegadas per la pentencia imposta da per

per lo Confessor , se satisfà totalment per la pena temporal , deguda per nostres pecats : à mes delta penitencia , què dèu fer un devot Christià per satisferla enterament , y librarse de las penas gravíssimas del Purgatori ?

R. Aplicar-se ab fervor , y devoció en obras satisfactorias.

P. Quals son estas obras satisfactorias ?

R. Totas las obras bonas, aplicadas per satisfació de mos pecats.

P. Y si no aplicas estas obras ?

R. Quedan inaplicadas, y nom serveixen de satisfació ; y lo mes segur per aconçar est benefici , es oferir , y aplicar la obra bona antes de començarla.

P. Ames deltas obras bonas , tots aquells treballs , malalties , pobresa , y demés afliccions , y mortificacions , que Deu per sos justos judicis nos envia , són prenèm ab paciencia per amor de Deu , son obras satisfactorias per aquella pena temporal , que per nostres ofensas avèm quedat devant à la Divina Justicia ?

R. Si Pare : perque noy ha obra bona feta en gracia de Deu , ni treball ben resignat , que no li corresponga merit de Gracia , Gloria , y satisfació , segons los graus de la devoció ab ques fan , y de la paciencia ab ques prenen.

P. Tenim altre medi pera satisfer aste pena temporal , y libarnos de las penas del Purgatori ?

R. Altre medi tenim , y molt facil: que son totes las

las Indulgencias , que lo Papa , y altres Prelats nos concedeixen , del trefor de la Iglesia.

P. *Est trefor de la Iglesia lo compongué Christo , depositant en ell los infinitis merits , los de Maria Santissima , y los sobreabundants de molts Sants , y Justos , donant universal potestat al Pontifice , y limitada à altres Prelats de la Iglesia , pera distribuir est trefor de la Iglesia , en benefici de vius , y alivio de las Animas del Purgatori ?*

R. *Aixis nos ho ensenya nostra Santa Mare Iglesia Catolica Romana .*

P. *Donam un simil delta pietat de nostre amantissim Jesus ?*

R. *Es com si lo Rey en un erari depositès sobreabundant trefor , donant facultat à son Privat per distribuirlo als de son Regne , pera pagar los deutes de Justicia , que los vius per ells , y per los difunts farán constar la necessitat de aquell sufragi : pues esta es la misericordia de nostre Redemptor , donant potestat à son Vicari pera distribuir son infinit trefor , per satisfacer à la Divina Justicia lo deute temporal de las ofensas , tant de vius , com de difunts .*

INDULGENCIAS.

P. *QUE cosa es pues Indulgencia ?*

R. *Q* *Es una remisiò , y condonaciò , en tot , o en part , de la pena temporal , deguda per nos-*

nostres pecats : aixis com si un per son delicté estava condemnat à deu anys de Galera : y pia-dòs lo Rey , com à Jutge Supremo , li digués quel i perdon a eixa grave pena , mentras visitia una Iglesia .

P. Pera que millor comprengas est gran benefici , digasme de quantas maneras hi ha de Indulgencias ?

R. De dos : que son , total de tota la pena : y parcial , que es remissió de alguna part de pena deguda per nostres pecats .

P. Quant se guanya un Jubileu , ò una Indulgen- cia plenaria , ò remissió de tots los pecats : que totes estas quatre Indulgencia tenen un mateix efecte , quant à la compensació de la pena : satifsem per tota la pena temporal devém per nostras ofensas à la Divina Justicia , fins en aquella hora present ?

R. Sí Pare : en tant que si sens mes ofendrer à Deu , després de aver guanyada esta Indulgen- cia morian , sen passar un instant per lo Purga- tori , anirian à gosar de la Gloria .

R. Quant en la Indulgencia parcial se diu , ques concedeix la remisió de la tercera , ò quarta part dels pecats : se entén que qui guanya aquella Indulgencia , se li perdena tota la pena que deu per la tercera , ò quarta part dels pecats mortals ?

R. Sí Pare : est es lo efecte de eixa Indulgencia .

P. Y quant se concedeix una Indulgencia de qua-

quaranta , vuytanta , cent , ó mes dies , ó mil , ó dos mil anys de perdó , ó semblant à est tenor , com se ha de entendrer ?

R. Que si la guanyam , se nos perdonava tota aquella pena , que se nos perdonaria , si tot aquell temps que diu la Indulgencia feyam aspera penitencia , segons los Canons antichs.

P. Y qual era esta penitencia dels Canons antichs ?

R. Fer dos , ó tres dejunis à pa y aygua cada setmana : no menjar carn , ni beurer vi tot lo temps durava la penitencia : anar sempre à peu y moltes altres mortificacions.

P. Pues , si nos tirdriam per molt ditxosos antes de morir , que aguessem empleat cent anys en estas asperas penitencias : essent certissim que guanyar una Indulgencia que concedeix cent anyas de perdó , y proporció servada de les demés guanyam igual satisfació de la que correspondria al rigor de aquella penitencia de cent , dos cents , ó mil anys de perdó : com hi ha tants Christians , que son tant poch euydosos , y solicits de guanyar est saat tresor de tantas Indulgencias , pera librars'e de aquella pena , que segons lo judici de Deu han de patir en lo Purgari ?

R. Pare , ó esfalta de consideració de les gravissimes penes se pateix en lo Purgatori : ó es ignorancia del ques guanya en estas santas Indulgencias .

P. Pera guanyar una Indulgencia , ara sie total , ara parcial , qué condicions son necessaries ?

R. Ques cumplia be , sens faltar en cosa , tot lo que mana lo Pontifice , ò altres Prelats : y que estiga lo qui la vol guanyar en estat de Gracia.

P. Luego lo qui està en pecat mortàl , no pot guanyar Indulgencia alguna , que li aprofitia per compensar la pena dèu per sos pecats ?

R. No Pare : perque qui es enemich de Deu , es indigne de participar tant gran benefici.

P. Totas las Indulgencias concedidas per modo de sufragi , se poden aplicar per los difunts del Purgatori , pera librarlos en part , ò en tot de aquellas penas ?

R. Sí Pare : y esta es una de las majors Obras de Misericordia , en que nos podèm emplear.

P. Qui està obligat à cumplir lo precepte de la annual Confessió , com nos mana lo segon Mamenent de la Iglesia ?

R. Tot los qui han arribat á us de rahó , y edat de poder pacar ; que regularment es als set anys.

P. Si un voluntariament fa Confessió mala , y sacrilega , cumple à est precepte ?

R. No pare : que aixi ho ha determinat lo Pontifice; perque la Confessió que mana Christo , y la Iglesia , es la valida , fructuosa , y bona.

Alex. VII. Prop. 14.

P. En altres ocasions tens precepte Divino de confessar?

R. Si Pare; y es en lo article, ó perill eminent de la mort; y sempre que tinch de pendrer la Comuniò, si estich en pecat mortal.

P. Lo qui per alguna circumstancia ha fet males, y sacrilegas Confession; ò lo menos dupta de sa validitat; què remey te per la salvació de sa Anima?

R. Fer una bona Confessió general, lo menos de tot aquell temps que sap, ò dupta que ha fet males Confessions.

P. En quins casos principalment es necessaria la Confessió general?

R. primerament lo qui se ha confessat molt temps sens saber los Misteris de la Fè necessaris pera salvarse de necessitat de medi; ò culpablement ha deixat de saber las Oracions de la Doctrina Christiana, necessarias de necessitat de precepte.

P. Segonament?

R. Lo qui ha passat moltes Confessions, que tenint obligaciò de restituhir honra, fama, ò bens, podent restituhir en tot, ó en part grave, no ha restituhit.

P. Tercerament?

R. Lo qui per molt temps ha viscut en ocasió proxima voluntaria local, ò formal; y si be prometia en las Confessions apartarla, com devia, no ha cumplert, perque estos conservan lo

lo efecte actual al pecat , incompatible ab lo dolor universal necessari per una fructuosa Confessio.

P. Quartament ?

R. Lo qui molt temps ha viscut en odi, y rencor ab lo proxim; ó entregat en pecats de luxuria ; que si be confessava los pecats , no se experimentava esmena ; indici clar que no tenia verdader dolor , ni eficas proposit.

P. Quintament ?

R. Lo qui per molt temps ha continuat voluntariament en conversacions, y tractes, que li causavan mals pensaments consentits , ó delectacions morosas ; ó per algun interés no renunciava lo empleo, quel induzia a pecar , Perque estos amant lo perill , no aborrian , sino que amavan lo pecat.

P. Sextament ?

R. Lo qui per malicia , ó vergonya ha callat en las Confessions algun pecat mortal ; ó no ha dit tot lo numero dels pecats , que tenia en la memoria, y no eran illegitiniament Confessats ; ó be voluntariament no se ha confessat de alguna circunstancia , que conexia tenia distinta malicia ; ó ab rodeos ha procurat en la Confessio diminuir son pecat , ó ha mentit en cosa grave en las Confessions ; ó be quant per vergonya , ó floxedat no ha confessat un pensament , paraulas , ó obra , que dupertava si era pecat mortal.

P. Y ultimament , qui te necessitat de fer Confessió general ?

R. Tots los qui saben , ò probablement dupten , que per falta de examen , de dolor , de propòsit , de integritat , ò de altre qualsevol circunstancia , han fet las Confecions invalidas , y facrilegas ; ò be no se han fet absoldrer de alguna Excomunicació , antes de la absolució dels pecats .

Los efectes que causa una bona Confessió general , no sols als qui necessariament la han de fer , si també a tots los demés , son molts , y del major consuelo de un Christià ; perque considerant totas fas culpaas , y la gravedat de ellas en una Confessio general , lo excitan , y mouhen à un nou , è intens dolor de aver ofes tant à Deu. Sossega tambè la conciencia , y los temors del Juaici. Minora las penas del Purgatori , com diuhen molts Sants , en paga de vencer lo empatg de dir à un Confessor tots sos pecats: Per ella se alcança de Deu molts auments de Gracia , molts dons , y especial fortalesa per refienar nostres passions , y resistir à les tentacions del Dimoni. Y ultimament causa à la Anima una pau , y quietut interior , que antes no tenia.

DEL SAGRAMENT DE LA EXTREMA UNCIO.

P. **A** Què si instiuhi Christo Senyor nostre lo Sagament de la Extrma-Uncio?

R. Perque fos la ultima disposiciò, que prepara, y disposa á la Anima pera entrar immediatamente á la Gloria, si de part de ella no posa impediment.

P. Se ha de estar en gracia pera rebrer est Sagament?

R. Si Pare: perque es Sagament de vius, que suposa la Anima viva per gracia.

P. Y si per alguna culpable inadvertencia, lo moribundo no ha fet bona Confessio: ó després de la Confessio ha comès algun pecat mortal, que inculpablement lo ignora, ó invenciblement nol coneix, ó sa indisposiciò no li dona lloch pera confessarre, y pensant estar en gracia per la contricio, solament te atricio: en tots estos casos rebent lo Sagament de la Extrma-Uncio ab atricio sobrenatural, y universal, se posa lo moribundo en gracia de Deu?

R. Si Pare: y quant no fos altra rahó, tots los estan en quell article deuen ser molt cuydadosos de rebrer est Sagament, mentras estan clars de potencias.

P. Quins efectes causa lo Sagament de la Extrma Uncio á la Anima, y al Cos?

R.

R. Principalment infundeix á la Anima augment de Gracia : borra las reliquias dels pecats mortals : perdona los pecats venials : y dona auxili especial pera resistir à las vehementes tentacions del Diemoai.

P. Què altres efectes causa est Sagrament?

R. Dona especial fortalesa al moribundo , pera tolerar ab pacientia les angusties , y agonias de la mort : mitiga no sols lo temor de aquell pas tant espantós sino també aquell intensissim dolor del cos : disminueix la Pena temporal del Purgatori , mes, ó menos, segons lo sufiment , y disposiciò del malalt : y ultimament, si es convenient á la Anima, causa també salut al cos.

P. Pues , si tant admirables son los efectes de est Sagrament , per consuelo de la Anima , y del cos : com es que à molts causia tant horror , que à lo menos si no rehusan , lo dilatan?

R. Perque no tenen viva Fé del que guanyan , ni perfet coneixement del que perden.

DEL SAGRAMENT DEL ORDE.

P. Era que instituì Christo Senyor nostre lo Sagrament del Orde?

R. Pera dar potestat als Ministres de la Iglesia , per administrar los Sagaments als Fidels.

P. Què efectes causa?

R.

R. Dar una especial gracia als Ordenats , pera cumplir , y fer ab prefecció les funcions de son Ministeri.

DEL SAGRAMENT DEL MATRIMONI.

P. **Q**UE entens per lo Sagrement del Matrimoní ?

R. Aquell vincle indissoluble , que los Esposos que no tenen impediment , contruhent per paraules de present , devant del Parroco , y Testimonis.

P. Lo qui ab recta intenció , y en gracia contrau lo Sagrement del Matrimoní , quals efectes li causa ?

R. Son molts , y admirables ; y primerament causa augment de Gracia , y un especial do , y auxili , que uneix ab reciproch amor als Esposos.

P. Segonament què efectes causa ?

R. Dona especial gracia pera reprimir la concupiscencia.

P. Teroerament ?

R. Infereix als Casats un singular do de fortalefa , pér sufrirse entre sì ab paciencia , y per portar , y suavifar lo pes , y treballs , que en sì porta lo Matrimoní .

P. Quartament ?

R. Lo mateix do dona constancia als Esposos , pera

pera viuter , y cohabitar santament ab molta
unió , sens rinyes , ni discordies.

P. Y ultimament ?

R. Concedeix singular llum , y gracia , que illu-
mina Marit , y Muller , del modo que deuenen
instruir , educar , y criar à sos fills , per ser-
vir á Deu , y alcançar la Gloria.

P. Si totes estas abinirables gracies , de si causa
lo Sagrement del Matrimoni ; com miràm en
lo Mon à tants Casats ab tant poca unió , ab
tant mala criança de fills , y ab tant poch su-
friment entre si , que casti los miram privats de
las demés gracies que causa est Sagrement ?

R. Perque estos ordinariament no tenian la recta
intenció , y disposició , que demana lo Sagra-
ment del Matrimoni , quant se casaren.

P. Pues digasme ; tots aquells que son princi-
pal fi de casarse es , ó per entregarsel al torpe
apetit , ó per lo interés , ó per la vana her-
mosura ; reben les gracies que causa est Sa-
gament ?

R. No Pare ; perque per motius tant vils no
concedeix Deu nostre Senyor tant singulars
favors.

P. Y què remey tenen los que ja son casats ab
eixos fins impropis del Matrimoni ?

R. Penedirse de ses culpes ab eficàs proposit ,
que de aqui al devant tindràn , y observaran
aquella recta intenció , que demana lo Sant
Matrimoni.

P. Quals ha de ser lo si pues, y recta intenció, que los contrahents han de tenir, quant se casan?

R. De elegir sols aquell estat per servir à Deu; per evitar las culpas quel podrian ofendrer ab la propenció, y fragilitat de la carn; y pera criar los fills que sa Divina Magestat los donarà, pera quel servescan, y alabian en la terra, y en lo Cel.

P. Perque validament, y licitament se contraga lo Matrimonio, quals disposicions se necessita de part dels contrahents?

R. Primerament tenir libero concentiment, è intenció de contraurer de present lo Matrimonio.

P. Segonament?

R. Estar en gracia de Deu, perque es Sagrament de vius.

P. Tercerament?

R. Saber lo necessaria de la Doctrina Christiana, que despres hau de ensenyar à los fills.

P. Y ultimament?

R. No tenir impediment algun, que anullia, ó impedisca lo Matrimonio, ni lo us de ell.

P. Què han de mirar principalment los Pares, perque los Matrimonis de los fills tinguin tot acert, tant per la salvació de ses Animes, com per la conservació de la honra, y augment de sa hacienda?

R. Que los dos contrahents ab fina, y plena voluntat consentian, que sian iguals en edat en sanch, en condició, y en bondat.

P. Y si tenen una destas desigualtats , ò oposició de genis, y virtut , que apenas per esta oposició entre los contrahents hi ha voluntat , sino que per lo temor , reverencia , persuasions dels Pares , casi involuntariament consenten los fills , ó fillas ; què fins se acostuma seguir de eixos Matrimonis ?

R. Regularment la experientia ensenya , que paren en porfies , dissensions , zelos , odis , desprecis , deshonres , y pobresa ; y lo mes deplorable , que lo estàt sant del Matrimoni , sols los ferreix per començar un Infern de penas en esta vida , enfaix del que patirán en laltre .

BREU RESUMEN DE LAS DEMES Oracions de la Doctrina Christiana.

P. E S util saber , y resar ab devoció tots los dies les demes Oracions de la Doctrina Christiana ?

R. Si Pare , porque totas nos fomentan en la vida espiritual de la Anima .

P. A què virtut nos mouhen las eatorze Obres de Misericordia ?

R. A la caritat espiritual , y temporal , que ab molta compassió nos devem assistir , uns a altres .

P. Y las vuyt Benaventuranças ?

R. A imitarlas ; pues cada una de ellas es camí segur , per alcançar la Benaventurança eterna

P. Per extirpar tots los pecats , es convenient saber los set Pecats Capitals , vulgarment nomenats Mortals , no perque sien sempre mortals , sino Perque de ells naixen com de un principi , y rael totes les culpes mortals ?

R. Per fugir de ells , y aborrirlos , si pare ; pues en no tenir pecat estriba nostra salvaciò.

P. De què manara deus vencer , y evitar estos pecats ?

R. Suplicant ajuda à Deu nostre Senyor , y exerce citanme ab devociò en actes de virtut , contraris al vici que so tentat : com ab actes de Humilitat , venceerà la Superbia ; de Caritat , la Avaricia ; de Castedat , la Luxuria , y aixis los demes vicis .

P. Es convenient que sapias , y tingas present los set Dons del Esperit Sant , que com sian Dons de amor , se atribuexien á esta Divina Persona ?

R. Es utilissim per supliciar á menut , ab cordial devociò à est Divino Senyor , me comunicia los Divinos Dons , per refrenar mas pacion , desterrar de mon cor los bens , y glorias vanas del Mon , pera que ab major gust , y facilitat camina per los graus de una santa vida , y per fecció Christiana ; perque lo que no serveix per la Eternitat , tot es vanitat .

P. Que alcançau la Anima ab estos soberanos Dons ?

- R. Dotze fruyts del Esperit Sant , que adornan , y disposan á la Anima , pera que visca segons lo esperit ; y puga després gustra los frunts mes amables , y gustofos de la Gloria.
- P. Què has de considera en los sis Pecats contra del Esperit Sant ?
- R. Que ab gran vigilancia tinch de fugir de ells ; perque son uns pecats de tant grave malicia , que ab dificultat se perdonan , ni en esta , ni en laltra vida.
- P. Perque es convenient saber los finch Sentits Corporals ?
- R. Pera portarlos recullits ab molta modestia , y mortificació ; pues estos sentits de ordinari son las portas , per ahont entra la culpa à la Anima , com experimentá Davit quant mirá à Bersabè .
- P. Luego aquellas personas , que no portan la vista , el ohido , y demès sentits recullits , y mortificats , estàn ab molt perill de caurer en pecat , y en quedar esclaus del Dimoni ?
- R. En tant perill , com estarian en caurer en mants de sos enemichs los de una Ciutat sitiada , si deixavan nit , y dia las portas de la fortalesa obertas , y sens guardas.
- P. Lo Homicidi voluntari , la Sodomia , oprimir als pobres , y defraudar los treballadors en la soldada , son graves pecats ?
- R. Gravissims ; perque estos quatre pecats clarissimament violan la caritat humana , clamant

venjança devant de Deu , y son castigats ab terribles penes en esta , y en laltra vida.

P. Perque devém saber los quatre Novissims , ó Darrerias del Home ?

R. Perque nos promet lo Esperit Sant , que qui ab devoció los meditarà , etetnament no pecará , y quedará victoriòs en las tentacions .

P. Las quatre Virtuts Cardinals ?

R. Per emplearnos en ellas; perque son fonament y principi de las demès Virtuts morals , y ab elllas obràn ad rectitud , per caminar per lo camí de nostra salvaciò , y agradar á Deu .

P. Qué cosa es Virtut ?

R. Es un Do especial de Deu nostre Senyor , lo qual nos indica , y mou pera apartar los vicijs , y abraçar sa santissima Voluntat .

P. Las tres Virtuts Theologals , perque las devém saber ?

R. Perq'en arribar á us de rahiò , no podèm salvarnos sens fer actes de Fè , Esperança , y Caritat .

P. Y las tres Potencias del Anima ?

R. Pera dedicarlas totas al amor , culto , y servey de Deu , y á nostra salvaciò .

P. Y los tres Enemichs del Anima ?

R. Perque nos armèm ab gran vigilancia contra ells ; pues ab guerra continua procuran la ruina , y condemnaciò de nostra Anima .

P. Qui compoguè la devota Oracio de la Salve Regina , que la Iglesia frequenta en refarla tant á menut , y nosaltres la devem imitar ?

R.

R. Áfiran molts , que fou lo devotissim Sant Bernat , per ensenyarnos á saludar ab modo molt devot à Maria Santissima ; y perque ab ella implorém son patrocini en nostres necessitats . *Dial. de la Verd.* fol. 289.

ALTRES DEVOCIONS CHRISTIANAS molt utils á la Anima.

P. **Q**ual es lo major tresor que un Christiá pot alcançar ?

R. La perfecció Christiana ; pues sens ella no hi ha salvació.

P. En què consisteix esta perfecció Christiana ?

R. Principalment en una cumplida observancia de la Lley de Deu , y de la Iglesia , ab la qual nos unim à Deu nostre Senyor , per amor.

P. Què medis avèm de pendrer per alcançar una vida devota , y perfecta ?

R. Principalment fer las bonas obras ordinarias y quotidianas ab molta perfecció , y ab la recta intenció , que sols en elllas desitjàm agradar à Deu.

P. Y si las bonas obras purament nos fan per Deu , sino per vanagloria , per temor , ó altre respecte humà ?

R. Perden el fruyt , y el merit.

P. Per fer las obras bonas ab tota perfecció , què has de considerar ?

R.

R. Principalment dos coses : la primera creurer , com es de Fè , que estich à la presencia de Deu , y que me está mirant , quant fas aquella obra .

P. Segonament , què has de considerar ?

R. Que aquella obra bona es contingent sia la ultima , que Deu me darà temps pera servirlo .

P. Ab les obres , que de sì son indiferents , com estudiar , treballar , menjar , y altres obres semblants , mentres no sien contra la Lley de Deu , ò de la Iglesia , podrèm ab ellas guanyar merit , y Gloria ?

R. Y moltas vegadas ab estas obras fetas purament per Deu , guanya mes merit , y Gloria un Treballador treballant , y una pobre Dona filant , que altres resant , y estant en Oraciò .

P. Pues si seria gran locura aver de fer estas obras , y poden en elllas mereixer tant , perder eix merit ; què has de fer per guanyarlo ?

R. Oferir totas estas obras al matí , ò antes de començarlas , à Deu nostre Senyor , per major gloria sua , y satisfaciò de mos pecats .

P. Pues com á bon Christiá , què fas al matí , quant te despertas ?

R. Dar lo primer pensament á Deu nostre Senyor , dient : Jesus , y Maria , jous dono lo cor , y la Anima mia ; y oferesch las obras de aquell dia .

OFERIMENT DE LES OBRES AL MATI.

Divino Senyor, per tots los beneficis generals, y particulars, y per averme conservat esta nit, vos dono infinitas gracies, vos adoro Deu meu, y amo del intem de mon cor, y me pesa de avervos ofès, per ser vos qui sou, y ajudat de vostra Divina Gracia, proposo de no pecar mes, y de observar vostra Santissima Lley. Tots mos pensaments, paraulas, obras, treballs, y empleos del dia de vuy, y restant de ma vida natural, units ab los merits de mon Redemptor, y totas las Indulgencias que puch guanyar (reservantme lo que especialment aplicare) tot ho oferesch, y consagro à major gloria vostra, satisfació de mos pecats, y sufragi de aquellas Animas del Purgatori, que tinch mes obligaciò Concediume Deu meu, vuy, y lo restant de ma vida, gracia per no offendreus, fortalesa pera resistir à les tentacions auxili per cumplir á mas obligacions, llum per coneixer la brevedat desta vida, y la eternitat de laltra; peraque ab est coneixament me disposia per una bona mort, temia lo Judic i, me libria del Infern, y per los merits de mon dulcissim Jesùs, ab una penitencia final alcancia la Gloria. Amen.

Després dich lo Pare nostre, Ave Maria, Credo,
Salve Regino, y un Pare nostre, y Ave Maria à
mon Patre

P. Y ab est oferiment, guanyaràs merit en totas las obras que faràs?

R. En tot lo que no es ofensa de Deu, sì Pare.

Pera que abralias esta devociò, y te conformias en esta veritat, te referirè una Historia que refereixen molts Autors. Tenia un Hermità la Hermita distant de la font; y anant un dia à buscar aygua per son sustento, pensant ab desconsuelo, que podio fer la Hermita cerca la font, y aquell temps que perdia anant à buscar aygua, lo podia emplear en Oraciò, y altres obres bones; ohí al detràs una veu que anava contant, un, dos, tres; se gira per tres vegadas, y veu lo Angel de la Guarda, que estava escrivint sos passos, y li revelà que no perdia aquell temps, pues avent fet al matí la oferta à Deu de totes ses obres, que aqueils passos li eran de molt merit, y en descompte de la pena duguda per sos pecats; y que igual merit guanyavan tots los que per agradar à Deu feyan, y oferian estas obras ordinarias. Pues qui sera, que podent tant facilment alcançar tant merit, que per una pura omissió lo vulga perder? Mere. clar. de simpl.

P. Antes de començar à treballar, estudiar, menjar &c. serà util querenovias est oferiment?

R. Sì Pare; perque ab ell cumple lo mes alt empleo, y si de una criatura, que es en totas las eoslas alabar à son Criador.

P. Com resumiràs est oferiment al començar la obra?

R. Dient: Senyor, per vostra amor, per mes agradarvos, y á major gloria vostra, y per tot lo queus tinch suplicat, vos ofersech est treball &c, unit tot ab los merits de Christo Señor nostre.

P. Y també est oferiment es medi eficás per assegurar lo acert en totas nostras obras?

R. Si Pare; perque començantlas per Deu, totes tenen bonfi.

Pues per confirmaciò desta veritat, breument te referirè un exemple. Vivian en Roma sincb Escultors, que ruy son Sants; y essent de igual habilitat los quatre, ab facilitat, y ab poch cost acertavan totas las Estatuas, y obras; y lo quint, que se anomenava Simplicio, era tant desgraciat, que se li rompien molts instruments, y li eixian molt caras las Estatuas. Admirat Simplicio rebent lo acert dels altres quatre Companys, y la desgracia, y desacert de ell; preguntá à Simphorian, que era lo principal, qual podia ser la causa de sa desaventura? Y li respongué, que ells no començavan obra alguna, que ab afectuosa devociò no la oferissen à Deu, implorant sa Divina assistencia; y que ab eix oferiment la Soberana Magestat de Deu los donava lo acert, que ell experimentara; y reconegut Simplicio los imità, y desde aquella hora

tinguè acert en ses obres. U quant més acertadas eix irian las obras de molts , si tenian esta devoció ! O ab quant mes merit se trobarian en el Judici de Deu ! Apud. Dutar. fol. 83.

P. Antes de eixir de casa , qual Oració fas al Angel de la Guarda ?

R. Angel de Deu , que sou Custodi meu , ab humil rendiment vos suplico , que ab singular pietat , me illumineu , y guardeu est dia , per no ofendrer à sa Divina Magestat.

P. Quant entras en la Iglesia , y prens aygua beneyta , qué has de suplicar á Deu ?

R. Dir ab tota devoció : Soberano Senyor , per vostre merits infinitis , vos suplico limpieu ma Anima , y aparteu de mi tota tentació , pera acertar à servirvos ab atenció , y devoció .

P. Com has de oferir la Missa , perque sia de gran merit , y consuelo ?

R. Dulcissim Pare Etern , en reverencia de vostre Santissim Fill , que se ofereix en est Sacrifici , y per tots los beneficis tinch rebuts de vostra Soberana Misericordia , en satisfació de mos pecats , y sufragi de les Animas del Pugatori , que tinch mes obligació , junt ab tota la Iglesia Catolica , vos oferesch esta Missa , y totas las que vuy se diuhen en lo Mon , suplicantvos Senyor , la salvació de ma Anima , lo remey de mas necessitats , y tot lo demès queus prego , si ha de ser per major gloria vostra , y salvació de ma Anima .

P. Al alçar la Hostia , que significa quant alça-
ren à Christo clavat en la Creu , què Oraciò
indius?

R. Adoro , y alabo , Senyor , vostre Santissim
Cos, pues per vostra Santissima Passió, y Creu
redemireu à mi , y tot lo Mont.

P. Al alçar lo Calser , que representa la Sanch
que derramà Christo per nosaltres, què Oraciò
indius?

R. Salvaunos dulcissim Jesus , puix nos redemireu
ab vostra preciosissima Sanch.

P. Com à devot Christià , qué has de fer antes de
posarte al liit ?

R. Recullirme devant de alguna devota Imarge ,
y agenollat ab devociò , persignat , y senyat
dicè la Confessió genal , y després farè lo
examen particular de conciencia , considerant
en ell Finch punts.

P. Què has de fer en lo primer punt ?

R. Donar gracies à Deu nostre Senyor , per tots
los beneficis generals , y particulars , y espe-
cialment dels que tinch rebuts de sa Divina
Magestat lo dia de vuy , y de las bonas obras ,
que ab sa Divina assistencia auré fèt.

P. En lo segon punt ?

R. Suplicar humilment à Deu nostre Senyor , me
concedesca llum pera coneixer las faltas , y pe-
cats de aquell dia.

P. Y en lo tereer punt ?

R. Discurrir ab gran atenció , de hora en hora ,
de

de lloch en , lloch de negoci en negoci , si he pecat per pensament, paraula, obra, o ab omisió , especialment en los pecats que estich mes inclinat , y he proposat al mati de no ofendrer mes à Deu ab aquell pecat.

P. Y en lo quart punt?

R. Donar gracias à Deu de las bonas obras he fet aquell dia ; y ab verdader dolor demanant li perdo de les faltes , y pecats que he comès.

P. Y en lo quint punt?

R. Proposar ab ferma resoluciò , ajudat de la Divina Gracia , de no pecar mes, y posar los medis necessaris per apartarme de totas las culpas y viciis; farè lo Acte de Contricò , y resaré un Pare nostre , y una Ave Maria en penitencia de mos pecats, y altre Pare nostre, y Ave Maria per las Animas dal Purgatori.

P. Quals son las conveniencias de un Christià , que totas las nits fa est examen particular de conciencia?

R. Son tant grans, com diuhens molts Sants, que es una de las majors devocions per apartar los pecats , que un bon Christià pot usar.

P. Fet est examen , antes de posarte al llit , què devociò tens?

R. Dir : Conservaume , Deu meu , esta nit sens pecar, y libraume de tot mal espiritual, y temporal.

P. Antes de dormir , com te has de encomenar al Angel de la Guarda?

R.

R. Ab la Oraciò acostumada , dient : Angel de Deu , que sou Custodi meu , ab humil rendiment vos suplico , que ab singular pietat me ilumineu y guardeu esta nit per no ofeudrer á sa Divina Magestat.

P. Posát al llit després de persignàt y senyàt , que suplicas à Deu ?

R. Llibraume , Senyor , de una mort repentina , y de morir en pecat mortal: Jesùs , y Maria , vos dono lo eor , y la Anima mia.

LO Christiá que desitja salvarse , y conservar-se en una vida santa , y virtuosa , principalment déu ser devot de la Passiò de Christo Senyor nostre ; perque diu Sant Bernat , que no hi ha medi mes eficàs per curar las llagas de nostras culpas , y purgar , y perficionar nostra Anima , com meditar algun rato tots los dies esta Santissima Passiò . G. Bern. serm. 62. Y es tant agradable esta consideraciò á Deu nostre Senyor , que revelà à Santa Gertrudis , que quantas vegadas un mira ab devociò la Imatge de Christo crucificat , tantas vegadas amorosament la benigna Misericordia de Deu lo mira per son consuelo . Blos. c. 2. mon. spir. Pues si mirarlo ab compació nomes , paga Deu à la Anima devota ab tant favor ; què serà lo meditar sa Passiò ab fervor , y devociò ? Y si tots los Sants per est medi alcançaren sa santedat , y perfecció , abraça tu tant poderós medi per ta salvaciò;

ció ; y peraque tingas en la memoria algun punt desta Santa Passió , per tots los dias de la setmana , pots conformarte ab la distribució aconsellà lo devotissim St. Francisco de Sales , *Intr. à la vida dev. en lo Dir. fol. 33.* que es esta.

Diumenge : Considerar lo duleissim Jesus rentant los peus à sos amats Deixebles ; pregantli nos llimpie las inmundicies de nostras culpas .

Dilluns : Considerarlo en lo Hort de Getsemani , que derrintse en llagrimas , estava ab fervor orant à son Pare Etern ; pregantli humilment nos concedesca lo Do de Oració , y fervor en las Virtuts .

Dimarts : Meditar , ab quanta suavitat , y dulçura rebè lo bes del traydor Judas ; pregantli nos concedesca una verdadera caritat , y blandura ab nostres enemichs .

Dimecres : Meditar ab compassió , quant nostre amantissim Redemptor estava pres , y lligat en poder dels Jueus ; pregantli nos donia resignació , y paciencia en los treballs , y afliccions .

Dijous : Admiremnos , com sens resistencia se deixá vestir de loco en casa de Herodes ; demanantli nos concedesca en totes les adversitacions humilitat , y propri despreci .

Divendres : Considerém à Christo , quant portava la pesada carga de la Creu ; y anarlo ab compassió , y dolor seguint fins à la muntanya

nya del Calvari ; suplicantli un dolor verdader de nostras culpas , y una verdadera paciencia en la Creu de nostres treballs.

Dissapte : Consideremlo ab viu dolor clavat per nostras culpas en la Creu ; y preguemli ab la major devoció , se dignia concedirnos lo fruyt de sa Redempció , y gracia pera viurer , y morir en son St. Amor , ja que ell morí amant-nos à nosaltres.

Altre devoció de la Passió de Christo agradable à Deu , molt util à la Anima , dèu tots los dies abraçar un devot Christiá ; la qual ensenyà lo mateix Christo à Santa Gertrudis. Estant esta Santa ab fervorosa Oraçió , suplicant à Christo li fes comprender , qual seria lo obsequi molt agradable à sa Divina Magestat , en que ella tots los dies se poguès emplear en memoria de sa Passió ; li responguè lo Senyor estas paraulas : Es molt de mon agrado que los Christians fassien alguna Oraçió ab los braços estesos en forma de Creu , pregant per la satisfació de sus culpas , y per tota la universal Iglesia , en uniò de aquell afectuós amor , ab que Jo ab los braços estesos en la Creu hiu Oraçió à mon Pare Etern , convidant tots los pecadors à la conversiò , y à mon amor ; y est modo de orar , diguè Christo à la Santa , me es tant agradable , com fora agradable à un Rey , si un pobre Vassall li posés , y conservés la Real Corona , y lo assentés , y restituhis en son Trono Real

per

Per est motiu los Pontifices Lleò X. en las Butllas vint, y vint y sis , y Alexandro VI. en la Butlla quaranta sis, han concedit un mar de Indulgencias à tots los Fidels , que en la Iglesia, y fora de ella, de dia , ó de nit, agenollats, ó anant per camí , al llit , ó de qualsevol altre manera resaràn sis Pare nostres, sis Ave Marias y sis Gloria Patris ab los braços estesos en forma de Creu , pregant per la unió , y pau dels Princeps Christians, exaltació de la Fé, y extirpació de les Heretgies, resant lo ultim Pare nostre per lo Pontifice concedí esta estació major vulgarment anomenada del Santissim Sagrament , las quals Indulgencias son las seguentz.

Primerament lo qui fa ab devoció esta Estació, guanya vint y dos comptas, cent y un mil anys de perdó, y quatre cents y vint Indulgencias plenarias, y set vegadas remissió de la tercera part dels pecats , y trenta dos mil , y vint y quatre quarantenas de perdó.

Mes, en virtut de dita Estació, per cada vegada se trau tretze Animas del Purgatori ; y totes estas Indulgencias se guanyan tantas quantas vegadas al dia se farà dita Estació , tenint la Butlla de la Santa Cruzada ; com afirma lo Autor de la Via Sacra, cap. 8. n. 3. y ho confirma lo Joyell preciós , fol. 85. ; y las Indulgencias de dita Estació , segons dit Joyell preciós , fol. 145. se guanyan encara que no sian de la Tercera Orde , sois en sì portian una

Imatge de Maria Santissima de la Concepció. Pues devoció tant agradable à Deu , y tant immens profit de las Animas, qui serà lo que ab fervor, y devoció no se aplicarà una, y moltas vegadas al dia en dar est gust à Christo Senyor nostre , y en guanyar est indecible tresor , per quedar limpio de la pena dels pecats, y afavorir à las Animas del Purgatori ab tantas Indulgencias , com las pot sufragar.

DEVOCIÓ DE MARIA SANTISSIMA.

NO regoneix altra sagrada ancora nostra esperança, per arribar al port segur de salvació , que es lo patrociní de Maria Santissima. Com á Mare de pecadors nos solicita las inspiracions del Cel, las vocacions del Senyor , la gracia de la justificaciò , la victoria de las tentacions , la preservaciò de no caurer en pecat, lo augment de nostres merits , la perseverancia en la gracia, y la corona de la Gloria. De aqui prenen motiu molts Sants , que lo qui te un afecte prompte, y fervorós al servey de Maria Santissima , y á tot lo que toca á son culto , y veneracio , te gran senyal de estar predestinat per el Cel ; com al contrari lo qui es indevot. A est intent , son de gran consuelo per los devots de Maria Santissima, y de gran terror per los qui no li son devots , las paraules de Sant Anselm , pues parlant de las excellencias desta

Sobe.

Soberana Senyora, diu: *Sicut, o Beatissima Virgo, omnis a te aversus, & a te respectus necesse est ut intereat; ita omnis ad te conversus, & a te respectus impossibile est ut pereat.* S. Anselmo de exc ell. Virg. cap. 4.

Aixis com diu lo Sant, o Verge Santissima, qualsevol indevit, y apartat de vostra devoció, es necessari ques perdia; aixis qualsevol devot, que vos mirau ab ulls de misericordia, es impossible ques perdias. O que tibiesa, è ingratisut feria la de un Christià, si afectuos no correspongués tots los dies ab algun particular servey à esta Mare de misericordia; y pues esta devoció es medi tan eficàs per nostra salvació, servorisau Senyora tots los Christians en vostra devoció, perque logrant vostra intercessió, assegurian sa salvació.

Entre las majors devocions, que los Fidels en obsequi de Maria Santissima se deuenen emplear tots los dies, per alcançar los bens espirituals, y temporals que necessitam, es en resar ab atenció y devoció son Santissim Rosaris; perq lo afflit que ab afecte recorre à esta santa devoció, queda aconsolat; lo pobre queda socorregut; lo qui està à pique de perdrer sa honra, queda ab estimació, lo malalt queda ab salut; lo ignorant queda instruhit, lo tentat queda ab victoria; lo pecador queda convertit; y lo qui per fas culpas mereixia ser condemnat per sa intercessió logra la salvació; y milanars

son los exemplles que confirmen estos favors, y per la brevedat demana esta obra, sols apuntare un miracle, que ab molts Autors refereix lo Espill del Exemples. Ver. 6. Rocard. exemp: 2.

Predicant un Heretge calumnias contra S. Domingo, y lo Santissim Rosari; en castich de esta infamia, entraren quinse mil Dimonis al cos dest Heretge, per ser contrari als quinse Mysteris del Rosari; y estant S. Domingo predicant en Carcassona glorios, y excellencias del Santissim Rosari, en un auditori numeros de dotze mil personas, manà lo Sant li portassen aquell Endemoniat, y estant en sa presencia ab alta, y clara veu en nom de Maria Santissima, manà als Dimonis responguessen à las preguntas los faria; y entre altres los pregunta: Qui es lo Sant del Cel mes contrari vostre? Y rehusant responder à esta pregunta, postrat lo Sant suplica à Maria Santissima los obliguès à responder; y al punt se apparegueren cent Angels, acompañant à Maria Santissima; y tocant esta Senyora ab una vara de or lo cap del Endemoniat, manant als Dimonis responguessen la veritat; quant luego ab grans clamors aquells infernals enemichs ab veu inteligible respongueren à Maria Santissima: O enemiga nostra! O confusió nostra! O vida del Cel certissima y segurissima! Esta Mare de Christo es molt piadosa en guardar, que sos devots no caygan al Infern: ella es la que com à Sol disipa

sípa las tenebras de nostras astucias , que á no ser sa intercessió , molt temps ha que agueram destruït la Iglezia : y sia à tots notori , q molts Christians en la hora de la mort , contra nostre dret se salvyan per sa intercessió . Y conclogue- ren los Dimonis : Y pera que mes clar digàm , compellits de la força , y poder superior : que ningú que persevera en la devoció del St. Rosari , baixa al infern : perque ella alcança als seus de- vots contriciò verdadera , confessió de fas cul- pas , y perdó dels seus pecats . O Reyna dels Angels , qui será per son consuelo , que no se aficiona à esta excellent devoció de vostre Santissim Rosari ? Qui serà lo Pare de familia , que per lo acert , y salvació de ell , y de tota la fa- milia que ha de dar compte à Deu , no resia , y fassa resar tots los dias lo Santissim Rosari ?

Pero per mereixer los favors desta Sobera- na Princefa , devèm resar lo Rosari ab aten- ciò y devoció , y no divertits , y ab modo tant indevit , com se acostuma resar en algunas ca- cas , que es deplorable el ohirlo ; y no accepta Maria Santissima estas Oracions , com digué à un Religiòs Cartuxo , que resava lo Rosari di- vertit , y ab molta pressa , y se li aparegué esta Santa Senyora dientli : *Aquexas Rosas son molt mustias , y secas , y aquí no se acceptan.* Ap. Gra. fol. 221. Pues esmenian eixa tibiesa , è indevo- cion , procurantlo à resar ab tot pausó , devoció , y atenció , pera lograr los beneficis desta pi- dosa Senyora .

Son

Son innumerables las Indulgencias concedidas per molts Sumos Pontifices als Confrares y Confrarells del Santissim Rosari, tenint la Butlla de la Santa Cruzada; totes las Confirmà Innocencio Onzé en lo any 1679; y de nou les ha confirmades la Santedat de Benet Tretzè, que vuy felis, y gloriósament governa la universal Iglesia, als 22. de Setembre del any 1724. *Const. in Sum. Santiss. Refar.*; las quals junt son que resant una part del Rosari, tant sia en la Capella de la Mare de Deu del Roser, com fora de ella, quaranta vuyt milions y mitg tres cents trenta mil, y quinze dias de Indulgencia; y si resan dos parts, guanyaran duplicat, y si tres triplicat. Mes, si resant una part de Rosari en la Capella del Roser, ó en lloch de honr se puga veurer la Imatge de Maria Ss. y estant fota ahont noy ha Confraria, si la resan en qualsevol Iglesia, ò Oratori, guanyan finquanta anys mes de perdò cada dia.

Mes, la Santedat de Benet Tretzè als 19. de Janer del any 1726., ha concedit perpetuament a tots los Confrares del Santissim Rosari que tindran un quart de Oració mental, guanyaran cent dias de Indulgencias; y si mitja hora, guanyan set anys; y si de qualsevol destos modos continuau per lo espay de un mes en dita Oració, confessats contrits, y combregant lo dia los apareixerà cada mes, pregant per la pau y concordia dels Princeps Christians, exaltació

tació de la Fè , y extirpació de las Heretgias , guanyarán Indulgencia plenaria , la qual podràn aplicar per las Animas del Purgotori.

Ultimament , la mateixa Santedat de Benet Treitzé als 13. de Abril de 1726. permetràm ent concedeix á tot Fidel Christià que refarà lo Rosori enter , ó alomenos la tercera part ab Rosari benefit , per qui te facultat , en cada Pare nostre , y en cada Ave Maria que refarà del Rosari , cent dias de Indulgencia ; y si continuan esta devociò per lo espay de un any , pugan elegir lo dia los aparega , pera que confesfant , y combregant , pregant per la pau , y uniò dels Princeps Catolichs , extirpació de las Heretgias , y exaltació de nostra Santa Fè guanyarán Indulgencia plenaria. Tingan tots presents las cruels , y acerbissimàs penas del Purgatori. Fassen ab molta atenció reflexiò , que las Indulgencias , com està dit , son una compensacó de aquella pena temporal devém à la Divina Justicia per nostres pecats , que si aqui no la satisfèm , la devém purgar en las dolorosas penas del Purgatori ; que tenint esta reflexió present , y que ab tant facil medi nos podem librar de aquellas penas , nos pot esperar de ningun Christia , no procuria ab euydado , y devoció guanyar est immens tresor concedit al Santissim Rosari , pera librarse del foch del Purgatori , y gosar de la Gloria ab mes brevedat.

DEVOCIÒ MOLT AGRADABLE à MARIA
Santíssima dels Dolors , y molt util
á las Animas.

Pera que tots nos encengàm ab fervor en la devociò desta piadosa Mare dels Dolors, prescindint de las infinitas Indulgencias concedidas per molts Pontifices als devots dels Dolors de Maria, son innumerable las gracies, que la infinita Misericordia del Altissim se digna , y ha dignat concedir als devots dels Dolors de esta Soberana Senyora. En confirmaciò desta veritat, es prova evident aquella revelaciò tingüè aquell amat Deixeble de Christo en la Isla de Patmos ; que si be esta revelaciò no es entre las del Apocalipsi , es aprovada per la Iglesia , com consta del Concili Ephesino , tom. 2. cap. 16.

Estant pues Sant Joan , després de la Assumpcio de Maria Santíssima al Cel, desconsolat , y trist per sa ausència , suplicà al Senyor, que per son consuelo li deixas veurer aquella Reyna Santíssima ; ohì Deu nostre Senyor sa peticiò , y estant en extasis lo Apostol , veu cerca de son Santíssim Fill molt gloriosa, y resplendent á esta clementíssima Mare , y ohì que estava suplicant à son Fill , concedis de sa ma poderosa singulars gracies , y favors als qui ab devociò se aplicarian en la contemplacio , y

me.

memoria dels set mes principals Dolors, que patí en sa sagrada Vida, Passió, y Mort; y Christo Senyor nostre, que nos nega à las suplicas desta Senyora, li respunguè: Mare y Senyora mia, inclinantme à vostre peticiò, vos prometo. Primerament que qualsevol persona, que ab devociò, y compassió tindrà memoria de vostres Dolors, y vos saludarà ab la Oraciò del Pare nostre, y Ave Maria, li conservarè un cor homil, y encès en mon Divino Amor. Segonament lo librarè de la vista del enemich infernal en la hora de sa mort. Tercerament tindrà igual merit y premi en la Gloria, com si ab aspera penitencia, per lo espay de quaranta anys continuos me aguès servit en un desert. Quartament li concedirè gracia y forces, pera que en las tentacions quedia triufant del Dimori. Quintament no li seràn tant sensibles las penas del Purgatori. Sextament li concedirè Indulgencia de sos pecats, y que portia en son cor imprimida ma Passió. Y ultimament en ma Gloria li concedirè doblada crona, y premi.

Es digne tambè de ponderar, lo que en una de sas Revelacions *lib. 1. cap. 21. Revel. 6.* diguè esta Dolorosa Mara á Santa Brigida, que als devots de sos Dolors contrits, y arrepentits de sas culpas los prometia assistir com á Mare piadosa en sa mort, pera rebrer sas Animas. O tresor inexplicable! ó promeses de un amantissim Fill, que per la atencio de sa adolorida

Mate

Mare son las mes benignas per nostre consuelo! Què major ditxa nostra pot ser , que oferirse ella Mare de misericordia à ser sempre Protectora dels qui ab devociò se dedican en la memoria de sos Dolors? Què major consuelo , que venerar à una Mare tant poderosa, que inclina son Fill Santissim à clemencia, y misericordia ab los pecadors, que celebran sos Dolors ? Y què major favor , que per esta devociò prometre Christo à una Anima sa gracia , y vida eterna ! O què ingratissims ferèm als beneficis desta Dolorosa Mare, si de aqui al devant tots los dias no meditàm compassius sos Dolors, lo menos resant set Pare nostres, set Ave Marias, y set Gloria Patris en memoria dels set Dolors mes principals, que patí esta Senyora en la Vida, Passió , y mort de son Santissim Fill. Qui ferà lo qui deixerà esta devoció ? Pues Christo Senyor nostre per sa boca li promet tants immensos beneficis , y una duplicada Corona de Gloria. Y pera que la Anima devota de estos Dolors ab mes facilitat se puga aplicar enestos afèctes compassius , dirèm aqui los set Dolors principals patí esta Dolorosa Senyora en la Vida, Passió , y Mort de son amantissim Fill.

Primer Dolor, quant Sant Simeon li anunciá, que una espasa de dolor avia de atravesar son cor.

Segon Dolor, fou de temor, quant fugia à Egypte, perseguida de Herodes.

Ter

Tercer Dolor, per la tristesa tinguè, quant perdé á son amantissim Fill en lo Temple de Jerusalem.

Quart Dolor, fou de amargura, quant encontra à son amat Fill ab la carga pesada de la Creu pujant al Calvari.

Quint Dolor, fou de aflicciò mirant quant moria son amantissim Fill clavat en la Creu.

Sisè Dolor, fou de agonía, quant baixaren al Cos difunt de son Fill de la Creu, y lo posaren en sos braços.

Setè Dolor, fou de soledat, deixant sepultat al Cos de son preciosissim Fill.

Per los Dolors menos principals, que patí esta Dolorosa Mare en la Vida, Pàssiò, y Mort de son amantissim Fill, diràn tres Ave Marias.

Perque ningun Christià tinga ignorancia de aquell infinit tresor de Indulgencia, que nostre Santissim Pare Benet Trezé, als 14. de Setembre de 1724. concedì perpetuament à tots los Fidels Christians tenint la Butlla de la Santa Cruzada, que agenollats, y ab devociò resaràn los tres versets infraescrits, quant al matí, mitg dia, y vespre ohiràn tocar las *Ave Marias*, breument las resumirem aquí, è individualuarèm los dits tres versets.

Las Indulgencias son. Primerament cent dias de perdò per cada vagada diràn las *Ave Marias* ab dits tres versets; y ultimament continuant esta devociò, pot un Christià elegir un dia

dia de cada mes , y en est confessat, contrit , y
combregat , pregant per la unió dels Princeps
Christians, extirpació de las Heretgias, y exal-
tació de nostra Santa Fè, guanyan Indulgencia
plenaria , y remissió de tots sos pecats.

*Quant se tocan las Ave Marias al primer toc dirà
Angelus Dñi nuntiavit Marie , & concepit
de Spiritu Sancto. Deu vos salve Maria Ec.*

Al segon toc.

*Ecce Ancilla Domini , fiat mihi secundum
verbum tuum. Deu vos salve Maria Ec.*

Al tercer toc.

*Et Verbum caro factum est , & habitavit
in nobis. Deu vos salve Maria Ec.*

INSTRUCCIÒ PERA AJUDAR à dir Missa,

Sacerd. **I**N nomine Patris , & Filii , & Spiritus
Sancti. Amen Introibo ad Altare Dei.
Minyó. Ad Deum qui lètificat juventutem meam
S. Judica me Deus, & discerne causam meam de
gente non sancta : ab homine iniquo , & do-
loso erue me

M. Quia tu es Deus fortitudo mea : quare me
repulisti , & quare tristis incedo , dum affligit
me inimicus ?

S. Emittre lucem tuam , & veritatem tuam : ipsa
me deduxerunt, & adduxerunt in montem san-
ctum tuum , & in tabernacula tua.

M.

M. Et introibo ad Altare Dei : ad Deum qui laetificat juventutem meam.

S. Confitebor tibi in cithara , Deus , Deus meus ; quare tristis es Anima mea , & quare conturbas me ?

M. Spèra in Deo , quoniam adhuc confitebor illi : salutare vultus mei , & Deus meus.

S. Gloria Patri , & Filio , & Spiritui Santo.

M. Sicut erat in principio , & nunc , & semper , & in saecula saeculorum. Amen.

S. Introibo ad Altare Dei.

M. Ad Deum qui laetificat juventutem meam.

S. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

M. Qui fecit Cœlum , & terram.

S. Confiteor Deo omnipotenti , Beatæ Mariæ semper Virgini , Beato Michaeli Archangelo , Beato Joanni Baptiste , Sanctis Apostolis Petro & Paulo , omnibus Sanctis , & vobis fratres , qui pecavi nimis cogitatione , verbo , & opere , mea culpa , mea culpa , mea maxima culpa ; ideo precor Beatam Mariam semper Virginum , Beatum Michaelem Archangelum , Beatum Joannem Baptistam , Sanctos Apostolos Petrum , & Paulum , omnes Sanctos , & vos fratres , orate pro me ad Dominum Deum nostrum .

M. Misereatur tui omnipotens Deus , & dimis- sis pecatis tuis , perducat te ad vitam æternam .

S. Amen.

M. Confiteor Deo &c. aqui dèu dir en lloc de
vobis fratres: tibi Pater, y en llocb de vos fra-
tres: te Pater.

S. Misereatur vestri omnipotens Deus, & dimis-
sis peccatis vestris perducat vos ad vitam æter-
nam.

M. Amen.

S. Indulgenciam, absolutionem, & remissionem
peccatorum nostrorum tribuat nobis omni-
potens Dominus.

M. Amen.

S. Deus tu conversus vivificabis nos.

M. Et plebs tua lætabitur in te.

S. Ostende nobis Domine misericordiam tuam.

M. Et salutare tuum da nobis.

S. Domine exaudi orationem meam.

M. Et clamor meus ad te veniat.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Kyrie eleison.

M. Kyrie eleison.

S. Kyrie eleison.

M. Christe eleison.

S. Christe eleison.

M. Christe eleison.

S. Kyrie eleison.

M. Kyrie eleison.

S. Kyrie eleison.

En la Quaresma, y en las quatre Tempores.

S. Flectamus genua.

M. Levata,

Aca-

Acabada la Epistola.

M. Deo gracias.

Al Evangelio.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Sequentia sancti Evangelii secundum &c.

M. Gloria tibi Domine.

Quant ha acabat lo Sacerdot lo Evangelio.

M. Laus tibi Christe.

M. Orate fratres.

M. Suscipiat Dominus sacrificium de manibus
tuis, ad laudem, & gloriam nominis sui, ad
utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesie
sue sanctae.

Al Prefaci.

S. Per omnia saecula seculorum.

M. Amen.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Sursum corda.

M. Habemus ad Dominum.

S. Gracias agamus Domino Deo nostro.

M. Dignum, & justum est.

Al Pater noster.

S. Per omnia saecula seculorum.

M. Amen.

Al fi del Pater noster.

S. Et ne nos inducas in temptationem.

M. Sed libera nos á malo.

S. Per omnia sacula sæculorum.

M. Amen.

S. Pax Domini sit semper vobisum.

M. Et cum spiritu tuo.

Quant lo Sacerdot dona la Pan, y diu

S. Pax tecum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Ite Missa est.

M. Deo gracias.

S. Benedicamus Domino.

M. Deo gracias.

S. Requiescant in pace.

M. Amen.

DELS SACRAMENTAL

SON los Sacramentals uns actes externs de la virtut de la Religió , y unas ceremonias sagradas instituïdes per la Iglesia ; que unas servexen per lo major ornato , y decencia en la administraciò dels Sagaments , y per lo debit culto , que en ells donàm à Deu ; y altres per consuelo espiritual y temporal dels Christians : com son la Aygua benedicta , com dirèm en sos efectes , y lo us del Pa benedit ; pues al principi de la Christiandat se instituï , pera que se distribuïss en las Iglesias , al temps dels Divinos Oficis , per consuelo de tots aquells Christians , que aquell dia no rebian la Comuniò Sacramental.

Estos

Estos Sacramentals son: la Oració del Pare nostre, la Aygua benedicta, lo Pabenehit, la Confessió general, la Percussió de pits de dolor dels pecats, la Caritat espiritual, y corporal, la Benedicció Episcopal, y moltes altres Oracioos, y ceremonias consagradas per la Iglesia Romana.

Son admirables los efectes que causan estos Sagmentals Lo primer, y general, que tots los Sacramentals causan, es borrar las culpas venials als qui ab devoció los reben, mentrest estigan en gracia de Deu; perque estos inclinan, y mouhen à la Anima á penitencia, y detestatació dels pecats: uns explicitament, com la Confessió general, y la Percussió del Pits, que ab paraules, ó senyals demonstran aborrir lo pecat, y la Oració del Pare nostre, que expressament demanam à Deu perdónia nostras culpas: y altres implicitament, en quant nos inclinan á tenir una especial reverencia á Deu nostre Senyor, y à las cosas Divinas, y Celestials, com son los demés Sacramentals, que mouhen al devot Christiá à aborrir, y detestar tota imperfecció, pera que ab major reverencia, devoció, y perfecció adoria, y reverencia à Deu, rebja los Sagments, abracia las virtuts, y ab major atenció exerceasca totas las obras Christianas.

Pero el Sacramental que tots los Christians deuen tenir mes cordial devoció, es la

Aygua benedicta, que son innumerables los efectes per consuelo del Anima, y del cos. Tant antiquissima es este devoció, que diu Boronio que per los Apostols fou ja ensenyada, y en lo any 132. fou confirmada Per lo Pontifice Alejandro I. *Turl, de thes. D. Chris. fol. 402. Alex.* *Aquam sea. de Consecr. dist. 3.*; y perque ab tot fervor abracian esta devoció, individuarèm los efectes, que refereixen molts Autors, á mes del general, que es borrar los pecats venials.

Aspergit Aygua benedicta en la casa, ó aposento, se apartan los mals esperits; y aspergintla sobre los endemoniats, acostuman quedar libres, com se refereix en la vida de S. Eligio, que usant lo Sant de varias diligencias per librari à finquanta endemoniats, non logrà, fins que un dia los aspergi ab Aygua benedicta, y luego se apartaren los Dimonis, y quedaren libres aquellas finquanta personas. *Rot. l. 2. c. 20.*

Presà també ab devoció esta Aygua benedicta, dona singulars forces per resistir à las tentacions del Dimoni; desvancix las astucias y maquinas; en la Missa, Oració, y demés pios exercicis, aparta las distraccions, que lo enemich infernal causa, procurant no alcancen merit en aquellas obras Christianas; y nos disposa per rebrer elpecial Do del Esperit Sant, pera que ab ell ab major atenció y devoció assistíam en tots los exercicis sants; y nos purifica, y disposa, pera que ab tota atenció, y major de-

devociò administrèm , y rebiàm los Sants Sacraments ; y esta es la causa , perque la Iglesia usa de tant Christiana consuetut de tenir Aygua benedicta en las portas de las Iglesias pera que presa ab devoció , logrian los Christians estos admirables efectos . D. Thom. 3. part quest. 65. art. 1. ad. 6

Si ab pureza de conciencia se pren Aygua benedicta antes de posarse al llit , te especial virtut per expellir lo Dimoni , que procura excitar , y ocasionar somnis torpes , y mals Temores també especial virtut , aspergida sobre los tribundos , per apartar la vista dels mals espírits; y causa positiu alivio á las Animas del Purgatori , que per aço compasiva de aquellas Animas la Iglesia , usa de la Christiana consuetut de aspergirne sobre los vasos dels difunts .

No sols te virtut la Aygua benedicta pera causar estos consuelos de la Anima , sino també es eficàs pera alcançar molts favors temporals; pues visiblement en molts exemplars ha manifestat lo Senyor sa soberana virtut de esta Aygua , ja per apartar los animals que destruyen los fruís de la terra , com llangostas , erugas , y altres sebandillas ja per desveneixer , y dissipar los ayres malefichs , y suavisar , y templar los infestats : y ultimament per curar malialties , tant de personas , com de animals . Todas estas virtuts de la Aygua benedicta se comprovan , y confirmar en varios exemplars , que

referencien Sant Gregori en sos Dialogos lib. I., cap. 10., Sant Pere Damià en la vida de Sant Odilò Abat, y Sant Bernat en la vida de Melaqias Pues si en virtut desta portentosa Argua podèm lograr tants favors, y consuelos espirituals y temporals, qui ha de ser lo Christià que no procurie tenirne sempre en sa casa, y usar de ella molta vegadas lo dia ab cordial devoció?

CONSELLS LOS MES IMPORTANTS PER viurer, y morir be, y Christianament.

1 O primer es procurar estar sempre en gracia de Deu; y si per sa fragilitat cau en culpa mortal, ó lo menos està en dupte, si ha pecat mortalment, procurar luego ab viu dolor fer un Acta de Contricio, y confessarse quant antes moralment puga: porque la mort es certa, lo modo, y el quant es incer; raho quens deu convencer per no estar en culpa mortal, pues tots los instants que lo pecador persevera en culpa mortal, està en un perill evident de ser pera sempre condennat.

2 Tots los matins, y tardes nos deseydia de dar gracias á Deu dels immensos beneficis, que te rebuts, y reb cada dia è instan de la Divina Misericordia; que ab est agrahiment me reixerá ser acreedor de nous favors, y gracias.

3 Arrepentirse de veras, una, y molta vegadas lo dia de totas las culpas comedidas, encara que

que sian ja confessadas , demanant ab nou dolor perdo de ellas à Deu nostre Senyor : per que del pecat passat per moltas circumstancias , no avèm de estar sens temor .

4 Oferir cada dia á Deu , com à son propi Duenyo y Senyor , la Anima , y lo cos , las obras , los empleos , y los treballs , units ab los merits de notre Redemptor ; que ab eita diligencia , se trobarà en lo Tribunal de Deu ab un gran tresor , y merit .

5 Frequentar cada semmana , ó lo mes llarch cada mes los Sagraments de la Penitencia , y Eucaristia , ab molta reverencia , devoció , y disposició ; perque ab la frequencia deftos Sagraments se alcança , ó se aumenta la graci , se purifica la Anima , se radica en la devoció , y en los actes de virtut , comunican auxilis , y forças pera quedar victoriosos en la batallas del Mon , Dimoni , y Carn , y se condona la Pena temporal , en part , ó en tot , deguda per nostres pecats .

6 Si te la ocasió , y no just impediment , ohirá Missa tots los dias ab molta atenció , devoció , y reverencia , agenollàt , si las forças lay accompanyan , disposantse per comunicar , alomenos espiritualment ; que en estos sants exercicis encontrará tots los consuelos espirituals , y corporals .

7 Si te algun habit mal de jurar , fastomar , è altre infamie vici , procuria evitar las ocasions quel

quel induexen á pecar ; y totas las vugadas que caurà per sa fragilitat en tal tentaciò , se arrepentirà luego ab verdader dolor , y resarà una AveMaria à Maria Santissima , ó farà caritat à un pobre ; que si ab recta intenció persevera en esta devociò , en breu temps trobarà alivio en fas tentacions.

8 Es una de las majors devocions , que ha apartat molts pecadors de sos vics , pendrer per cada dia de la setmana , com à especials Patrons , à Deu , à la Passiò de Christo , à Maria Santissima , als Angels , y Sants , y à las Animas del Purgatori , proposant ab ferma rafoluciò tots los motius de no ofendrer à Deu per major gloria sua , culto dels Sants que aquell dia elegirà per Patorons , ó per sufragi de las Animas del Purgatori , aplenantse cada dia ab alguna especial devociò al Patrò de aquell dia ; y aixi Diumenge procurarà de no pecar Per major gloria de la Santissima Trinitat : Dilluns per sufragi de las Animas del Purgatori : Dimarts per major culto , y reverencia del Archangel Sant Miquel : Dimecres per lo Angel Custodi : Dijous per lo Patrò de son Poble , de son nom , y del patriarca Sant Joseph : Diversers per la Passiò de Christo : y Disapte per los Dolors de Mariaj Santissima . Que si ab fervor empren esta devociò , exprimentarà quant prest se trobarà millorat de conciencia.

9 Tindrà un rato de Oraciò mental tots los dias , que es lo alimento de la Anima , la que la conserva en gracia , y es medi eficás per alcançar la Gloria.

10 Sia cordial devot de Maria Santissima , especialment resantli ab atenció , y devociò tots los dias son Sacratissim Rosari ; pues es dificultòs ques condemnia , qui ab fervor persevera en esta santa devociò.

11 Sia també especial devot de las Animas del Purgatori , y de enviarlos sufragis ; que à milenars publican los exemples , quant eficás medi es per conseguir bens eterns , y temporals.

12 Sia compassiu segons sa possibilitat , en remediar las necessitats espirituals , y corporals del proxim ; pues ab esta caritat alcançarà lo perdó dels pecats , se librarà de la mort eterna , y logrará la Gloria.

DEVOCIÒ EXCELENTA PER ALCANSAR una bona mort.

PEra que tot Crhistià se confirmia en la devociò de resar moltas vegadas lo dia la Oraciò infraescrita , per alcançar una bona mort ; oygan lo que refereix Cesareo Ap. Bon. Grit. del Purgat. fol. 177. ; y es , que entrant à mitja nit un Religiós Llech á la Celda de son Prior , demanantli llicencia per anar .

anarsen ; li preguntà lo Prior , ahont volia anar en aquella hora ; y lo Religiós li respongué : Pare luego al Cel , que en est instant acabo de morir . Admirat lo Prior , com aquell Religiós alcançava luego lo Cel sens passar per lo Purgatori , no aventli reconegut particular penitencia distincta dels altres , li respongué : Pare , est singular favor rebo de Deu en premi de una Oració , que resava totas las vegadas que passava devant de una Imatge de Christo crucificat ; y pera que tot Christiá logria est favor , lo dit sant Religiós ensenyá la Oració á son Prior , pera que ell la poguès ensenyar als demés , que es com se segueix .

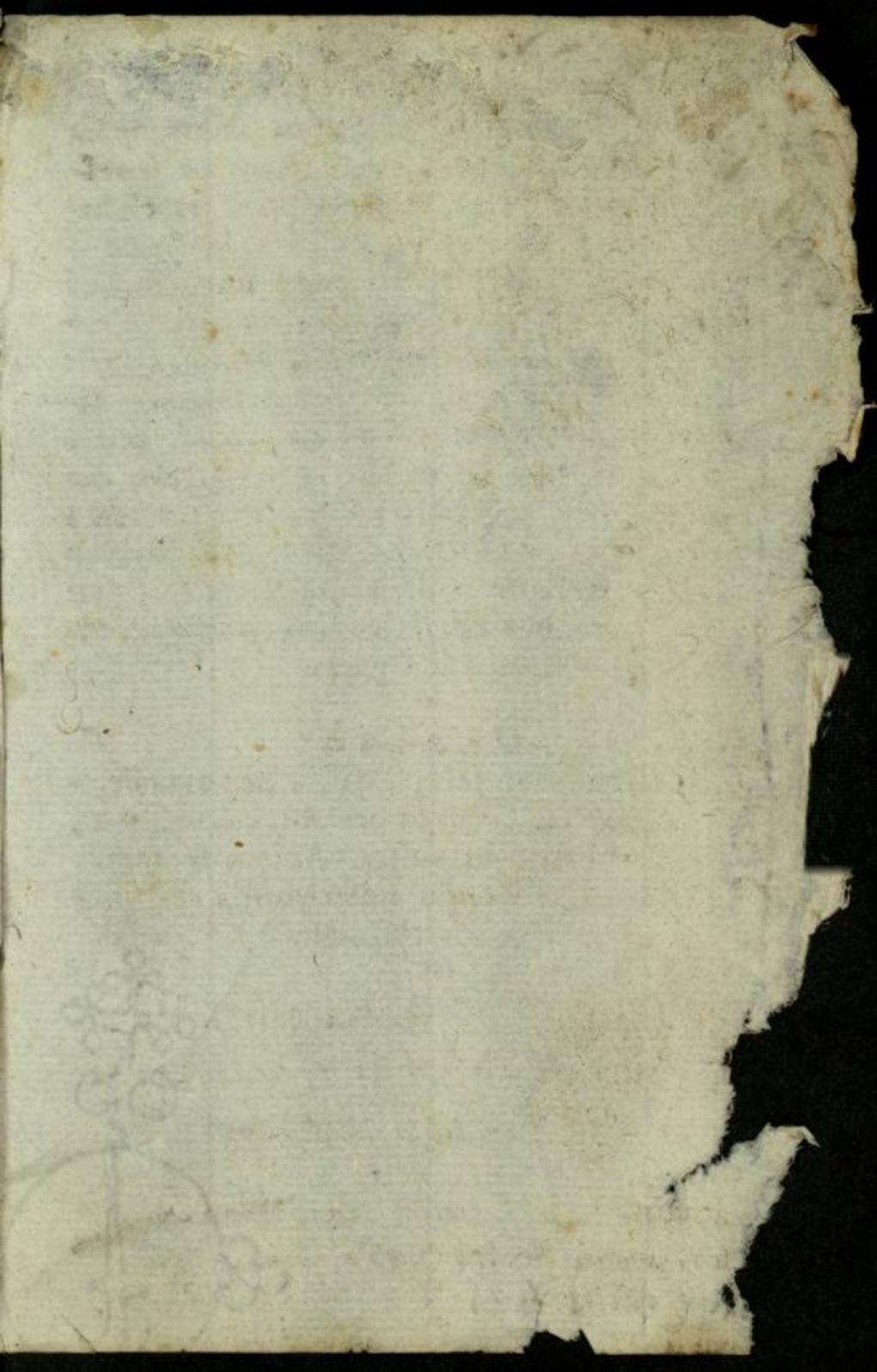
ORACIÓ.

SEnyor Deu meu Jesu-Christ , per aquelle amargura que sufrièreu per mi en la Creu , especialment quant vostra Anima se separà de vostre Cos , teniu misericordia de mi , quant la mia se apartia desta carn mortal .

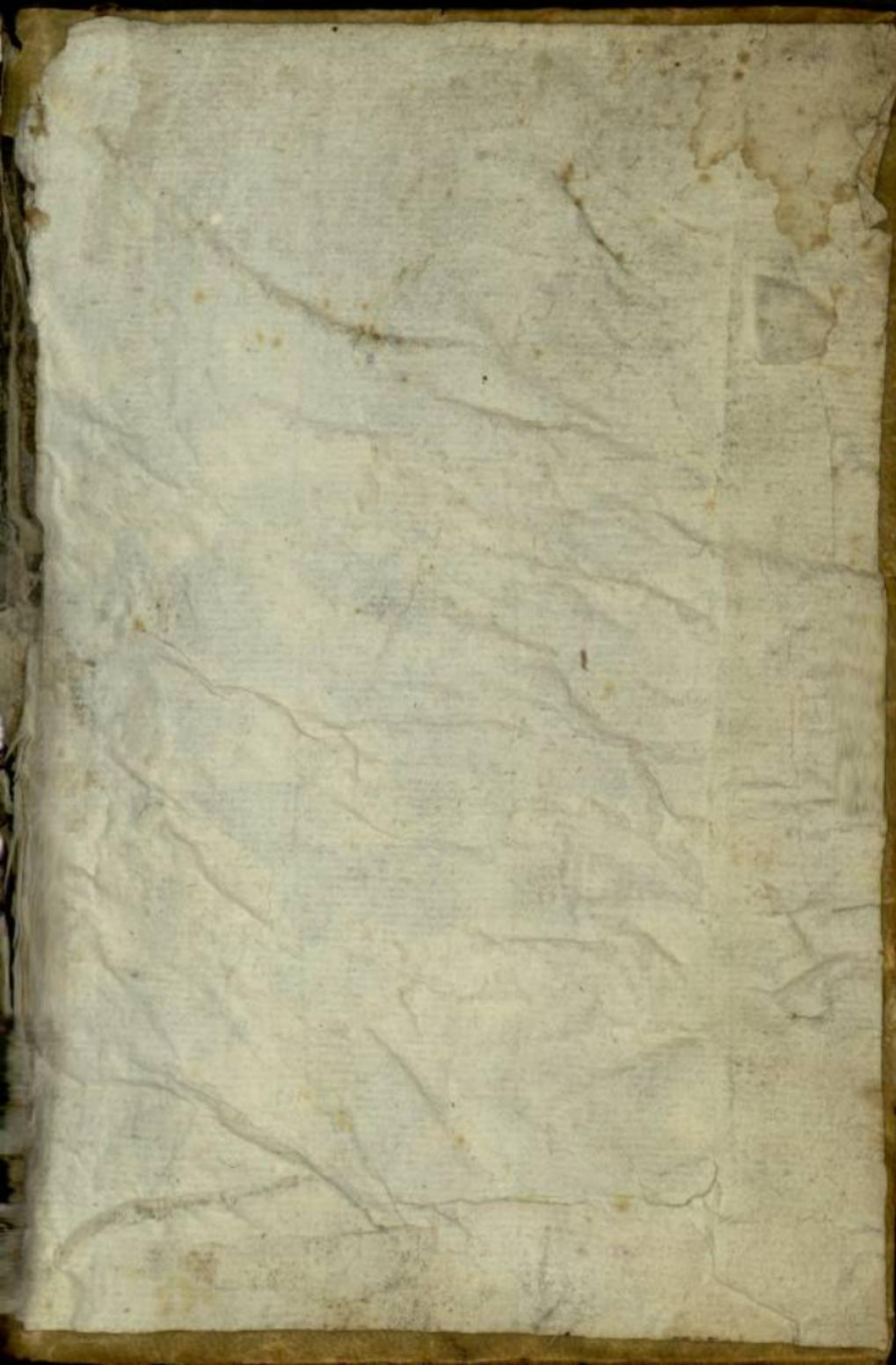
Laus Deo, Beatisssimæque Virgini
Mariæ absque originalis nævi sus-
picione conceptæ.

Se adverteix , que lo present Llibre de la Doctrina Christiana se trobarà en tots los Oficialats del Bisbat de Urgell ,

441

to 27

on

1777